

การศึกษาดนตรีในพีธีแห่เจ้าเข็น

ปริญญาานิพนธ์

ของ

สุภาพวรรณ พลอยบุษย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขามานุษยดุริยางควิทยา

พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๗๘๑.๕๘๘

๙๙๖๙๓

๙.๓

การศึกษาดนตรีในพิธีแห่เจ้าเข็น

บทคัดย่อ

ของ

สุภาพวรรณ พลอยบุษย์

๖ ก.ย. ๒๕๔๗

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขามานุษยดุริยางควิทยา

พฤษภาคม ๒๕๔๗

h ๒๕๐๒๒๖

สุภาพวรรณ พลอยบุษย์.(2547).*การศึกษาดนตรีในพิธีแห่เจ้าเข็น.*

ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. เฉลิมพล งามสุทธิ. อาจารย์ ดร. สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์.

การศึกษาดนตรีที่ใช้ในพิธีแห่เจ้าเข็น มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาประวัติที่มาและ
วัฒนธรรมในพิธีแห่เจ้าเข็น ศึกษาดนตรีที่ใช้ในพิธีแห่เจ้าเข็น และศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบ
ทางดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีแห่เจ้าเข็น

๖. ผลการศึกษาพบว่า พิธีแห่เจ้าเข็นมีที่มาจากผู้นับถือศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์ ซึ่ง
นิกายชีอะห์เกิดขึ้นจากความขัดแย้งทางการเมืองจึงเกิดการสู้รบ และการเสียชีวิตของผู้นำของ
กลุ่มคนทำให้เกิดพิธีแห่เจ้าเข็นซึ่งเป็นพิธีที่แสดงการไว้อาลัยและรำลึกถึงบุคคลและเหตุการณ์
ในการสู้รบครั้งนั้น โดยในพิธีทั้งหมด 10 วันมีการจัดองค์ประกอบต่างๆ ให้เปรียบเสมือนเหตุ
การณ์จริงและมีการผสมผสานหลักความศรัทธาทางศาสนา ให้สัปบุรุษหรือสมาชิกของศาสน
สถาน ได้แสดงความเสียใจต่อเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยมีการแต่งกายด้วยชุดสีดำ มัจญ์นูน
แต่งกายเป็นผู้เสียชีวิต มีการใส่ผ้ากัฟนี หรือผ้าห่อศพในวันที่กล่าวถึงการเสียชีวิตของท่านฮุเซ็น
คือวันที่ 10 และมีการเดินมัจญ์นูนเพื่อสาปแช่งศัตรู การลุยไฟเพื่อแสดงถึงความลำบากของผู้
นำในทะเลทรายอันร้อนระอุ การเล่าเรื่องราวในเหตุการณ์ต่างๆ โดยการใส่ทำนองเสนาะเพื่อ
สร้างให้เกิดความรู้สึกสะเทือนใจและมีความไพเราะ ๘

จากการศึกษาพบว่า ดนตรีที่ใช้ในพิธีแห่เจ้าเข็น มีการใช้เครื่องดนตรี คือกลองทัดดี
จังหวะจากเข้าไปเร็ว และดีจังหวะเร็วเพื่อใช้เป็นสัญญาณการเดินเข้าและออกของผู้ประกอบพิธี
นอกจากนี้มีการตีจังหวะธรรมดาสลับไม้และเพิ่มการเน้นบางจังหวะในวันที่กล่าวถึงผู้นำคน
สำคัญ มีวงปี่กลองและฉาบใช้นาขบวนแห่ การบรรเลงแบบประโคมในวันปกติ โดยเครื่อง
ประกอบจังหวะดีจังหวะช้า แล้วหยุดเป็นช่วงๆ และปีบรรเลงคล้ายทำนองสวด ส่วนในวันที่เป็น
เป้าหมายของพิธี วงปี่กลองและฉาบบรรเลงบทเพลงที่มีจังหวะเร็ว มีการบรรเลงแบบผสมวง
มากขึ้น มีท่วงทำนองเศร้า ดนตรีจะสร้างให้ผู้ประกอบพิธีเกิดความรู้สึกคล้อยตามกับองค์
ประกอบพิธีด้านอื่นๆ

การวิเคราะห์ดนตรีได้นำบทร้อง ซึ่งเป็นการร้องประกอบอากัปกริยา การเดิน การเดิน
และการนั่ง โดยมีความหมายของเนื้อร้อง ตามที่ได้มีการกำหนดไว้ซึ่งกล่าวถึงบุคคลและเหตุ
การณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นด้วย ทำนองมีการใช้ซ้ำกันในแต่ละวัน แต่เปลี่ยนเนื้อร้อง ในวันที่ 10 มี
การร้องทำนองมากที่สุด โดยบทร้องส่วนใหญ่มีวรรคเพลงสั้นๆ เพียงสองวรรคในหนึ่งบทเพลง
มีการเคลื่อนที่ของทำนองที่เรียงกันเป็นลำดับขั้นและการซ้ำโน้ต มีช่วงเสียงตั้งแต่ กู๋ 3 ถึง กู๋ 6
มีการเรียงลำดับของเสียงที่เป็นแบบเฉพาะ และพบว่ามีการสวางจังหวะของทำนองที่ไม่ซ้ำกัน
หรือมีการสวางจังหวะที่หลากหลาย เนื่องจากภาษาที่ใช้ในพิธี

A STUDY OF MUSIC IN HAE JAO SEN CEREMONY

AN ABSTRACT

BY

SUPAPUN PLOYBUSH

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the master of fine Arts degree in Ethnomusicology
at Srinakarinwirot University

May 2004

Supapun Proybush. (2004). A study of music in Hae Jao Sen ceremony. Master thesis, M.F.A. (Major). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asstist. Prof.Dr.Chalermpon Ngamsutti, Dr.Somsak Katekanejarn.

This research is to study the cultural history and analyzing musical elements in Hae Jao Sen ceremony.

Hae Jao Sain ceremony was originated by one sect of Islam, Shia. Shia was occurred because of critically political controversy and the death of a leader, Husayn Ibn Ali. This ceremony is also commemorated in remembrance the time of battle and suffering of people. The ten days ceremony imitates the situation by integrating with their faith. A man of high moral principle or a member of a mosque expresses mourning by wearing black clothes. Majnun takes a role as an insane man by wearing Kavnee clothes or a shroud. This ceremony will be held on the tenth day. Majnun dance is for cursing enemies and expressing suffering of the leaders in the desert by going through fire.

The audience will be stimulated through the song recital which telling a story of that time beautifully. A double-headed drum will be beaten slowly, fast, and repeatedly as a signal for a leader who holds the ceremony to walk in and out. Furthermore, beating a drum in normal rhythm with alternating sticks and stressing in some beat will be taken when mentioning to an important leader, Husayn. Pipes, drums, and cymbals will be used in the parade. Percussion will be beaten slowly and separated by pipes, which play in prayerful style. On the tenth day, these instruments will be played the faster song and join together more than the day before. This kind of song stimulates a leader who holds the ceremony to comply with other ceremonial elements.

By analyzing the song which include singing with dancing, walking, dancing, and sitting, the meaning of lyrics mentions to people in that day. The song will be sung in the same musical tone but in different lyrics. The tenth day is the special day that this song will be sung the most. There are two phrases in a verse. The musical tone will play respectively and repeatedly. There are only three to six pitches in those song. Because of the language which uses in the ceremony, song arrangement is taken particularly and plenty of the varieties of the pattern.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาดนตรีในพิธีแห่เจ้าเข็น

ของ

นางสาวสุภาพรรณ พลอยบุษย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

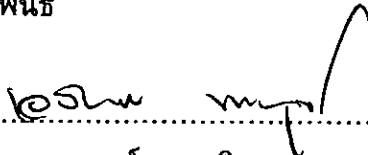

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร ณะพานนท์)

วันที่...๒๘...เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

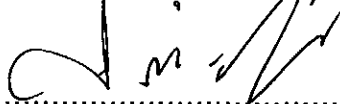
.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ)

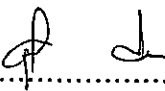
.....กรรมการ

(ดร.สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์)

.....กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป เล้ารัตนอารีย์)

.....กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจี ศรีสมบัติ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยการให้ความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณ ซึ่งให้ความเมตตา ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี อันจะทำให้เกิดความรู้และกำลังแรงใจในการศึกษาวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ เฉลิมพล งามสุทธิ ที่คอยช่วยเหลือชี้แนะแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล และกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ กาญจนา อินทรสุนา นนท์ ที่ช่วยกรุณาให้คำปรึกษาในด้านวัฒนธรรม กราบขอบพระคุณ ดร.สมศักดิ์ เกตุแก่นจันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์รุจี ศรีสมบัติ ที่ร่วมเป็นกรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์พลับพลึง คงชนะ ที่ช่วยกรุณาแนะนำหัวข้อวิจัย และขอขอบพระคุณ คุณทำเนียบ แสงเงิน และคุณชาติรี นนทเกษ ที่ทำให้ผู้วิจัยสามารถเข้าไปเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วน รวมถึงการให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งขอขอบคุณ คุณชลาทร ชิตานุกวัตร์ และชาวภูมิเจริณูพาศน์ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณบิดา มารดา และครอบครัวพลอยบุษย์ ที่คอยเป็นแรงผลักดันและกำลังใจ รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนอ้อค ที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเรื่องโน้ตดนตรี เพื่อนรุ้ง และเพื่อนอ้อฟที่ช่วยเหลือในด้านงานพิมพ์และเรียบเรียงเอกสาร นอกจากนี้ที่กล่าวมานี้ ขอขอบคุณกำลังใจทุกดวงในยามท้อแท้ และทำให้ผู้วิจัยฝ่าฟันอุปสรรคจนสามารถทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

การใดที่เป็นประโยชน์อันเกิดจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอให้ส่งผลดีนั้นไปสู่บิดามารดา ครูอาจารย์ ญาติพี่น้อง มิตรสหาย และบุคคลที่รัก ด้วยเช่นกัน

สุภาพวรรณ พลอยบุษย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อดกลงเบื้องต้น.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
เอกสารงานวิจัย.....	7
ตำราและหนังสือทางวิชาการ.....	8
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	12
การศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล.....	12
วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม.....	13
อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	13
การศึกษาข้อมูล.....	13
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	14
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	15
ลักษณะทั่วไปของชุมชน.....	15
ประวัติที่มาของชาวมุสลิมในกายสีอะห์.....	15
ลักษณะที่ตั้ง.....	24
ศาสนาและความเชื่อ.....	26
ลักษณะทั่วไปของพิธี.....	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4 (ต่อ)	ความเป็นมาของพิธี.....	28
	การแต่งกายในพิธี.....	30
	ภาษาที่ใช้ในพิธี.....	33
	องค์ประกอบของพิธี.....	34
	กระบวนการหรือขั้นตอนในพิธี.....	41
	ลักษณะของดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีแห่งเจ้าเซ็น.....	51
	เครื่องดนตรี.....	51
	จังหวะ.....	52
	บทเพลง.....	56
	วิเคราะห์บทเพลงที่ใช้ประกอบแห่งเจ้าเซ็น.....	61
	ทำนองที่ 1.....	62
	ทำนองที่ 2.....	64
	ทำนองที่ 3.....	66
	ทำนองที่ 4.....	68
	ทำนองที่ 5.....	71
	ทำนองที่ 6.....	73
	ทำนองที่ 7.....	75
	ทำนองที่ 8.....	77
	ทำนองที่ 9.....	79
	ทำนองที่ 10.....	81
	ทำนองที่ 11.....	83
	ทำนองที่ 12.....	85
5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	88
	ความมุ่งหมาย.....	88

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5(ต่อ)วิธีดำเนินการวิจัย.....	88
การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล.....	88
สรุปผล.....	89
อภิปรายผล.....	92
ข้อเสนอแนะ.....	93
บรรณานุกรม.....	95
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	99

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิการลำดับเครือญาติท่านชื่น(บุตรของท่านแจกอะหมัด)และการเลื่อนบรรดาศักดิ์.....	17
2 แผนภูมิการลำดับเครือญาติท่านอากามหะหมัด(บุตรของท่านมหะหมัดสะอิดหลานของท่านแจกอะหมัด)และการเลื่อนบรรดาศักดิ์.....	17
3 แผนภูมิการลำดับเครือญาติท่านสมบุญ (บุตรคนที่2 ของท่านชื่น)และการเลื่อนบรรดาศักดิ์.....	18
4 แผนภูมิการลำดับเครือญาติท่านยี (บุตรของท่านอากามหะหมัด)และการเลื่อนบรรดาศักดิ์.....	18
5 แผนภูมิการลำดับเครือญาติท่านเสน (หลานของท่านสมบุญ)และการเลื่อนบรรดาศักดิ์.....	19
6 แผนภูมิการลำดับเครือญาติท่านใจ (บุตรของท่านสมบุญ)และการเลื่อนบรรดาศักดิ์.....	20
7 แผนภูมิการลำดับเครือญาติ และผู้ปกครองกุฎี / บรรดาศักดิ์สมัยรัตนโกสินทร์.....	23
8 แผนที่ตั้งกุฎีเจริญพาศน์.....	24
9 แผนผังอาคารและที่พักอาศัยภายในกุฎีเจริญพาศน์.....	25
10 การแต่งกายสัปบุรุษชาย.....	30
11 การแต่งกายสัปบุรุษหญิง.....	31
12 การแต่งกายของมัจฉ์ญ์นขณะประกอบพิธี.....	32
13 การแต่งกายของมัจฉ์ญ์นช่วงปกติ.....	32
14 การแต่งกายของผู้นำการประกอบพิธี.....	32
15 เส้าพระบันหย่าเงิน,เส้าซูลฟีกอร์.....	37
16 แผงกะหนด.....	37
17 ดัรบัต.....	38
18 จันดัล.....	38
19 เส้าชนู.....	39
20 แผนผังการประกอบพิธี.....	40
21 ขั้นตอนการอัญเชิญหีบ.....	41
22 ขณะกำลังเดินมัจฉ์ญ์น.....	42

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
23 ขณะอ่านหรือร้องม้รเซียประกอบการเดิน.....	44
24 วงปีกลองและฉาบบรรเลงนำขบวนแห่.....	45
25 การอ่านหรือร้องม้รเซียขณะนั่งหน้าหล้า.....	49
26 การอ่านหรือร้องม้รเซียพร้อมการเดินที่โรงสุชัยนิยะฮ์.....	50
27 กลองทัด.....	51
28 กลองแขกและฉาบ.....	52

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ดนตรีเป็นมรดกของวัฒนธรรมที่รับใช้สังคมมนุษยชาติ ทุกภาษาและทุกชนชั้น ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในความเชื่อทางสังคมศาสตร์ มนุษย์ยังกำหนดให้ดนตรีเป็นสื่อกลางระหว่างประชาชนกับพระเจ้าเช่น ดนตรีในพิธีกรรมศาสนาของตะวันตก และดนตรีในความเชื่อเรื่องพิธีไหว้ครูทางดนตรีของไทย (กาญจนา อินทรสุนานนท์ , 2532 : 63)

ดนตรีในฐานะที่เป็นวิชาการหรือส่วนหนึ่งของวิจิตรศิลป์ ที่ได้พัฒนาเพื่อที่จะนำมาใช้สนองตอบต่อจุดประสงค์ของตนเอง ดนตรีจึงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมเช่นเดียวกับความเชื่อทางศาสนา ศิลปกรรม กฎหมาย ประเพณีและศิลปะ (วิภา คงคากุล , 2529 : 79) อย่างวัฒนธรรมของชาวมุสลิม

มุสลิม เป็นที่รู้จักกันดี อันหมายถึง ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม โดยประชากรของประเทศ นับได้ว่าประเทศไทยมีจำนวนของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามมากเป็นอันดับรองลงมาจากผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ โดยอยู่กระจัดกระจายเป็นชุมชนอยู่ทั่วประเทศ มีมัสยิด สุเหร่า หรือกุฎี เป็นศูนย์กลางของชุมชนและเป็นที่พักอบพิธิทางศาสนา และมีเอกลักษณ์โดดเด่นในเรื่องภาษา การแต่งกาย รวมไปถึงวัฒนธรรมความเชื่อและประเพณีต่างๆ

มุสลิมในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 นิกาย คือนิกายซุนนี และนิกายชีอะห์ ทั้ง 2 นิกายนี้มีคติความเชื่อ และวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ที่คล้ายกัน เพียงแต่มีข้อแตกต่างกันในเรื่อง อุดมการณ์และแนวคิดทางการเมือง ที่มาจากต้นกำเนิดของศาสนาอิสลาม จึงทำให้มีการแบ่งแยกนิกายขึ้น

การแตกแยกนิกายต่างๆ เริ่มมีหลังจากท่านศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลย) สิ้นชีวิต ซึ่งความเป็นจริงไม่ใช่การแตกแยกนิกายในการปฏิบัติศาสนกิจ หากแต่เป็นการแตกแยกแนวความคิดทางการเมืองในเรื่องตำแหน่งผู้นำ คือ กลุ่มหนึ่งมีความเห็นว่าผู้ที่จะเป็นผู้นำโลกมุสลิมต่อจากท่านศาสดา คือ ทายาทของท่าน ซึ่งทายาทที่มีความใกล้ชิดกับท่านศาสดาที่สุดคือ ท่านอะลี เพราะเป็นทั้งลูกพี่ลูกน้อง บุตรบุญธรรม ลูกเขย ฉะนั้น ผู้นำจึงจะต้องเป็นตำแหน่งที่จะรับการแต่งตั้งทางสายโลหิตสืบต่อกันไป กลุ่มนี้เรียกว่า ชีอะห์ (เสาวนีย์ จิตต์หมวด. 2535 : 524)

ชีอะห์ เป็นมุสลิมกลุ่มหนึ่งที่นับถือศาสนาอิสลาม และแตกต่างกับมุสลิมอีกกลุ่มหนึ่งตรงที่ ที่มาของมุสลิมนิกายชีอะห์นี้ เกิดจากการศรัทธาและเชื่อถือในอิมามอะลีและบุตรของอิมามอีก 2 คน คือ ฮะซัน และ ฮุเซน ที่บุคคลทั้ง 3 เสียชีวิตจากการสู้รบกับอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งต่อต้านตำแหน่งผู้นำที่มาจากครอบครัวเดียวกับท่านศาสดานบีมุฮัมมัด

หลังจากที่ท่านอับดุลมุบัก อุมร์ อูสมาน ได้เป็นคอลีฟะฮ์คนที่ 1 2 3 แล้วท่านอะลีจึงได้รับคัดเลือกให้เป็นคอลีฟะฮ์ คนที่ 4 ต่อมาท่านถูกลอบฆ่าโดยถูกแทง สะฮันบุตรชายได้เป็น ซึ่งต่อมาก็ถูกลอบฆ่าโดยการวางยาพิษ และสุดท้าย ท่านฮุเซน และบริวารประมาณ 70 คน ซึ่งมีทั้งคนชรา สตรี และเด็ก ขณะที่เดินทางจากมะดีนะห์ไปกู่ฟะฮ์ ได้ถูกฆ่าตายอย่างทารุณ ตัวท่านฮุเซนถูกตัดศีรษะ เมื่อวันที่ 10 เดือน มุฮัรอม (เดือนที่ 1 ของปีอิสลามซึ่งนับตามจันทรคติ) (เสาวนีย์ จิตต์หมวด. 2521 : 233 - 234)

การเสียชีวิตของท่านอะลี สะฮัน และฮุเซน ทำให้อิสลามเกิดนิกายชีอะห์ขึ้นในคาบสมุทรอาหรับซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของอิสลาม จนในขณะนั้นโลกดำเนินไปสู่ยุคต่างๆ มีการติดต่อสื่อสารในระหว่างประเทศต่างๆ เพื่อการเมือง หรือ เพื่อผลประโยชน์ทางการค้า ซึ่งทำให้นิกายชีอะห์เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร เช่นเดียวกับชาติอื่นๆ ในเรื่องนี้ พระยาโกมารกุลมนตรี (ม.ป.ป : 2-3) ได้เขียนไว้ซึ่งเป็นความเดิมในฉบับของเจ้าพระยาทิพากร (ข้า) นั้นว่า “เดิมท่านเศรษฐีแขกสองคนพี่น้องเป็นแขกชาติมะห่นและเป็นชาวเมืองกุนีในแผ่นดินอาหรับ ท่านผู้พี่ชื่อเจกอะหมัด ท่านผู้น้องชื่อมอะหมัดสะอิด สองคนพี่น้องเป็นหัวหน้าพ่อค้าใหญ่ฝ่ายแขกทั้งปวง ท่านทั้งสองนั้นเป็นต้นเหตุพาพวกลูกค้าชาติมะห่น คือแขกเจ้าเซ็น เข้ามาตั้งห้างค้าขายอยู่ในกรุงศรีอยุธยา สยามประเทศเมื่อจุลศักราช ๙๖๔ ปีขานจัตวาศก เมื่อต้นแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระเจ้าบรมราชาทรงธรรมมหาประเสริฐ ซึ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดินที่ ๒๒ พระองค์ในกรุงเทพมหานครบวรทวารวดีศรีอยุธยาโบราณ”

....มีหลักฐานอย่างแน่นอนปรากฏตามจดหมายเหตุโบราณ เรียกว่า แยกเทศ ตั้งบ้านเรือนอยู่ตั้งแต่สะพานประตูจีนด้านตะวันตกของกรุงศรีอยุธยาไปจนถึงหัววัดนางมุก แล้วเลี้ยวไปทำกายีเป็นบริเวณที่มุสลิมตั้งบ้านเรือนอยู่ในกำแพงเมืองและนอกกำแพงเมืองออกไป ก็ตั้งแต่ปลายสะพานประตูจีนฟากตะวันตก ไปถึงตำบลที่เรียกว่า ณะไกรน้อย ...(ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช. ม.ป.ป :14)

มุสลิมนิกายชีอะห์เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา และจากหลักฐานการตั้งบ้านเรือนของมุสลิมนิกายชีอะห์ และการค้าที่มีความเจริญรุ่งเรือง ทำให้มุสลิมกลุ่มนี้ตั้งหลักแหล่งทำการค้าอยู่ในเมืองไทยเป็นเวลานานและยังมีส่วนช่วยในการค้าของประเทศ และจากคำกล่าวของ เสาวนีย์ จิตต์หมวด (2521 : 236) กล่าวว่า “ด้วยความสามารถทางด้านการค้าขายของเจกอะหมัด (ผู้น้องมาแล้วกลับไปเปอร์เซีย) พระเจ้าทรงธรรมทรงโปรดเกล้าให้เป็นพระยาเจกอะหมัด รัตนราชเศรษฐี เป็นเจ้ากรมท่าขวาซึ่งทำหน้าที่ทั้งการต่างประเทศและศุลกากร อันได้แก่ การรับแขกเมือง การค้าขายกับต่างประเทศ เก็บภาษีอากรทั้งขาเข้าขาออก และดูแลการเดินทางระหว่างประเทศ” ทำให้มุสลิมกลุ่มนี้เข้ามาเป็นสังคมหนึ่ง ที่มีการสืบเชื้อสายเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

นอกจากมุสลิมซีกะห์จะมีบทบาทต่อประเทศไทยในเรื่องการค้ากับต่างประเทศแล้ว มุสลิมกลุ่มนี้ยังมีบทบาทในเรื่องการทหาร การสงคราม ตั้งแต่อยุธยาเรื่อยมาจนถึงรัตนโกสินทร์ ตอนต้น จากคำกล่าวของ เพ็ญศรี กาญจนโนมัย (2538 : 63) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ว่า

มาถึงช่วงอยุธยาตอนปลายเป็นยุคทองของวรรณคดี ด้านศิลปะ ด้านวัฒนธรรม ในสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศมุสลิม มาเข้ารับราชการมาก มาช่วยกันอีก และมีมุสลิมท่านหนึ่งที่เป็นเชื้อสายของท่านเชคที่ดิฉันประทับใจมากคือ พระยาเพชรพิชัย ชื่อเดิมท่านชื่อใจ ท่านได้ตำแหน่งว่าการกรมอาสาจาม จามคือ พวกแขกจาม ท่านเป็นหัวหน้าของบรรดา ทหารมุสลิมและเป็นผู้ว่าการกองอาสาญี่ปุ่นด้วย

ตลอดระยะเวลาที่มุสลิมซีกะห์เริ่มเข้ามาในสมัยอยุธยาและมีบทบาทต่อราชสำนัก ทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมต่างๆ ที่มีการผสมผสานกลมกลืนกัน ซึ่งแสดงถึงการยอมรับกลุ่มชนดังกล่าว ดังคำกล่าวของ พลับพลึง คงชนะ (2538 : 95) กล่าวว่า "เอกสารของชาวตะวันตกบอกเราว่าชาวเปอร์เซียนั้นร่ำรวย และสนิทสนมใกล้ชิดกับกษัตริย์ ท่านขอหม่อมหมัด ได้ช่วยในงานพิธีราชาภิเษกจนกษัตริย์ ทรงพอพระทัย ดังนั้นชาวมุสลิมจึงได้รับอนุญาตให้ประกอบพิธีทางศาสนาของตนได้อย่างเสรี" การยอมรับเกิดขึ้นไปพร้อมกับการแต่งงานระหว่างชนกลุ่มนี้และหญิงไทย จึงเกิดเป็นวัฒนธรรมมุสลิมที่ขยายตัวขึ้นเป็นชุมชนในอยุธยา ก่อนที่บางส่วนจะอพยพมาอยู่ที่ธนบุรี หลังจากเสียกรุงครั้งที่ 2 ใน พ.ศ. 2310 โดยคำกล่าวของ ประยูรศักดิ์ ชลายนเดชะ (ม.ป.ป. : 75) ได้กล่าวถึงข้อมูลข้างต้นไว้ว่า

ส่วนชาวมุสลิมที่สืบเชื้อสายมาจากชาวเปอร์เซีย หรือ ชาวอิหร่าน ซึ่งมีมากตั้งแต่สมัยอยุธยา ซึ่งในปัจจุบันยังคงอยู่ที่ตำบลหัวแหลม จังหวัดอยุธยา ก็ยังมีมาก คราวเรือนส่วนใหญ่ได้อพยพมาอยู่ในภาคกลางตั้งแต่สมัยเสียกรุงครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2310 และมาตั้งภูมิลำเนาอยู่แถวบางเขน บางอ้อ บางกอกใหญ่ หรือ บางหลวง และแถวบางกอกน้อยเป็นต้น ชาวมุสลิมกลุ่มนั้นแต่เดิม เราเรียกกันว่า แขกแพ หรือ แขกเทศเพราะในสมัยกรุงศรีอยุธยาชาวมุสลิมกลุ่มนี้มักมีบ้านเรือนเป็นแพอยู่ตามริมแม่น้ำเจ้าพระยา ประกอบอาชีพในการค้าขายเป็นหลัก และที่รับราชการในตำแหน่งใหญ่ ๆ ก็มีอยู่หลายท่านด้วยกัน

บางกลุ่มได้เรียกมุสลิมกลุ่มนี้ว่า แขกเจ้าเซ็น หรือ นิกายเจ้าเซ็น "เนื่องจากในสมัยอยุธยาได้มีประเพณีหนึ่ง ที่มีการตะโกนร้องเสียงดัง ๆ ซึ่งเมื่อได้ยินในไกล ๆ จะได้ยินว่า เจ้าเซ็น" และจากคำกล่าวของ ศิริศักดิ์ คุ่มรักษา (2542 : 149) ว่า "ในสมัยธนบุรียังปรากฏว่ากลุ่มแขก มัวร์หรือแขกเทศ หรือ แขกเจ้าเซ็น เชื้อสายท่านแจกอะหมัดก็มาอาศัยกุฎิใหญ่ประกอบพิธีเจ้าเซ็น ก่อนที่จะได้รับพระราชทานที่ดินบริเวณปากคลองมอญเพื่อสร้างกุฎิของกลุ่มตนในเวลาต่อมา"

มุสลิมกลุ่มนี้มีสถานที่ในการประกอบพิธีทางศาสนานั้นคือ "กุฎิ" โดยซีกะห์ นอกจากจะมีความเชื่อ ความศรัทธาในพระเจ้าองค์เดียวนั่นคือ พระอัลลอฮ์ แล้ว มุสลิมกลุ่มนี้ มีความเชื่อถือศรัทธาต่อท่าน ศาสดามุฮัมมัด ซึ่งได้ถูกมอบหมายจากพระเจ้าให้เป็นผู้นำหรือเป็นผู้ชี้แนวทางการปฏิบัติในศาสนาอิสลาม ทั้งยังเชื่อถือศรัทธาต่อบรรดาญาติของท่านศาสดา โดยเฉพาะอย่าง

ยิ่งผู้ที่ตายให้กับศาสนาอย่างท่าน อะลี ฮะซัน และฮุเซน ซึ่งเป็นผู้นำ (อิมาม) โดยเชื่อว่าถ้ามีความศรัทธาต่ออิมามมากเท่าใด ในโลกหลังความตายก็จะได้รับความเมตตาจากพระอัลลอฮ์ด้วยเช่นกัน

มุสลิมสามารถพลีชีพของตนเองได้ทันทีถ้าหากว่าเขาแน่ใจว่าสิ่งที่เขากำลังทำอยู่นั้นเป็นการทำไปเพื่ออัลลอฮ์และเขาจะได้รับผลตอบแทนในการกระทำของเขาในสวรรค์ (เมาดูตี อบุล อะลา . 2525 : 39)

ในสังคมของมุสลิมนิกายชีอะห์ ชุมชน หรือ บ้านเรือนจะอยู่ใกล้กับศาสนสถาน เพราะฉะนั้นการจะจำแนกชุมชนและประชากรในชุมชนนั้น จะถูกแบ่งแยกตามศาสนสถาน นั่นคือ กุฎีหรือมัสยิด (สมัยก่อน จะใช้ เรียกว่า กุฎี แต่ต่อมาได้มีการประกาศพระราชบัญญัติมัสยิดอิสลามให้เปลี่ยนมาใช้คำว่า มัสยิด แทน) หรือ ถ้าที่ใดมีกุฎี หรือ มัสยิด ที่นั่นมักเป็นบริเวณชุมชนของมุสลิม

วิถีชีวิต หรือ การดำเนินชีวิตของชาวมุสลิม เป็นไปตามแนวทางการประพฤติปฏิบัติ จากคัมภีร์อัลกุรอาน ที่ว่าในเรื่อง การกิน การแต่งกาย การมีคุณธรรมต่าง ๆ รวมทั้งในส่วนของขนบธรรมเนียมประเพณี ที่เป็นหลักของศาสนา เช่น การละหมาด การถือศีลอด การบริจาคทาน เป็นต้น และที่เป็นประเพณีเกี่ยวกับชีวิต เช่น ประเพณีการตาย การแต่งงาน เป็นต้น

ในส่วนของวัฒนธรรมประเพณีที่เกี่ยวกับหลักศาสนา นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีประเพณีอย่างหนึ่งของชาวมุสลิมนิกายชีอะห์ ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมา ตั้งแต่ในประเทศต้นกำเนิดอิสลาม จนชาวเปอร์เซียที่เข้ามาค้าขายสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นผู้นำมาประเพณีนี้เข้ามาด้วย ซึ่งเรียกประเพณีนี้ว่า “พิธีแห่เจ้าเซ็น” หรือ ชาวมุสลิมจะเรียกเป็นภาษาอาหรับว่า “พิธีมุฮัรรัม” คนไทยรู้จักดีว่าเป็นการเดินเจ้าเซ็น เพราะในพิธีกรรมแต่ละวันซึ่งทำกัน 10 วันนั้น จะให้ความสำคัญของบุคคลที่ตนศรัทธาแตกต่างกัน โดยที่ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในวันที่ 4, 7, 10 และในพิธีแต่ละวัน ลักษณะเด่นของพิธีกรรมนี้อยู่ที่การรำลึกถึงบุคคลทั้ง 5 โดยใช้การร้องทำนองหลายทำนอง ประกอบการทำจังหวะโดยการทุบอก และการเดิน การแต่งกายเป็นผู้เสียสติซึ่งจะเดินประกอบจังหวะกลองทัด การแห่พระศพจำลองโดยมีการร้องทำนองประกอบทำนองปี กลองแขก และฉาบ โดยที่ลักษณะดนตรีในแต่ละวันจะแตกต่างกันตามความสำคัญของการประกอบพิธี

จะสรุปได้ว่า การเข้ามาของมุสลิมกลุ่มนี้ ทำให้เกิดการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมขึ้น รวมถึงวัฒนธรรมทางดนตรี ที่ใช้ประกอบพิธีทางศาสนา อย่างพิธีแห่เจ้าเซ็น ที่มีการใช้เครื่องดนตรีเข้าไปประกอบ การใช้ท่วงทำนองที่มีระบบเสียงมากขึ้น และมีการถ่ายทอดแบบปากต่อปาก ซึ่งทำให้วัฒนธรรมทางดนตรีนับวันยิ่งเลือนหายไป เพราะฉะนั้นจึงควรที่จะมีการศึกษาดนตรีไว้เป็นอย่างดี ซึ่งในการศึกษาวิจัยทางดนตรีในวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาการปฏิบัติพิธีแห่เจ้าเซ็นและคณะนักดนตรีของกุฎีเจริญพาศน์ เนื่องจากเป็นศาสนสถานที่มีชาว

มุสลิมทั้งไทยและชาวต่างชาติ นิกายชีอะห์มาชุมนุมเพื่อประกอบพิธีแห่เจ้าเซ็นกันมากที่สุด จึงมีการรักษาขั้นตอนและกระบวนการของพิธีไว้ค่อนข้างสมบูรณ์

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและวัฒนธรรมในพิธีแห่เจ้าเซ็น
2. เพื่อศึกษาดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีแห่เจ้าเซ็น
3. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีแห่เจ้าเซ็น

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้เข้าใจถึงบทบาทความสำคัญของดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีแห่เจ้าเซ็น
2. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างขององค์ประกอบทางดนตรีในขั้นตอนพิธีแห่เจ้าเซ็นอย่างละเอียด
3. การวิเคราะห์ลักษณะของดนตรีในพิธีแห่เจ้าเซ็นสามารถนำไปเป็นความรู้แก่สาขาวิชาดนตรีต่อไป และเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางดนตรีของกลุ่มชนได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามการใช้ดนตรีประกอบพิธีแห่เจ้าเซ็นของชุมชนมุสลิมนิกายชีอะห์ ของกุฎีเจริญพาศน์ ถนน อีสรภาพ แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นกุฎีที่มีชาวมุสลิมนิกายชีอะห์ทั้งไทยและชาวต่างชาติมาเข้าร่วมประกอบพิธีแห่เจ้าเซ็นมากที่สุด จึงมีการรักษาขั้นตอนในการทำพิธีไว้ได้อย่างสมบูรณ์
2. ผู้วิจัยมุ่งวิเคราะห์เนื้อหาดนตรีที่มีความสัมพันธ์กับพิธีกรรม ในเรื่อง ดนตรีที่ใช้ในการแห่จังหวัดคลองประกอบการเดินมัจญ์นูน บทร้องในการมาตัม ของพิธีกรรมทั้งหมด 10 วัน โดยวิเคราะห์ลักษณะและความแตกต่างของดนตรีในแต่ละวัน โดยใช้หลักองค์ประกอบทางดนตรี

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. พิธีแห่เจ้าเซ็นที่ระบุอยู่ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ หมายถึง พิธีแห่เจ้าเซ็นของสถานประกอบพิธีทางศาสนา คือ กุฎีเจริญพาศน์
2. การบันทึกโน้ตที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จะบันทึกเป็นโน้ตสากล

นิยามศัพท์เฉพาะ

กุฎี	หมายถึง สถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาอิสลาม
กุบูร	หมายถึง สุสานฝังศพของมุสลิม
กำฟีนี	หมายถึง ผ้าที่ใช้ห่อศพก่อนนำไปฝัง ในพิธีจะใช้สวมร่างกาย ในวันที่ 10 ซึ่งเป็นวันที่กล่าวถึงท่านฮุเซนเพื่อแสดงให้เห็นว่า
กำระบะลา	หมายถึง เมืองที่เกิดเหตุการณ์การสู้รบระหว่างฮุเซนกับกองทัพฝ่าย ยะซีด
เจ้าเซ็น	หมายถึง ชื่อที่ชาวบ้านใช้เรียกชาวมุสลิมที่มีการประกอบพิธีแห่ เจ้าเซ็น
จันดัล	หมายถึง พระศพจำลองของลูกอิมามฮุเซน
ชะฮีด	หมายถึง การพลีชีพในแนวทางของศาสนาอิสลาม
ซัยยิด	หมายถึง ทายาทที่มีการสืบเชื้อสายมาจากท่านศาสดามุฮัมมัด
พระปั้นหย่า	หมายถึง สัญลักษณ์รูปมือที่ใช้ในพิธีแห่
มะลาอิกะฮ	หมายถึง ทูตสวรรค์ที่นำวิญญาณออกจากร่างในช่วงที่มนุษย์สิ้นลม
มาตัม	หมายถึง กิริยาการตบอก และการร้องทำนองเพื่อแสดงความเสียใจ
มิมบับ	หมายถึง ที่สำหรับอิมามนั่งเทศน์หรือบรรยายเรื่องราวและเหตุการณ์
มัจญ์นูนหรือหนู	หมายถึง ผู้ที่แต่งกายเป็นคนเสียสติในการประกอบพิธีแห่เจ้าเซ็น
มัจญ์ลิส	หมายถึง การชุมนุมเพื่อบอกเล่าเรื่องราวของอิมามฮุเซน
มัวรฺเซีย	หมายถึง บทพรรณนาเรื่องราวของอิมามฮุเซน
มุซึบัต	หมายถึง ความเศร้าโศก
มุฮัรรอม	หมายถึง เดือนแรกของปีอิสลามที่นับตามปฏิทินอิสลาม
ดัวบัต หรือ เตาบู้ด	หมายถึง พระศพจำลองของอิมามฮุเซน
ตะฮ์ซียัต	หมายถึง พิธีกรรมการรำลึกถึงการพลีชีพของอิมามฮุเซน
ระบัน	หมายถึง เครื่องหอมที่ใช้โรยถ่านไฟ เพื่อให้มีกลิ่นหอม
สับปูรุษ	หมายถึง ประชากรที่มีชื่อในบัญชีรายชื่อที่เป็นสมาชิกของแต่ละกุฎี
สลาม	หมายถึง การกล่าวสวัสดี ให้กับอิมาม
เหนียด	หมายถึง ความตั้งใจ
อิมาม	หมายถึง ชื่อเรียกผู้นำในการประกอบพิธีทางศาสนา
อาซุรอ	หมายถึง คำที่ใช้เรียกวันที่ตรงกับวันที่ 10 ของเดือนมุฮัรรอม
อะห์ลุลบัยต์	หมายถึง บรรดาลูกหลานในครอบครัวของท่านศาสดามุฮัมมัด
อะลัมดัวร	หมายถึง ธงนำทัพของอิมามฮุเซน ซึ่ง ท่านอับบาสเป็นผู้ถือ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยนั้นต้องนำข้อมูลต่างๆ ซึ่งจัดว่ามีความสำคัญต่อการศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ ได้อาศัยแหล่งข้อมูลต่างๆ จากหนังสือ บทความ ตำรา งานวิชาการและเอกสารงานวิจัยต่างๆ ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

เอกสารงานวิจัย

เรวดี อึ้งโพธิ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาดนตรีในพิธีงเด็กแบบอานัมนิกาย กล่าวไว้โดยสรุปเกี่ยวกับดนตรีในพิธีกรรม ว่า ดนตรีในพิธีงเด็กแบบอานัมนิกาย “ดนตรีมีบทบาทสำคัญต่อพิธีกรรม คือ ใช้บรรเลงประกอบการสวดมนต์เพื่อให้พระยิดแนวทำนอง ใช้บรรเลงประสานกับเครื่องเคาะจังหวะของพระ ใช้เป็นสัญลักษณ์บอกขั้นตอนการขึ้นต้นและจบพิธีกรรมต่างๆ และใช้สร้างบรรยากาศในงาน” นอกจากนี้ในส่วนของทฤษฎีเพลงคือ “ลักษณะดนตรีเป็นแนวทำนองเดียวไม่มีประสาน มีลักษณะทำนองเป็นเสียงซ้ำๆ มีการแปรทำนองโดยไม่ทิ้งทำนองหลักในวรรคสั้นๆ มีกระสวนจังหวะแบบต่างๆ และส่วนใหญ่เป็นกระสวนจังหวะที่มีระยะห่างของจังหวะเท่าๆ กัน ใช้บันไดเสียงแบบ 5 เสียง บางเพลงมีการเปลี่ยนบันไดเสียงไปมา และบางเพลงใช้บันไดเสียงแบบ 5 เสียงแต่มีเสียงประกอบอีก 2 เสียง ทำนองจบมีลักษณะของแนวทำนองในทิศทางของเสียงที่สูงขึ้น มีลักษณะการใช้จังหวะแบบเฉพาะในบทเพลงไม่มีการแบ่งชั้นความเร็วของจังหวะแต่ใช้จังหวะเดียวที่มีการเร่งจังหวะ” ทำให้เป็นลักษณะเฉพาะของเพลงในพิธี

อารีรัตน์ เรื่องกำเนิด (2543 : 53) ได้ศึกษาวงโหม่งครีมี ดนตรีสำหรับงานศพในจังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นดนตรีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของตัวเอง ที่ใช้บรรเลงในงานศพในชุมชนของจังหวัดชุมพร โดยสรุปงานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมในพิธีศพกับดนตรี โดยมีจุดประสงค์เพื่อบรรเทาความเศร้าโศกของญาติผู้ตาย การบรรเลงเพื่อเตือนสติให้มนุษย์รู้จักปลงและปล่อยวาง เพลงมีการบรรเลงทำนองที่ไม่ซับซ้อนเกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคมและทางกายภาพของวงโหม่งครีมีที่ไม่ซับซ้อน ไม่มีความแตกต่างทางชนชั้น ลักษณะสังคมชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย นอกจากนี้การบรรเลงที่มีลำดับขั้นตอนเกิดจากในสังคมที่มีการจัดการปกครอง หมู่บ้านและตำบล มีสถาบันการเมืองที่แน่นอน นั้นหมายถึง สังคมที่มีการจัดระเบียบการปกครองเป็นลำดับความสำคัญ ทำให้มีผลต่อลักษณะของดนตรีงานศพด้วยเช่น ซึ่งวิจัยเรื่องนี้ทำให้เห็นถึงองค์ประกอบทางสังคมมีผลต่อวัฒนธรรมทางดนตรี

จากงานวิจัย เรื่องการวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านกันตรึมของหมู่บ้านดงมัน จังหวัดสุรินทร์ ของ พรรณราย คำโสภา (2542 : 33 – 34) สรุปว่า แต่ก่อนกันตรึมใช้บรรเลงประกอบการเช่น บวงสรวง เมื่อมีการทรงเจ้าเข้าผีและบรรเลงเพื่อความสนุกสนานของชาวบ้าน ต่อมากันตรึมจะใช้แสดงเพื่อความบันเทิง ในงานต่าง ๆ และจะนิยมในงานแต่งงาน ลักษณะของบทเพลงเป็นจังหวะที่สนุกสนาน ความหมายของเนื้อร้องของบทเพลงจะเกี่ยวกับงานแต่งงาน

ศรันย์ นักรบ (2541 : 177 – 179) ได้ศึกษาดนตรีชาวเขาเผ่าเย้า กรณีศึกษาหมู่บ้านผาเตือ อำเภอมะนังจังหวัดเชียงราย โดยสรุปว่า เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางดนตรีว่า เป็นดนตรีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะมีการสืบทอดกันมาช้านานและเกี่ยวข้องกับชนชาติจีน เครื่องดนตรีมาจากธรรมชาติที่สร้างขึ้นเองและบรรเลงประกอบพิธีแต่งงาน งานศพ และงานขึ้นปีใหม่ ส่วนทางด้านบทเพลงแบ่งลักษณะเป็นทำนองเดี่ยว ไม่มีทำนองอื่นมาแทรก ลักษณะของเสียงมีความดังเบา โครงสร้างของทำนองประกอบด้วยโน้ตเสียงยาวสลับกับกลุ่มโน้ตตกแต่งทำนองที่ป็นวลีสั้น ๆ ใกล้เคียงกับระบบเสียงไมเนอร์ เครื่องประกอบจังหวะไม่มีบทบาทมากนัก

ดวงรัตน์ ทรัพย์ประดิษฐ์ (2544 : 65) ได้ศึกษาเรื่อง ดนตรีและพิธีรำเจ้าพ่อของชาวมอญ ได้กล่าวถึงที่มาของดนตรีในพิธีรำเจ้าพ่อ ว่า เข้ามาพร้อมกับชาวมอญ ที่อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา และได้นำเอาขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ มาด้วย และยังได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของเพลงกับการรำ ที่มีการผสมกลมกลืน การบรรเลงเพลงแต่ละเพลงจะมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนท่าทางของผู้รำ

ตำราและหนังสือทางวิชาการ

ในเรื่องที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์อิสลามมีผู้กล่าวถึงดังนี้

เสาวนีย์ จิตต์หมวด (2535 : 524) ได้กล่าวถึง การแตกแยกนิกาย ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากท่านศาสดามุฮัมมัดสิ้นชีวิต ซึ่งกลุ่มหนึ่งเห็นว่าผู้นำในโลกมุสลิมต่อจากท่านศาสดา คือ ทายาทของท่าน ซึ่งเป็นที่มาของนิกายชีอะห์ในปัจจุบัน ที่ศรัทธาบุคคลคือ ท่านอะลี ฮะซัน และ ฮุเซน ส่วน ศาสตราจารย์ เซออะศัมมุฮัมมัด อะลีตุคัยยิล (2540 : 106 – 107) ได้กล่าวถึงเรื่องราวของอิมามฮุเซนและบริวารของท่านในการต่อสู้เพื่อยึดมั่นในอุดมการณ์ โดยไม่ยอมรับข้อเสนอของฝ่ายตรงข้าม

อับดุลลอฮ อัลกอรี (2537 : 117 – 118) ได้กล่าวถึง อุดมการณ์ของชีอะห์ว่า นอกจากจะต่อสู้เพื่อยกย่องท่านอะลี เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองอาณาจักรอิสลามแล้วยังต่อสู้เพื่อยกย่องบุตรของท่านอะลี คือ ฮะซัน ฮุเซน และบุคคลในตระกูลของบุคคลเหล่านี้ นอกจากนี้ยังกล่าว ว่า ชีอะห์ครอบคลุมในเรื่องการเมือง คำสอนทางศาสนา รวมไปถึงความเชื่อต่าง ๆ

ชัยยิด อะลี อัลมอร์ รัซวี (2542 : 668) ได้กล่าวถึง การสิ้นชีวิตของอะลี โดยถูกฟันด้วยดาบที่มียาพิษ ซึ่งเป็นการเสียชีวิตที่ได้ถูกกล่าวขานและเป็นเหตุการณ์ที่ชาวมุสลิมนิกายชีอะห์ให้ความสำคัญ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (ม.ป.ท : 149) ได้กล่าวถึงเหตุการณ์ทางการเมืองที่ฮุเซ็น และ ชาวอิรัก ต่อต้านราชวงศ์อุมัยยัดแห่งซีเรีย ในวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ 1223 หรือวันที่ 10 เดือน มหะร่า (มูฮัรอม) จนเป็นเหตุให้ฮุเซ็นถูกฆ่าตายอย่างทารุณ ซึ่งวันสิ้นชีวิตของฮุเซ็นนี้ ทำให้เกิดพิธีการแสดงความอาลัย หรือ พิธีแห่เจ้าเซ็น

เมาดูตี อุบล อะลา (2525 : 3) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของท่านศาสดามุฮัมมัด ก่อนการประกาศตนเป็นศาสดา และหลังจากประกาศตนแล้ว ศาสดามุฮัมมัดเป็นผู้เดียวที่ผู้คนในโลกอาหรับให้ความเชื่อ ศรัทธา ต่อท่าน โดยมีคัมภีร์อัลกุรอาน เป็นตัวกำหนดวัฒนธรรมทุกอย่างเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติตามหลักศาสนา

ในเรื่องความเชื่อ ความศรัทธาของมุสลิมนิกายชีอะห์ มีผู้กล่าวถึงดังนี้

ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ (2521 : 26 – 29) ได้กล่าวถึง ความเชื่อต่อพระอัลลอฮ ไว้ว่า “พระองค์เป็นผู้ประทานชีวิต และความตาย คำตัดสินของพระองค์เป็นสิ่งตายตัว แน่นนอน หลีกเลียงไม่ได้ ทุกสิ่งจะเป็นไปตามพระประสงค์แห่งพระองค์ มนุษย์จะต้องสยบตาม พระองค์อาจจะชี้ทางผิด หรือ ชี้ทางถูก ให้ได้ตามที่พระองค์ประสงค์ เมื่อพระเจ้ามีลักษณะที่มีอาจกำหนดรูปร่างหน้าตาได้เช่นนี้ มนุษย์จึงเต็มไปด้วยความกลัวและยำเกรงในพระองค์ และต้องระวังตนอยู่ทุกขณะจิต จุดประสงค์หนึ่งที่ได้เห็นได้เด่นชัดในคัมภีร์อัลกุรอาน คือ ต้องการให้มนุษย์มีความกลัวในพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของอยู่ตลอดเวลา” และได้กล่าวถึงความเชื่อในโลกหลังความตายไว้ว่า “มนุษย์แต่ละคนจะมีทิวสวรรค์เป็นพยานในการกระทำทั้งปวงในอดีตของตน สำหรับผู้ที่ถูกลงโทษนั้น จะต้องถือสมุดของตนด้วยมือซ้าย ผู้มีความดี ความชอบก็จะถือสมุดด้วยมือขวา”

นอกจากนี้ อุบล อะลา เมาดูตี (2525 : 39) ยังได้กล่าวถึง ความเชื่อที่ให้ปฏิบัติตามแนวทางของอิสลามไว้ว่า “มุสลิมสามารถพลีชีวิตของตนเองได้ทันที ถ้าหากว่าเขาแน่ใจว่า สิ่งที่เขากำลังทำอยู่นั้นเป็นการทำไปเพื่ออัลลอฮ และเขาจะได้รับผลตอบแทนในการกระทำของเขาในสวรรค์ และ คณาจารย์จากอูศูลุดดีน สถาบันดะรอเฮอัก (2540 : 294) ได้กล่าวถึงความเชื่อที่ว่า หลังจากความตายจะมีผู้ซักถามในหลุมฝังศพ ถ้าตอบได้ก็จะได้ไปสวรรค์ แต่ถ้าตอบไม่ได้ก็จะถูกลงโทษ และหลังจากฟื้นขึ้นมาจะถูกพาตัวไปนรก และนอกจากนี้ ในเรื่องความเชื่อ ความศรัทธาต่ออิมาม ถ้าผู้ใดมีความเชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้นำ (อิมาม) ซึ่งเป็นผู้ที่อัลลอฮทรงรักและยอมรับ พระองค์อัลลอฮ จะทำให้ลิ้นของผู้นั้นตอบคำถามได้ และมะลาอิกะฮ (ทูตสวรรค์) ก็จะนำพาไปสวรรค์

อามีน บินกาซัน (ม.ป.ป : 76) ได้กล่าวว่า อัลลอฮ์เป็นผู้ประทานและมีอำนาจเพียงผู้เดียว สามารถเรียกชีวิตนั้นกลับคืนมาได้ และผู้ใดไม่สามารถทำลายชีวิตนั้น และเสาวนีย์ จิตต์หมวด (2521 : 234) ได้กล่าวถึงความเชื่อของเจ้าเซ็น หรือ มุสลิมนิกายซืออะห์ว่ามีความเชื่อถือศรัทธาว่า ผู้บริสุทธิ์มีทั้งหมด 5 คน คือ ท่านนบีมุฮัมมัด พระนางฟาติมะห์ ท่านอาลี ท่านฮะซัน และท่านฮุเซน ซึ่งการศรัทธาต่อบุคคลเหล่านี้ จะช่วยนำพาสิ่งที่ดีทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

ในเรื่องการตั้งถิ่นฐานของมุสลิมนิกายซืออะห์ได้กล่าวไว้ดังนี้

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์. (2534 : 80 ; อ้างอิงจาก สารานุกรมเด็จ.เล่ม 21 หน้า 152) ได้กล่าวไว้ว่า “แขกเจ้าเซ็นหรือแขกเทศนิกายซืออะห์เช่นพวก แขกอินเดีย เปอร์เซีย อาหรับ และ อิหร่าน ซึ่งอพยพมาจากพระนครศรีอยุธยา ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณด้านหนึ่งของพระราชวังเดิมของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ขึ้นไปจนถึงคลองมอญ มีกุฎีเจ้าเซ็นของแขกนิกายซืออะห์ที่ริมแม่น้ำตรงข้ามกับบริเวณชุมชนในพระนคร”

เสาวนีย์ จิตต์หมวด (2521 : 236) ได้กล่าวถึงการเข้ามาของมุสลิมนิกายซืออะห์ โดยการเข้ามาค้าขายของแขกที่ชื่อ เจกอะหมัด จนในสมัยพระเจ้าทรงธรรม ท่านเจกอะหมัดได้รับตำแหน่งใหญ่โต ซึ่งมีหน้าที่ทางด้านการค้าขาย ทั้งในและต่างประเทศ ส่วนอับดุลรอซิด ฮัจยีดีน (ม.ป.ป : 14 - 75) ได้กล่าวว่า มีหลักฐานปรากฏตามจดหมายเหตุถึงแขกเทศตั้งบ้านอยู่ตั้งแต่สะพานประตูจีน ด้านตะวันตกของกรุงศรีอยุธยาไปจนถึงหัวนางมุก แล้วเลี้ยวไปท่ากายนั้นเป็นบริเวณที่มุสลิมิน ตั้งบ้านเรือนอยู่ในกำแพงเมืองและนอกกำแพงเมืองออกไป ก็ตั้งแต่ปลายสะพานประตูจีนฟากตะวันตก ไปถึงตำบลที่เรียกว่า ฆะไกรน้อย และหลังจากกรุงศรีอยุธยาแตกเมื่อ พ. ศ 2310 มุสลิมนิกายซืออะห์ได้แยกย้ายกระจายมาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ธนบุรี แถวบางเขน บางอ้อ บางกอกใหญ่ บางหลวง คลองบางกอกน้อย

จากหนังสือ เจ้าพระยาบวรราชนายกับประวัติศาสตร์สยาม มุฮัมมัด ดัมฮิตี (2538 : 15) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมชาวเปอร์เซียที่นำมาสู่ประเทศไทยโดยนำเอาขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา ศาสนา การศึกษา ระบอบการปกครอง ลักษณะทางสถาปัตยกรรมและอื่นๆ มาสู่สังคมไทย

ชาติรี นนทเกษ (2545 : 58) ได้กล่าวว่า คนไทยสมัยอยุธยา เรียกมุสลิมนิกายซืออะห์ว่า เจ้าเซ็น เนื่องมาจาก การปฏิบัติพิธีกรรม ที่เป็นพิธีรำลึกถึงการพลีชีพของท่านอิมามฮุเซน.

ส่วนในด้านทฤษฎีดนตรี ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2538 : 19 - 50) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทางดนตรีว่ามีทั้งหมด 9 อย่าง คือ

1. เสียง (Tone) ประกอบด้วย

1.1 ระดับเสียง

- 1.2 ความยาวของเสียง
- 1.3 ความเข้มของเสียง
- 1.4 คุณภาพของเสียง
2. เวลา (Time) ประกอบด้วย
 - 2.1 ความเร็วจังหวะ
 - 2.2 อัตราจังหวะ
 - 2.3 จังหวะ
3. ทำนอง (Melody)
 - 3.1 จังหวะของทำนอง
 - 3.2 มิติ
 - 3.3 ช่วงเสียง
 - 3.4 ทิศทางของทำนอง
4. เสียงประสาน (Harmony)
5. ระบบเสียง (Tonality)
 - 5.1 Tonal Music
 - 5.2 Polytonality
 - 5.3 Multitonicity
 - 5.4 Atonality
 - 5.5 Microtonality
6. สีสัน (Tone Color)
7. ลักษณะของเสียง (Characteristics of Sound)
8. รูปพรรณ (Texture)
9. รูปแบบ (Forms)
 - องค์ประกอบพื้นฐานของรูปแบบ
 - โครงสร้างของรูปแบบ
 1. โครงสร้างของประโยค
 2. ส่วนหลัก
 3. ส่วนประกอบเฉพาะของบทเพลง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องพิธีแห่เจ้าเซ่น กรณีศึกษาดนตรีและพิธีแห่เจ้าเซ่นของชาวมุสลิมในกายซือฮ์ ในพื้นที่ชุมชนของกฎ็เจริญพาศน์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาจากการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความรู้เกี่ยวกับพิธีแห่เจ้าเซ่น ตลอดจนผู้อาวุโส ซึ่งล้วนแต่มีความรู้เรื่องพิธีแห่เจ้าเซ่นทั้งสิ้น ทั้งนี้ยังได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำรา รวมไปถึงงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และยังได้ออกปฏิบัติภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาสภาพต่างๆ ของพื้นที่ๆ ประกอบพิธีแห่เจ้าเซ่น และวัฒนธรรมต่างๆ ที่ยังคงมีอยู่ จากนั้นยังได้รวบรวมข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เรียบเรียงเป็นงานวิจัยโดยกำหนดวิธีการศึกษาไว้ดังนี้

การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ระดับได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ แยกออกตามเนื้อหา 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชนและข้อมูลในส่วนของวัฒนธรรมทางดนตรี

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชนได้แก่ ประวัติความเป็นมาของชุมชน ลักษณะที่ตั้ง ศาสนาและความเชื่อ วิธีการศึกษาโดยการสำรวจ สังเกต สัมภาษณ์ พูดคุย สอบถาม จากผู้อาวุโสของชุมชน และบุคคลในชุมชน

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางดนตรี ได้แก่ ประวัติความเป็นมาพิธี กระบวนการหรือขั้นตอนในพิธี เครื่องดนตรีที่ใช้ ลักษณะของดนตรี บทเพลงที่ใช้ โอกาสในการบรรเลง การศึกษาข้อมูลทางดนตรีได้ใช้วิธีการบันทึกเสียง บันทึกภาพ สอบถาม สัมภาษณ์ จากชาวบ้านและผู้อาวุโสในชุมชน รวมไปถึงผู้ให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะกล่าวถึงดังนี้

- คุณทำเนียบ แสงเงิน กรรมการมัสยิดผดุงธรรม
- คุณชาติรี นนทเกษ ผู้ดูแลกฎ็เจริญพาศน์
- คุณเสนีย์ อากาหีย์ ผู้นำ (อิมาม) การประกอบพิธีทางศาสนา
- คุณชลลภทร ชิตานวัตร์ คนนำอ่านบทกลอนในพิธี
- คุณไพรัช แสลงู นักดนตรี (คนตีกลองทัด)
- คุณ ชรินทร์ เสร์จกุล นักดนตรี (คนเป่าปี่ชวา)

1. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้มาจากการรวบรวมเอกสารต่างๆ ได้แก่ บทความ วรรณกรรม รายงาน การวิจัย ตำรา หนังสือต่างๆ ทางวิชาการ โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้

- 1.1 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- 1.2 หอสมุดแห่งชาติ
- 1.3 หอสมุดดนตรี
- 1.4 หอสมุดพระเทพฯ (มหาวิทยาลัยมหิดล)
- 1.5 หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยมหิดล

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

1. สัมภาษณ์และตรวจสอบภาพถ่ายและเสียงในพิธี และติดต่อขออนุญาตจากผู้ดูแลภูมิเพื่อทำการเก็บข้อมูลในพิธีทั้ง 11 วัน

- 1.1 เก็บข้อมูลทั้งภาพและเสียงในช่วงการประกอบพิธี
- 1.2 สัมภาษณ์พูดคุยเพิ่มเติม
- 1.3 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล

อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. อุปกรณ์ในการจัดบันทึก
2. เครื่องบันทึกเสียงและแถบบันทึกเสียง
3. กล้องถ่ายทำวีดิทัศน์และแถบบันทึกภาพ
4. กล้องถ่ายรูปและฟิล์ม

การศึกษาข้อมูล

1. ศึกษาข้อมูลโดยการถอดข้อมูลในส่วนของพิธีจากแถบบันทึกภาพ และแถบบันทึกเสียง ส่วนของดนตรีใช้บันทึกเป็นโน้ต
2. นำข้อมูลทางเอกสารและข้อมูลภาคสนามมาประมวล เปรียบเทียบและวิเคราะห์ เพื่อให้ได้คำตอบ
3. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบและขอคำแนะนำจากผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อแก้ไขปรับปรุง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาคสนามและเอกสารตำรา มารวบรวมแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไปของชุมชน
 - 1.1 ประวัติที่มาของชาวมุสลิมในกายซึอะห์
 - 1.2 ลักษณะที่ตั้ง
 - 1.3 ศาสนาและความเชื่อ
2. ลักษณะทั่วไปของพิธี
 - 2.1 ความเป็นมาของพิธี
 - 2.2 การแต่งกายในพิธี
 - 2.3 ภาษาที่ใช้ในพิธี
 - 2.4 องค์ประกอบในพิธี
 - 2.5 กระบวนการหรือขั้นตอนในพิธี
3. ลักษณะของดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีแห่เจ้าเซ็น
 - 3.1 เครื่องดนตรี
 - 3.2 จังหวะ
 - 3.3 บทเพลงที่ใช้
4. วิเคราะห์บทเพลงที่ใช้ในการประกอบพิธีแห่เจ้าเซ็น
 - 4.1 โครงสร้างของเพลง
 - 4.2 การเคลื่อนที่ของทำนอง
 - 4.3 ช่วงกว้างของเสียง
 - 4.4 การเรียงลำดับของเสียง
 - 4.5 ภาสวันจังหวะ

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ลักษณะทั่วไปของชุมชน

1.1 ประวัติที่มาของชาวมุสลิมในกายซื่อะห์

1.1.1 การแบ่งแยกผู้นำอิสลาม

ในบริเวณคาบสมุทรอาหรับที่เป็นต้นกำเนิดของศาสนาอิสลาม มีความเชื่อว่าพระเจ้าเป็นผู้เป็นเจ้าของหมายให้มุฮัมมัดเป็นผู้นำข่าวสารจากพระอัลเลาะห์ลงมายังมนุษย์ เพื่อให้บ้านเมืองและประชาชนเกิดความเจริญงอกงาม ความสมบูรณ์ ซึ่งก่อนหน้านั้นเต็มไปด้วยความยากจนข้นแค้น เศรษฐกิจที่ย่ำแย่และมีการแบ่งแยกเป็นหมู่เหล่า เกิดการประหัตประหารซึ่งกันและกัน หลังจากการประกาศตัวเป็นศาสดาแห่งศาสนาแล้ว ทำให้มีผู้ศรัทธาในศาสดาเป็นจำนวนมากและแผ่ขยายไปยังบริเวณและประเทศใกล้เคียง ปัจจุบันเป็นกลุ่มประเทศในแถบตะวันออกกลาง ซึ่งมีผู้นับถือศาสนาอิสลามมากที่สุด

เสาวนีย์ จิตต์หมวด(2535 : 524)กล่าวว่า “หลังจากศาสดามุฮัมมัด(คือลย)สิ้นชีวิตซึ่งความเป็นจริงไม่ใช่การแตกแยกนิกายในการปฏิบัติศาสนกิจ หากแต่เป็นการแตกแยกแนวความคิดทางการเมืองในเรื่องตำแหน่งผู้นำ คือ กลุ่มหนึ่งมีความเห็นว่าผู้ที่จะเป็นผู้นำโลกมุสลิมต่อจากท่านศาสดาคือทายาทของท่าน ซึ่งทายาทที่มีความใกล้ชิดกับท่านศาสดาที่สุดคือ ท่านอะลี” ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งมีความเห็นตรงข้าม ซึ่งเป็นบรรดาพวกขุนนาง

การแบ่งแยกที่กล่าวมานี้ทำให้เกิดการสู้รบและเกิดสงครามอยู่หลายครั้ง ซึ่งในการสู้รบระหว่างบรรดาญาติของท่านศาสดากับขุนนางทำให้ฝ่ายญาติของท่านศาสดาสิ้นชีวิต ซึ่งทำให้พวกสนับสนุนออกมาตอบโต้อย่างชัดเจนและเรียกกลุ่มตนว่า “ซื่อะห์” และสาปแช่งต่อการกระทำของฝ่ายตรงข้ามถึงผลกรรมที่ได้กระทำต่อผู้สืบทอดหลักการของศาสนา

ซื่อะห์จึงเกิดขึ้นจากการสนับสนุนให้ญาติพี่น้องของศาสดามุฮัมมัดทำหน้าที่ปกครองอาณาจักรอิสลามหลังจากที่ศาสดามุฮัมมัดเสียชีวิตลง โดยการเกิดขึ้นของซื่อะห์นั้นเกิดขึ้นแบบค่อยเป็นค่อยไป ชั้นแรกยังไม่รุนแรงเท่ากับในระยะหลังจากมี "คอลีฟะฮ์ซึ่งมีหน้าที่ปกครองอาณาจักรอิสลามหลังจากที่ท่านนบี คือล ยสิ้นชีวิต คอลีฟะฮ์คนแรกคือ ท่านอบูบักร คอลีฟะฮ์คนที่ 2 คือ ท่านอุมัร คอลีฟะฮ์คนที่ 3 คือ ท่านอูษมาน"เป็นคำกล่าวของ รองศาสตราจารย์ ภาณุชูไทย (2544 : 105 ข้อ 37)

หลังจากคอลีฟะฮ์คนที่ 3 คืออูษมาน ซื่อะห์มีบทบาทมากขึ้นซึ่งเป็นช่วงที่อะลีเป็นคอลีฟะฮ์ คนที่ 4 อะลีถูกกลุ่มที่ขัดแย้งกันในลักษณะของการแย่งอำนาจ ฟันด้วยดาบอาบยาพิษ ขณะกำลังทำกิจทางศาสนา คือการนมาซ ณ เมือง กูฟะฮ์ ในวันที่ 19 เดือน รอมฎอน ปี ฮ.ศ. 40 หรือ ค.ศ. 659 และซื่อะห์มีอิทธิพลต่อการปกครองในสมัยต่อมาเมื่อลูกชายทั้งสองของอะลี

คือ ฮะซันและฮุเซนได้ทำการต่อสู้กับอีกกลุ่ม ซึ่งทำให้ฮะซันเสียชีวิตลงจากการถูกวางยาพิษ และฮุเซนพร้อมกับพรรคพวกจำนวน 70 คนได้ถูกฆ่าตาย โดย ฮุเซนถูกตัดศีรษะ ณ ตำบลกะราบาลา เมื่อวันที่ 10 เดือนมุฮัรรอหม"ซึ่งเป็นคำกล่าวของ เสาวนีย์ จิตต์หมวด (2521 : 233) ตรงกับ ฮ.ศ. 61 หรือ ค.ศ 680 ซึ่งการตายของอะลี ฮะซัน และฮุเซน เป็นที่เลื่องลือและสร้างให้กลุ่มชีอะห์ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จนศาสนาอิสลามได้มีการเผยแพร่ไปทั่วทุกทวีป รวมทั้งทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของไทยด้วย

1.1.2 การเข้ามาของมุสลิมนิกายชีอะห์ ในประเทศไทย

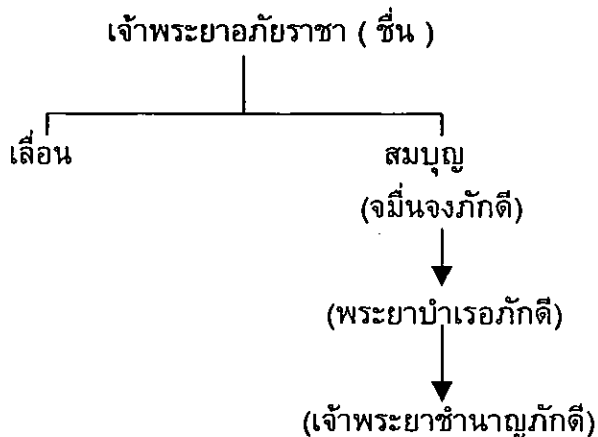
ในช่วงสมัยพระกรุงศรีอยุธยา ประมาณ พ.ศ. 2144 เป็นช่วงที่ประเทศไทยเปิดให้มีการค้าแบบเสรี ซึ่งทำให้มีชาวต่างชาติเข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองไทย เพื่อทำการค้าอย่างมากมาย และชาวอาหรับ อิหร่าน ที่มาจากดินแดนอ่าวเปอร์เซียก็เช่นเดียวกัน จากจดหมายเหตุและบันทึกชาวฝรั่ง ซึ่งเป็นหลักฐานว่ามุสลิมกลุ่มนี้ได้ปฏิบัติพิธีเพื่อไว้อาลัยต่ออิมามของตน และพระยาโกมารกุลมนตรี (ม.ป.ป : 36)กล่าวว่า "ปลายรัชกาลสมเด็จพระเอกาทศรถนี้เองมีแขกอาหรับพ่อค้าสองพี่น้อง พี่ชื่อเจกอะหมัด น้องชื่อ มหะหมัดสะอิดพาบิรารซึ่งเป็นพวกเจ้าเซ็นนิกายเดียวกับตนเข้ามาตั้งห้างค้าขายอยู่ที่ตำบลท่าภาษี ใกล้พระนครศรีอยุธยา" โดยมุสลิมกลุ่มนี้ นอกจากการค้าแล้วยังเข้ามามีบทบาทต่อประเทศไทย โดยเฉพาะกิจการในราชสำนัก ในสมัยต่างๆดังนี้

สมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม ท่านเจกอะหมัดมีความสามารถทางการค้า และได้มีโอกาสเข้าไปรับใช้เรื่องการค้าในพระราชสำนักจนได้รับตำแหน่งเป็นพระยาเจกอะหมัดรัตนราชเศรษฐี เป็นกรมท่าขวาซึ่งดูแลเกี่ยวกับการค้าขายกับต่างประเทศ การเก็บภาษีสินค้าเข้าออก ดูแลเรื่องการเดินเรือ และหลังจากพระยาเจกอะหมัด ฯได้ทำการปราบปรามญี่ปุ่น กับเจ้าพระยา กลาโหมได้สำเร็จจึงได้เลื่อนตำแหน่งเป็นเจ้าพระยาเจกอะหมัดรัตนราชเศรษฐีเป็นสมุหนายกว่าราชการฝ่ายเหนือ

สมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง หลังจากเจ้าพระยากลาโหมได้ครองราชย์เป็นกษัตริย์ซึ่งพระองค์เคยเป็นมิตรสหายกับเจ้าพระยาเจกอะหมัดฯ จึงทรงเลื่อนตำแหน่งเจ้าพระยาเจกอะหมัด ฯ เป็นเจ้าพระยาบวรราชนายก ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดคือ เป็นที่ปรึกษาของกษัตริย์

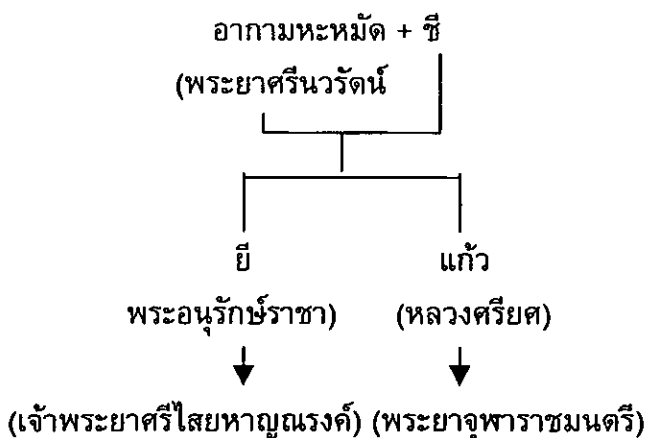
สมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช หลังจากได้ปราบดาภิเษกเป็นพระเจ้าแผ่นดิน สมเด็จพระนารายณ์โปรดเลื่อนบรรดาศักดิ์ จมื่นจงภักดี (สมบุญ) ซึ่งเป็นบุตรของเจ้าพระยาอภัยราชา (ชื่น)และเป็นหลานของท่านเจกอะหมัดฯ เป็นพระยาบำเรอภักดี (ดูจากแผนภูมิ 1)ปลัดทูลฉลองกรมวัง ส่วนน้องชายของท่านเจกอะหมัดที่กลับเมืองไป ได้ให้ลูกของท่านมหะหมัดสะอิดชื่อ อากามะหมัดกลับมาหาอยู่ที่เมืองไทยและสนิทกับเจ้าพระยาโกษาธิบดี (บุตรพระนมของสมเด็จพระนารายณ์) และเสนอความชอบจึงทรงแต่งตั้งให้ท่านอากามะหมัดเป็นขุนนางในกรมท่า มีบรรดาศักดิ์เป็นพระยาศรีนวัตน์ อีกไม่นานสมเด็จพระนารายณ์ ได้เลื่อนบรรดาศักดิ์

ให้พระยาบำเรอภักดีเป็นเจ้าพระยาชำนาญภักดี(ดูจากแผนภูมิ 1)ที่สมุหนายกกรมมหาเสนาบดีฝ่ายเหนือ และได้ให้ท่านใจและท่านจิตรี (ลูกของเจ้าพระยาชำนาญภักดี)ถวายตัวเป็นมหาดเล็ก

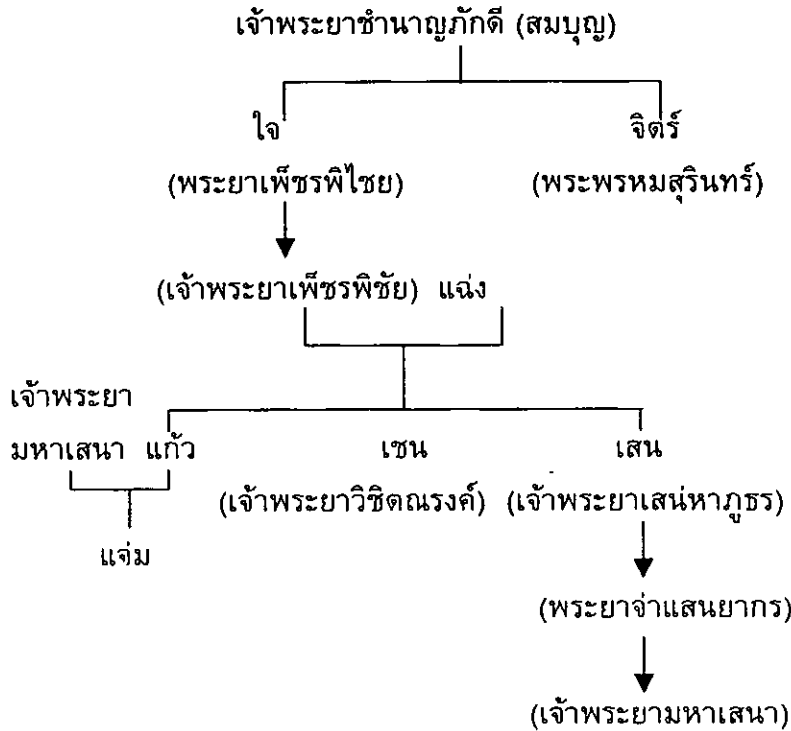
แผนภูมิ 1 การลำดับเครือญาติท่านชื่น(บุตรของท่านแจกอะหมัด)และการเลื่อนบรรดาศักดิ์

ส่วนอีกครอบครัวหนึ่ง พระยาศรีนวรรณ์ (อากามหะหมัด)หรือ ท่านชี ได้ถวายท่านยี่และท่านแก้ว เป็นมหาดเล็ก เมื่อทั้งสองอายุประมาณ20-22 ปี สมเด็จพระนารายณ์ทรงแต่งตั้งท่านยี่เป็นพระอนุรักษ์ราชา ท่านแก้วเป็นหลวงศรียศ (ดูจากแผนภูมิ 2) ซึ่งท่านยี่มีความสนิทสนมเป็นเพื่อนกับพระเพทราชาซึ่งเป็นคนโปรดของพระนารายณ์มหาราช และท่านยี่กับพระเพทราชาเคยไปตีเชียงใหม่และไปตีเมืองพม่า ทะววย ละว้า มอญด้วยกัน พระนารายณ์ทรงเห็นความกล้าหาญและมีฝีมือจึงเลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นเจ้าพระยาศรีไสยหาญณรงค์และเป็นเจ้าเมืองตะนาวศรีและน้องชายคือ หลวงศรียศ (แก้ว) เป็นพระยาจุฬาราชมนตรี เป็นกรมท่าขวา (ดูจากแผนภูมิ 2)

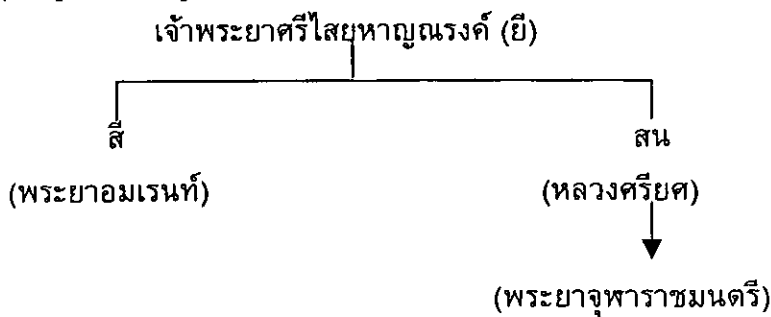
แผนภูมิ 2 การลำดับเครือญาติท่านอากามหะหมัด(บุตรของท่านมหะหมัดสะอิดหลานของท่านแจกอะหมัด)และการเลื่อนบรรดาศักดิ์

สมัยสมเด็จพระเพทราชา ซึ่งพระองค์เคยเลี้ยงหลวงสรศักดิ์ ซึ่งเป็นลูกของพระนารายณ์มหาราชในคราวแย่งชิงราชบัลลังก์ กับหลวงสรศักดิ์จนได้ครองราชย์ หลวงสรศักดิ์เป็นมหาอุปราชและมีความสนิทสนมกับท่านจิตรี (ลูกของเจ้าพระยาชำนาญภักดี หรือท่านสมบุญ) จึงโปรดตั้งให้ท่านจิตรีเป็นพระพรหมสุรินทร์เจ้ากรมตำรวจหน้าในพระราชวังบวร(ดูจากแผนภูมิ 3)

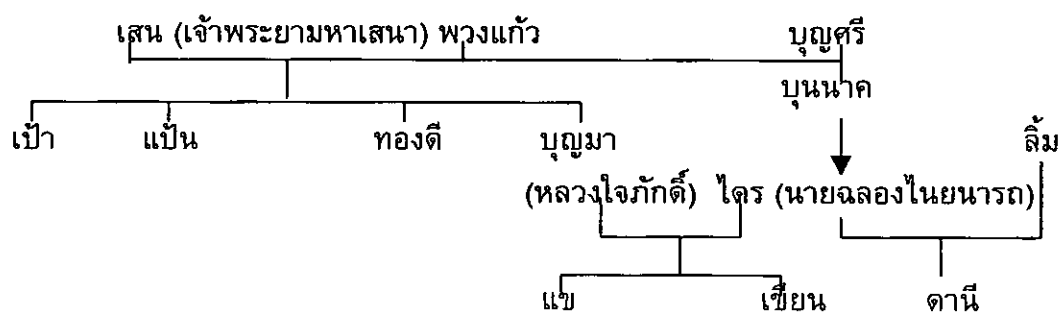
แผนภูมิ 3 การลำดับเครือญาติท่านสมบุญ (บุตรคนที่ 2 ของท่านชื่น)และการเลื่อนบรรดาศักดิ์

สมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ โปรดให้ข้าหลวงเดิมมารับราชการและทรงบำเหน็จรางวัลและบรรดาศักดิ์เพิ่มขึ้นทำให้ท่านใจซึ่งเป็นลูกของเจ้าพระยาชำนาญภักดี (สมบุญ) ได้ตำแหน่งเป็นพระยาเพ็ชรพิชัยจางวางกรมล้อมพระราชวังหลวงว่ากรมอาสาจามและอาสาญี่ปุ่น (ดูจากแผนภูมิ 3)

แผนภูมิ 4 การลำดับเครือญาติท่านยี่ (บุตรของท่านอากามหะหมัด)และการเลื่อนบรรดาศักดิ์

ส่วนฝ่ายท่านสี ลูกของเจ้าพระยาศรีไสยหาญณรงค์ หลานของอากามหะหมัด ได้เป็นพระยาอมเรนทร์ จางวางกรมอาสาจาม ส่วนท่านสนเป็นหลวงศรียศและอีกไม่กี่ปี หลังจากพระยาศรีนวัตน์ (อากามหะหมัด) เสียชีวิตจึงเปลี่ยนให้หลวงศรียศ (สน) เป็นพระยาจุฬาราชมนตรี เจ้ากรมท่าขวา (ดูจากแผนภูมิ 4) หลังจากที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ เสร็จการสมโภชพระพุทธบาท และ พระยาเพชรพิไชย (ใจ) เปลี่ยนมานับถือพระพุทธศาสนา เพื่อสามารถร่วมเสด็จไปนมัสการ ในครั้งนั้นจึงได้เลื่อนมาเป็น เจ้าพระยาเพชรพิชัยนอกจากนี้ท่านเซน (ลูกคนที่ 2 ของท่านใจและท่านแฉ่ง) ได้เป็นพระยาวิจิตรณรงค์ เจ้ากรมเขนทองซ้ายและกรมอาสาจามและท่านเสน (ลูกคนที่ 3 ของท่านใจและท่านแฉ่ง) ได้เป็นพระยาเสนาหาญจางวางมหาดเล็กให้วังหน้า และได้ขึ้นเป็นพระยาจำแสนยากร จางวางกรมมหาดไทยในพระราชวังบวร(ดูจากแผนภูมิ 3)

แผนภูมิ 5 การลำดับเครือญาติท่านเสน (หลานของท่านสมบุญ)และการเลื่อนบรรดาศักดิ์

เมื่อขุนพรพินิตหรือเจ้าฟ้าอุทุมพรราชกุมารได้ขึ้นเป็นกรมพระราชวังบวรสถานมงคล และโปรดให้บุญมา (ลูกของท่านเสนกับพวงแก้วซึ่งเป็นภรรยาหลวง)เป็นหลวงใจภักดี นายเวรมหาดเล็กวังหน้า และท่านบุญนาค (ลูกของท่านเสนกับนางบุญศรีซึ่งเป็นภรรยาหน้า)เป็นนายฉลองไนยนาถ มหาดเล็กหุ้มแพรวังหน้า (ดูจากแผนภูมิ 5) และหลังจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศเสด็จสวรรคตกรมพระราชวังบวรหรือขุนหลวงพิชิตขึ้นครองราชย์ โปรดเลื่อนพระยาจำแสนยากร (เสน) เป็นเจ้าพระยามหาเสนา สมุหกลาโหม ธรรมหาเสนาบดีบิภษััติ (ดูจากแผนภูมิ 3) และทรงครองราชย์ได้ไม่นานก็ทรงสละราชสมบัติ ให้กับเจ้าฟ้าเอกทัศ กรมขุนอนุรักษ์มนตรี (พระเชษฐาธิราช)

สมัยพระเจ้าอยู่หัวพระที่นั่งสุริยามรินทร์ (เจ้าฟ้าเอกทัศ) ท่านเซน (ลูกคนที่ 2 ของท่านใจและท่านแฉ่ง) ได้เป็นพระยาจุฬาราชมนตรี ว่ากรมท่ากลางและกรมอาสาจาม ส่วนท่านหนู (ลูกคนที่ 4 ของท่านใจกับภรรยาหน้า) ได้เป็นจมื่นไวยวรนาถ หัวหมื่นมหาดเล็ก ส่วนท่านก้อน

ได้กลับมาบริหารราชการในสมัยกรุงธนบุรีอีกนั่นคือ ท่านน้อย ซึ่งเป็นบุตรของท่านน้อยจมีนไวยวรรณารถ กับท่านละม่อม (ดูจากแผนภูมิ 6) ที่หนีพม่าไปอยู่เขมร แล้วกลับมาบริหารราชการเป็นมหาดเล็ก รายงานฝ่ายการโยธา ส่วนหลวงมหาใจภักดิ์ หรือท่านบุญมาซึ่งเป็นบุตรของท่านเสนกับพวงแก้ว (ดูจากแผนภูมิ 5) ที่เคยไปอยู่เมืองเพชรบูรณ์ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีโปรดเกล้าตั้งให้เป็นพระพลเมืองเพชรบูรณ์และทำให้ท่านก้อนแก้ว ซึ่งเป็นบุตรของพระยาจุฬาราชมนตรี เชน และท่านก้อนทอง (ดูจากแผนภูมิ 6) ได้ถวายตัวเป็นข้าราชการเป็นหลวงศรีนวัตน์

สมัยรัตนโกสินทร์ หลังจากพลัดพรากในช่วงกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าทำให้ข้าราชการที่เป็นมุสลิมชื่อะห์นี้บางกลุ่มตกไปอยู่ประเทศพม่า และบางคนก็เสียชีวิต พอมาถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (รัชกาลที่ 1) หลังมีการสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ แล้วขุนนางต่างๆ ที่สูญหายไปกลับสู่เมืองเดิม มุสลิมชื่อะห์เชื้อสายของท่านแจกอะหมัด ตั้งแต่สมัยอยุธยา นั้น เหลือข้าราชการรับใช้ราชสำนักเพียง 5 คน และสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงแต่งตั้งบรรดาศักดิ์เพิ่มขึ้น คือ

1. ท่านน้อย บุตรจมีนไวยวรรณารถ หรือท่านหนู (ดูจากแผนภูมิ 6) ได้เลื่อนเป็นนายสิทธิมหาดเล็ก
2. ท่านแจ่ม บุตรของท่านแก้วกับพระยามหาเสนา (ดูจากแผนภูมิ 6) ที่หนีพม่าได้เลื่อนเป็นท้าวจรินทร์
3. พระพลเมืองเพชรบูรณ์ (บุญมา) บุตรเจ้าพระยามหาเสนาหรือท่านเสน (ดูจากแผนภูมิ 5) ได้เลื่อนเป็นพระยาตะเกิง
4. นายฉลอดไยนารถ (บุญนาค) บุตรเจ้าพระยามหาเสนา (เสน) กับท่านบุญศรี (ดูจาก แผนภูมิ 5) ได้เลื่อนเป็นพระยาอุไทยธรรม
5. หลวงศรีนวัตน์ (ก้อนแก้ว) บุตรของพระยาจุฬาราชมนตรีกับท่านก้อนทอง (ดูจากแผนภูมิ 6) ได้เลื่อนเป็นพระยาจุฬาราชมนตรีแทนบิดา” (พระยาโกมารกุลมนตรี, ม.ป.ป. : 62)

การเข้ามามีบทบาทในราชสำนัก ของมุสลิมเชื้อสายท่านแจกอะหมัด โดยการที่ผู้ชายมักจะมีตำแหน่งในวงราชการ ผู้หญิงมักจะได้เป็นสนมและภรรยาของเจ้านายชั้นผู้ใหญ่ และการสืบทอดสายสกุลรุ่นต่อมา จึงมักคลุกคลีอยู่ในวงสังคมเช่นเดิม ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาในรัชสมัยพระเอกาทศรถ จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ และการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมืองในช่วงเสียกรุงให้กับพม่าในช่วงนั้น ได้ทำให้มีการเพิ่มจำนวนของมุสลิมนิกายชื่อะห์ และ มีการขยายตัวของชุมชนมุสลิมในยุคต่อมา คือ หลังจากที่ได้อุสลิมนิกายชื่อะห์ ในช่วง พ.ศ. 2310 ต้องพลัดพรากและกระจัดกระจายออกไปสู่ที่ต่างๆ ในครั้งนี้มีมุสลิมกลุ่มหนึ่งที่มีท่านก้อนแก้ว อพยพมาทางแม่น้ำเจ้าพระยา และใช้แพเป็นที่พำนักอาศัย และตั้งหลักแหล่งในคลองบางกอกใหญ่ แล้วได้ย้ายมาตั้งบ้านเรือน บนพื้นดิน ใกล้กุฎีใหญ่ หรือมัสยิดต้นสนในปัจจุบัน ซึ่งในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี และเมื่อถึงสมัยรัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ การที่ท่านก้อนแก้วได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นพระ

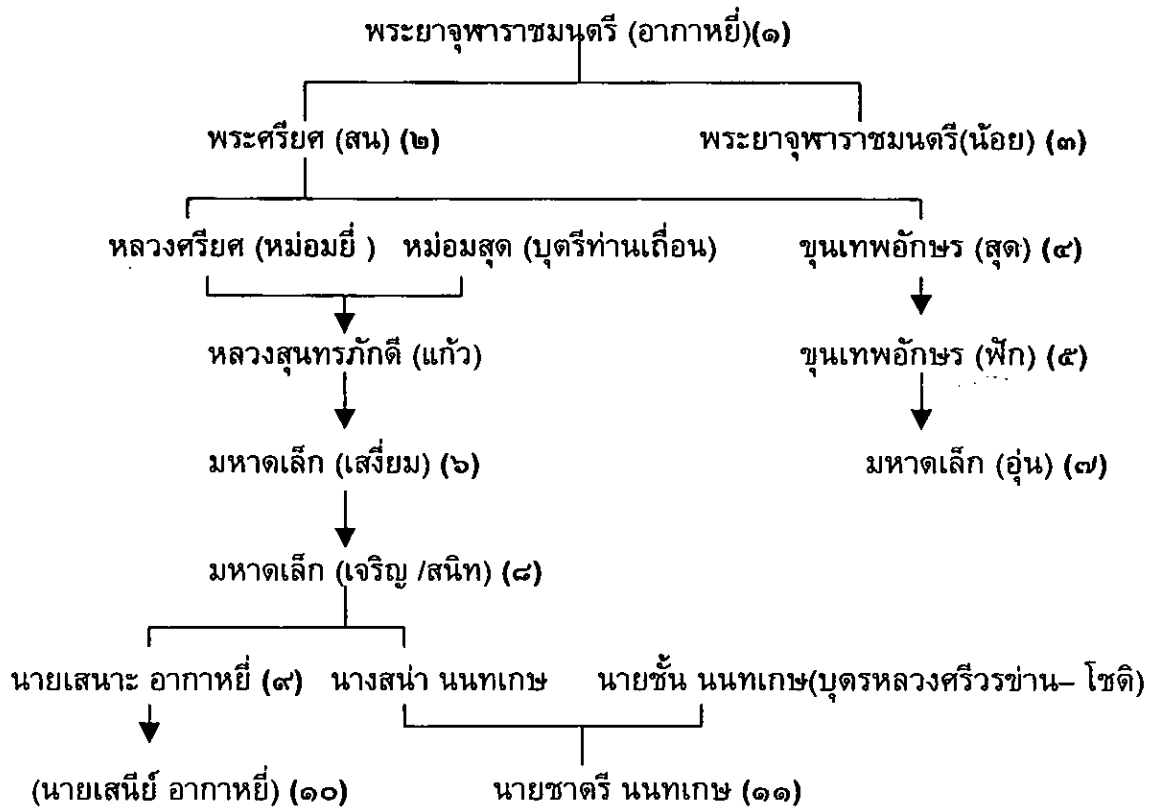
ยาจุฬาราชมนตรีและได้ขอพระราชทานที่ดิน ทำให้มุสลิมชื่ออะห์กลุ่มนี้ ซึ่งส่วนหนึ่งย้ายไปอยู่บนที่ดินที่ใหม่โดยมีศาสนสถาน ชื่อ กุฎีหลวง หรือ กุฎีบน หรือมัสยิดกุฎีหลวงในปัจจุบัน ขณะที่ส่วนหนึ่งยังอยู่บนถิ่นที่เดิม โดยเป็นกลุ่มมุสลิมของน้องชายท่านก่อนแก้ว ชื่อ ท่านอากาหะยี ซึ่งสามารถสร้างกุฎีอีกแห่งหนึ่ง หลังจากได้ตำแหน่งจุฬาราชมนตรี ต่อจากท่านก่อนแก้ว คือ กุฎีล่างหรือกุฎีเจริญพาศน์ในปัจจุบัน ซึ่งทำให้มุสลิมนิกายชื่ออะห์เกิดขึ้นเป็นชุมชน 2 กลุ่ม อันเกิดจากการมีศาสนสถาน ทั้ง 2 แห่ง คือ

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ท่านก่อนแก้วเป็นผู้นำกลุ่มหรือผู้ปกครอง ชื่อ กุฎีบน หรือ กุฎีหลวง หรือมัสยิดกุฎีหลวงในปัจจุบัน ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงที่ท่านก่อนแก้วได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นจุฬาราชมนตรี และท่านได้ขอพระราชทานที่ดินในการสร้างกุฎีแห่งนี้ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณปากคลองมอญ ปัจจุบันตั้งอยู่บริเวณสามแยกไฟฉาย หลังจากถูกเวนคืนที่ดินในช่วงรัชกาลที่ 5

กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่ท่านอากาหะยี ซึ่งเป็นน้องชายท่านก่อนแก้ว เป็นผู้นำ หรือผู้ปกครองศาสนสถาน ชื่อ กุฎีล่าง หรือ กุฎีเจริญพาศน์ ซึ่งเป็นศาสนสถานี่สร้างในช่วงที่ท่านอากาหะยีได้บรรดาศักดิ์เป็นจุฬาราชมนตรี ต่อจากท่านก่อนแก้ว ในปลายรัชกาลที่ 1 ซึ่งกุฎีตั้งอยู่บริเวณเชิงสะพานเจริญพาศน์ และในเวลาต่อมาในบริเวณใกล้เคียงกับชุมชนมุสลิมทั้งสองกลุ่มนี้ คือ บริเวณฝั่งธนบุรีได้เพิ่มศาสนสถานขึ้นอีก 2 แห่ง คือ กุฎีปลายนา หรือ กุฎีนอกหรือ มัสยิดดิลพัลลาร์ ในปัจจุบัน และมีมัสยิดผดุงธรรมอิสลาม

ชุมชนของกุฎีเจริญพาศน์ซึ่งยังคงตั้งหลักแหล่งอยู่บริเวณเดิมหลักจากที่มีการอพยพมาและสร้างกุฎีขึ้นในต้นรัตนโกสินทร์โดยมีต้นตระกูลคือท่านอากาหะยี (น้องชายของท่านก่อนแก้ว) ได้มีการสืบสกุลรุ่นต่อรุ่นโดยที่ยังมีบรรดาศักดิ์หรือตำแหน่งในวงราชการ (ดูจากแผนภูมิ 7) และในส่วนของสังคมของมุสลิมกลุ่มนี้ได้เริ่มมีการแต่งตั้งผู้ปกครองกุฎี (ดูจากแผนภูมิ 7)ซึ่งมีผู้ปกครองตามลำดับชั้น โดนสรุปได้ดังนี้ คือ

- ผู้ปกครองคนที่ 1 คือ ท่านอากาหะยี
- “ 2 คือ ท่านสน
- “ 3 คือ ท่านน้อย
- “ 4 คือ ท่านสุด
- “ 5 คือ ท่านฟัก
- “ 6 คือ ท่านเสีี่ยม
- “ 7 คือ ท่านอู่่น
- “ 8 คือ ท่านเจริญ หรือท่านสนิท
- “ 9 คือ นายเสนาะ อากาหะยี
- “ 10 คือ นายเสนีย์ อากาหะยี
- “ 11 คือ นายชาติรี นนทเกษ

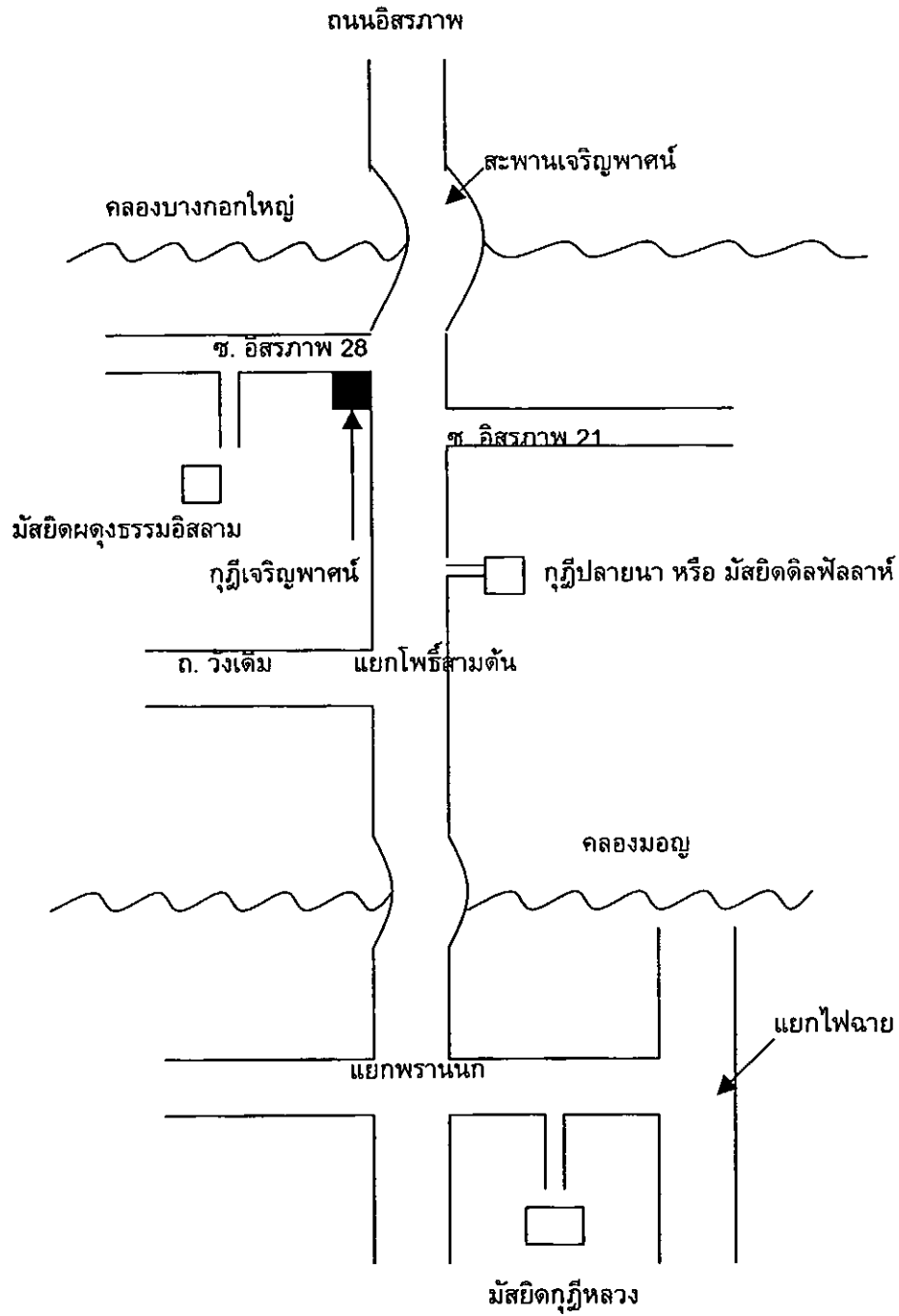

แผนภูมิ 7 การลำดับเครือญาติ และผู้ปกครองกุฎี / บรรดาศักดิ์สมัยรัตนโกสินทร์
(ชาติรี นนทเกษ ,2545 : 85)

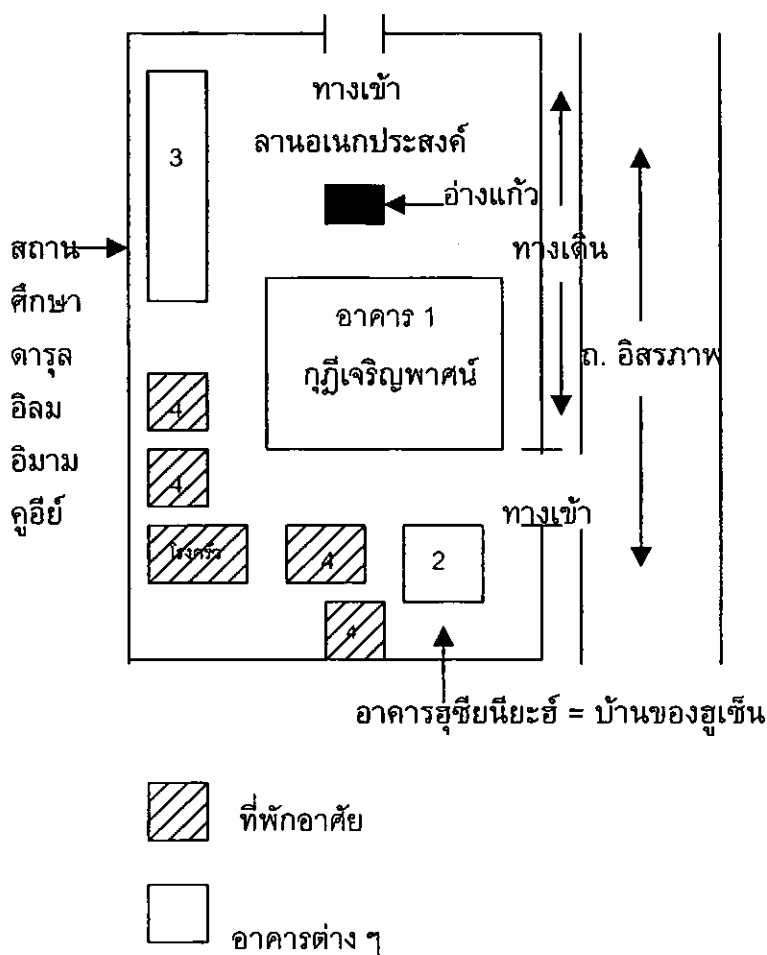
ปัจจุบันมุสลิมนิกายชีอะห์ของกุฎีเจริญพาศน์จึงเป็นชุมชนที่เกิดจากการอพยพย้ายถิ่นมาตั้งหลักแหล่งใหม่แล้วมีการขยายจำนวนของสมาชิกเหนือสัปบุรุษ โดยมีรูปแบบในการปกครองสมาชิก ซึ่งผู้ปกครองคนปัจจุบันเป็นคนที่ 11 และมีการปกครองร่วมกันคือ นายเสนีย์ อาภาหัย และนายชาติรี นนทเกษ ซึ่งทั้งสองเป็นเครือญาติกับผู้ปกครองรุ่นก่อน และนอกจากชุมชนมุสลิมนิกายชีอะห์ ทั้ง 4 แห่งนี้แล้ว ยังมีมุสลิมชีอะห์ที่ตั้งบ้านเรือนอยู่เขตชานเมืองและที่จังหวัดปทุมธานี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดทางใต้ของประเทศไทย ซึ่งรวมสัปบุรุษทั้งสิ้นประมาณ 400 คน โดยที่ส่วนใหญ่ตั้งบ้านเรือนใกล้กับกุฎี คือเขตบางกอกใหญ่ นอกนั้นกระจายอยู่ในเขตธนบุรี บางกอกน้อย ดลิ่งชัน ทุ่งครุ บางแค บางบอน ดุสิต พญาไท ลาดพร้าว ดินแดง บางคอแหลม ประเวศ บึงกุ่ม ดอนเมือง ปริมณฑล และต่างจังหวัด และ สัปบุรุษส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ ธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย และรัฐวิสาหกิจ มากน้อยตามลำดับ

1.2 ลักษณะที่ตั้ง

แผนที่ตั้งกุฎิเจริญพาศน์

แผนผัง : อาคารและที่พักอาศัยภายในกฎึเจริญพาศน์

กฎึเจริญพาศน์มีเนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ ซึ่งประกอบไปด้วยอาคารและที่พักออาศัยต่างๆ ดังนี้

1. อาคารกฎึเจริญพาศน์ เป็นอาคารใหญ่ที่สุดและเป็นทีประกอบพิธีกรรมและประเพณีต่างๆ ทางศาสนา

2. อาคารฮุซัยนียะฮ์ ซึ่งแปลว่า "บ้านของฮุเซิน" ในช่วงปกติอาคารนี้ใช้สำหรับเก็บอุปกรณ์ที่ใช้ในพิธีแห่เจ้าเซินและชั้นบนใช้สำหรับสอนหนังสือในช่วงเย็น ส่วนในช่วงวันที่ 1 - 9 ของการประกอบพิธีแห่เจ้าเซิน อาคารนี้ใช้สำหรับการตกแต่ง และตั้งต้วบัต ส่วนในวันที่ 10 อาคารนี้จะเปรียบเสมือนเป็นค่างของอิมามฮุเซิน

3. สถานศึกษาดารุส อิลม อิมาม คูอึย ซึ่งเป็นอาคาร 2 หลังติดกัน หลังเล็กเป็นทีพักออาศัยของผู้บริหารสถานศึกษา ชื่อว่า "ซัยยิด มุฮัมหมัด อับฎอวี" ซึ่งซัยยิดเป็นผู้บรรยายในเรื่อง

ศาสนาและ เรื่องราวของเหตุการณ์จริงในพิธีแห่เจ้าเซ่น ส่วนหลังใหญ่ มี 2 ชั้น ญวนเป็นที่พักของนักศึกษาประมาณ 10 คน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ทางใต้ของประเทศไทย ชั้นล่างใช้เป็นที่เรียนวิชาการศาสนาขั้นพื้นฐานก่อนที่จะไปเรียนที่ประเทศอิหร่าน

4. บ้านพักอาศัย 4 หลังซึ่งเป็นของบรรดาเหล่าเครือญาติและผู้นำหรือผู้ปกครองกฏีเจริญพาศน์ ซึ่งทำหน้าที่ทั้งเรื่องการศาสนาและการบริหารงานภายในชุมชน โดยการสืบทอดจากท่านอากาหยี่ ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งกฏีเจริญพาศน์

1.3 ศาสนาและความเชื่อ

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มุสลิมทั่วโลกใช้เป็นแนวทางในการยึดถือและปฏิบัติ โดยเชื่อว่า มีเทพเจ้า คือ พระเจ้าอัลเลาะห์ เป็นผู้ที่มีอำนาจต่อทุกสิ่งทุกอย่างต่อมนุษย์ เป็นผู้ลิขิตชีวิตมนุษย์ มนุษย์ซึ่งต้องเชื่อในคำสั่งสอนของพระเจ้า โดยผู้ที่เอาคำสั่งสอนของพระเจ้าเข้ามาเผยแพร่ต่อมนุษย์ คือ ศาสดามุฮัมมัด โดยบันทึกไว้ในพระคัมภีร์กุรอาน ซึ่งในคัมภีร์กุรอาน จะเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติของผู้นับถือ ทั้งในชีวิตประจำวันและในเรื่องศาสนา, กฎหมาย เศรษฐกิจ และประเพณีต่างๆ

การที่มุสลิมประพฤติปฏิบัติตามแนวทางในคัมภีร์กุรอาน ถือว่าเป็นผู้เชื่อในคำสอนขององค์พระเจ้าอัลเลาะห์ และถือว่าเป็นผู้มีความศรัทธาและเชื่อในพระเจ้าอัลเลาะห์ โดยที่มุสลิมนิกายชีอะห์จะมีหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติ ซึ่งได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (ชาตรี นนทเกษ. สัมภาษณ์. 2546) ดังนี้

หลักศรัทธา

1. มีพระเจ้าองค์เดียว
2. พระเจ้ามีความยุติธรรม ศรัทธาในความยุติธรรมของพระองค์
3. ในสถานภาพการเป็นผู้นำในศาสนา คือ ศาสดาหรืออนบี ซึ่งมี 124,000 คน โดยนบีมุฮัมมัดเป็นศาสดาคนสุดท้าย
4. อิมาม 12 คน
5. ยังมีความเชื่อในวันสิ้นโลก เป็นวันตัดสินความชั่วความดีของมนุษย์ที่ตายแล้วและยังไม่ตาย (ซึ่งยังไม่รู้ว่าวันไหน)

หลักปฏิบัติ มี 10 ประการ

1. นมาซ
2. ถือศีลอด

3. การบริจาคทรัพย์ในแนวทางของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้ากับเครือญาติของท่านศาสดา ตามอัตราที่มีไว้ของข้อบังคับ ถูกเอามา 20 % ของทรัพย์สินที่มี เพื่อทำประโยชน์ให้กับสังคม ในเรื่องการศึกษา, การศึกษา, การสร้างมัสยิด, สาธารณประโยชน์ หรือการบริจาคทรัพย์ ในหนทางของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า

4. การให้ทานให้กับคนยากจน

5. ประกอบพิธีฮัจญ์

6. การต่อสู้ปกป้องศาสนาให้ดำรงอยู่ เช่นการตายเพื่อศาสนา หรือ ญิฮาด หรือ การตายในหนทางของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า

7. การอบรมสั่งสอนให้คนกระทำความดี

8. ดักเตือนคนที่กระทำไม่ดี

9. ให้มีความรักดีในลูกหลานของท่านศาสดา

10.ให้ต่อสู้หรือเป็นศัตรูกับผู้ที่มาทำลายลูกหลานของท่านศาสดาที่เรียกว่า"อะห ลิลบ ยด"(อ)

นอกจากนี้มุสลิมจะเชื่อว่าหลังความตาย ผู้ที่ทำความดี และนึกถึงพระอัลเลาะห์อยู่เสมอ พระอัลเลาะห์จะเมตตา หลังจากนั้นมะลาอิกะฮ จะพาไปยังสวรรค์ ส่วนผู้ที่มีความชั่ว คือ ไม่ปฏิบัติตามแนวทางของอิสลามมะลาอิกะฮจะพาไปยังนรก

มุสลิมนิกายชีอะห์นอกจากจะมีหลักศรัทธาในพระอัลเลาะห์แล้ว จากที่นิกายชีอะห์มีความเห็นว่า ผู้สืบทอดการเป็นผู้นำต่อจากศาสดามุฮัมมัด คือ บรรดาญาติของท่าน ซึ่งบรรดาญาติของท่านเป็นผู้สืบทอดเจตนารมณ์ของศาสดามุฮัมมัด และการที่ต้องเสียชีวิตอย่างทารุณ ถือว่าผู้นำของตนที่เสียชีวิตในครั้งนั้นเป็นผู้ที่ต่อสู้ตามวิถีทางของพระอัลเลาะห์ เป็นผู้ที่มุสลิมนิกายชีอะห์ทุกคนจะต้องแสดงความเคารพนอบน้อม และรำลึกถึงความดีและเสียสละซึ่งผู้นำที่เสียชีวิตในครั้งนั้น มี 5 ท่าน คือ

1. ศาสดามุฮัมมัด

2. พระนางฟาติมะห์

3. ท่านอะลี

4. ท่านฮาซัน

5. ท่านฮุเซน

นอกจากบุคคลทั้ง 5 ที่มุสลิมนิกายชีอะห์จะต้องระลึกถึงและแสดงความเคารพแล้ว มุสลิมนิกายชีอะห์ยังต้องแสดงความเคารพนอบน้อม อิมามอีก 9 คน ใน 12 คน (อีก 3 คนคือ ท่านอะลี ฮาซัน ฮุเซน) เป็นลำดับรองลงมา

2. ลักษณะทั่วไปของพิธี

2.1 ความเป็นมาของพิธี

พิธีแห่เจ้าเข็นเกิดขึ้นภายหลังการสู้รบระหว่างท่านสุเข็นกับฝ่ายที่มีความขัดแย้ง โดย "เริ่มตั้งแต่ ค.ศ. 963" คำกล่าวของมุหลิน ญะอ์ฟิร (ม.ป.ป : 3) หรือ พ.ศ. 1506 ในประเทศอิรัก ซึ่งเป็นพิธีที่แสดงความไว้อาลัย และรำลึกถึงท่านอะลี ท่านอะซัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์สงครามใน ภาวะบะลา ของท่านสุเข็น และจากคำกล่าวของ มุหลิน ญะอ์ฟิร (ม.ป.ป : 3 –4) ได้กล่าวถึงพิธีซึ่งประกอบด้วย

1. การอ่านบทคำฉันท์ไว้อาลัย (มารเสี่ยและเนาฮา)
2. การทูปอก
3. การเดินขบวนแสดงความเศร้าโศกไปตามท้องถนน (ญูลส)
4. การร้องไห้ในที่ชุมนุมแสดงความเศร้าโศก
5. การเดินขบวนพร้อมกับแบกอาคารคlobberหลุมฝังศพจำลอง (เดาบูต) และม้าที่ไม่มีคนขี่ (ซุลญะนะฮ)พร้อมกับการนำเสนอเรื่องราวในเชิงการแสดงหรือการสมมติของเหตุการณ์แห่งภาวะบะลา

การทำพิธีแห่เจ้าเข็น หรือที่เรียกว่า พิธีอะซอดอร์ในภาษาฟาร์ซีย์ และอูรดู นี้ปฏิบัติต่อเนื่องกันมาจนกระทั่ง ท่านเจกอะหมัด หัวหน้านุสลิมกลุ่มหนึ่งที่เดินทางมาค้าขายในประเทศไทยในสมัยอยุธยา นั้น ได้ทำพิธีอะซอดอร์นี้เข้ามาปฏิบัติในสมัยนั้นด้วยซึ่งระยะแรกยังไม่มีศาสนสถาน ในการประกอบพิธี จนมาในช่วงสมัยพระเจ้าทรงธรรมที่ท่านเจกอะหมัดปฏิบัติราชการได้ตำแหน่ง พระยาเจกอะหมัดรัตนราชเศรษฐี กรมท่าขวา ซึ่งได้ขอพระราชทานกรมที่ดินสร้างศาสนสถาน คือ กุฎีเจ้าเข็น ศาสนสถานที่ตั้งบายท่ายคู เพื่อประกอบพิธีแห่เจ้าเข็น , และในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีศาสนสถานเพิ่มอีกแห่ง คือ "กุฎีใหญ่" จากหลักฐานที่ชาวฝรั่งเศส และคณะบาทหลวงที่เข้ามาในสมัยประเทศไทยในสมัยอยุธยาช่วง พ.ศ. 2228 ได้บันทึกเรื่องราวต่างๆในสิ่งที่ได้พบเห็น ส่วนหนึ่งได้บันทึกการพบเห็นพิธีแห่เจ้าเข็น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบในพิธีซึ่งประกอบด้วย

- ขบวนแห่และแบกโลงศพ (เดาบูต)
- มีสัญลักษณ์ต่างๆ
- แบกกรงที่ห่มด้วยผ้าระบายสี (จันดัล)
- มีทหารตามและม้าแต่งเครื่องอาว
- ร้องเพลงสวด (มารเสี่ย)

การประกอบพิธีมีมาตั้งแต่ในสมัยอยุธยา จนมาในสมัยธนบุรี หลังจากอพยพมายังกรุงธนบุรียังมีการประกอบพิธีทุกปี จนถึงปัจจุบัน การประกอบพิธีในศาสนสถานนั้นมีจำนวนหลาย

แห่ง เพราะประชากรของมุสลิมในกายซ็อะห์เพิ่มขึ้นซึ่งทำให้มีศาสนสถานเพิ่มขึ้นแต่องค์ประกอบในพิธีในแต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกัน ซึ่งบางแห่งมีองค์ประกอบมาก หรือน้อย ซึ่งจะขึ้นอยู่กับปัจจัยในด้านต่างๆ คือ

- ฐานะทางเศรษฐกิจของคนในสังคม
- การปกครองหรือผู้นำในศาสนสถาน ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ในการประกอบพิธี
- การถ่ายทอดและสืบทอดการประกอบพิธีให้ครบถ้วนมากน้อยเพียงไร
- ตัวสนับสนุนภายนอก เช่น หน่วยงานของรัฐหรือเอกชน ที่เข้ามาสร้างบทบาทต่อพิธี
- ความเก่าแก่ของชุมชน

การนับตามจันทร์คติ

การประกอบพิธีแห่เจ้าเซ่นเริ่มกระทำขึ้นในวันที่ 1 ของเดือนมุฮัรรออม ซึ่งเป็นเดือนแรกของปี ซึ่งในแต่ละปีจะมี 12 เดือน และจะเรียกเดือนแต่ละเดือนดังนี้

1. เดือนมุฮัรรออม	7. เดือนเราะฮัฎ
2. เดือนเซาะฟัร	8. เดือนชะฮ์บาน
3. เดือนรอบี อุลเอาวัล	9. เดือนรอมฎอน
4. เดือนรอบีอุลอาเคร	10. เดือนเซาว่าล
5. เดือนยะมาติลเอาวัล	11. เดือนซุลเกาะฮ์ตะห์
6. เดือนยะมาติลอาเคร	12. เดือนซุลฮิจญ์

ในแต่ละเดือนจะมีวันประมาณ 29 – 30 วัน ทำให้ใน 1 ปี 354 วัน และการนับเริ่มเดือนแต่ละเดือน จะดูการขึ้นของพระจันทร์ คือ เมื่อดวงจันทร์เป็นเสี้ยวเล็กเมื่อใด วันนั้นถือเป็นวันที่ 1 ของเดือน จนครบเดือน นั้นหมายถึงลักษณะของดวงจันทร์จะเริ่มเต็มดวงขึ้นเรื่อยๆ เป็นอย่างนี้เรื่อยไป การนับวันตามจันทร์คตินี้ทำให้ การเริ่มประกอบพิธี จะไม่ตรงกันในแต่ละปี คือในปีต่อไป จะปฏิบัติพิธีก่อนปีที่ผ่านมา 11 วัน เช่นในปี พ.ศ. 2545 จะเริ่มพิธีวันที่ 1 ของเดือนมุฮัรรออม คือวันที่ 15 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2545 เดือนในปี พ.ศ.2546 จะเริ่มพิธีวันที่ 1 ของเดือนมุฮัรรออม คือวันที่ 4 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2546 และการเริ่มนับ 1 วัน ของศาสนาอิสลามจะเริ่มวัน คือ หลังพระอาทิตย์ตกดิน

ดังนั้นพิธีแห่เจ้าเซ่นเกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลาประมาณ 1,000 ปี ในสมัยของศาสนาอิสลามก่อตัวขึ้นโดยเกิดขึ้นมาพร้อมกับนิกายซ็อะห์ซึ่งถือว่าพิธีแห่เจ้าเซ่น เป็นหลักการของนิกายซ็อะห์ ส่วนในประเทศไทย พิธีแห่เจ้าเซ่นเกิดขึ้นพร้อมกับการสืบเชื้อสายของท่านเจกอะ

หมัด โดยการประกอบพิธี มีสัญลักษณ์และการสื่อความหมายของสิ่งต่างๆ ที่คล้ายกับต้นกำเนิด
 แดงองค์ประกอบของพิธีในประเทศไทยจะมีลักษณะของดนตรีที่เพิ่มเข้ามา

2.2 การแต่งกายในพิธี

การแต่งกายของบุคคลในพิธี ซึ่งแบ่งตามลักษณะหน้าที่รวมทั้งสัปบุรุษผู้นำในการ
 ประกอบพิธี และองค์ประกอบในพิธี แบ่งการแต่งกายได้เป็น 5 ลักษณะ คือ

1. สัปบุรุษชาย สวมเสื้อสีดำ กางเกงขายาวสีดำ สวมหมวกกลีบลำดวน ซึ่งหมวกกลีบลำดวน
 มีลักษณะเป็นทรงสูง มียอดส่วนโค้ง ส่วนด้านข้างหมวกมีลักษณะเป็นรอยพับ 2 รอย
 ส่วนในวันที่ 10 จะใส่ผ้ากัฟนี ซึ่งเป็นผ้าสีขาวฉีกกลาง แล้วสวมศรียะ ใส่ทับเสื้อสีดำอีกทีหนึ่ง

ภาพประกอบ 10 การแต่งกายสัปบุรุษชาย

2. สัปบุรุษหญิง สวมเสื้อแขนยาวสีดำ กางเกงหรือกระโปรงยาวสีดำ สวมผ้าคลุมศีรษะ หรือ ฮีญาบ ซึ่งปกปิดเส้นผม ให้เหลือแค่ใบหน้า

ภาพประกอบ 11 การแต่งกายสัปบุรุษหญิง

3. มัจญ์นูนหรือหนูนุ้ แต่งกายด้วยผ้าสีขาว หนูนุ้จะต้องโกนผม และหนูนุ้มีลักษณะการแต่งกายดังต่อไปนี้ คือ
ขณะประกอบพิธี

- ส่วนบน
 - เชือกซึ่งผูกติดกับผมปลอมไว้ 2 ข้าง คล้องสวนหัวด้านใน
 - ผ้าคลุมศีรษะแล้วมีผ้าคาดหัวไว้อีกทีหนึ่ง
- ส่วนลำตัวและแขน
 - พาดไหล่ทั้งซ้ายและขวา
 - ผ้าห้อยแขน ทั้ง 2 ข้าง
 - ผ้าห้อยมือทั้ง 2 มือ
- ส่วนล่าง
 - กางเกงขายาวผูกเอว
 - ผ้าพันเอว
 - ปลายขาห้อยกระพรวน

ภาพประกอบ 12 การแต่งกายของมััจฉ์ญ์นุน หรือ หนุ่ ขณะประกอบพิธี

ช่วงปกติ มััจฉ์ญ์นุน หรือ หนุ่ เอาผ้าคลุมศีรษะม้วนขึ้น ไม่สวมเสื้อ ในวันที่ 10 หนุ่หรือ มััจฉ์ญ์นุนจะทำการลาบวชในตอนเช้าแล้วจึงเปลี่ยนเป็นชุดสัปปุรุษชายซึ่งจะใส่ผ้ากัฟนี้ด้วย

ภาพประกอบ 13 การแต่งกายของมััจฉ์ญ์นุน หรือ หนุ่ ช่วงปกติ

4. อิมาม (ผู้นำ) ในการประกอบพิธีใส่กางเกงยาวสีดำ ใส่เสื้อสีดำ และคลุมด้วยเสื้อคลุมยาวสีดำ และมีผ้าพาดไหล่สวมหมวกกลีบลำดับวน

ภาพประกอบ 14 การแต่งกายของผู้นำ (อิมาม)การประกอบพิธี

การแต่งกายของสัปบุรุษด้วยสีดำแสดงถึงความเศร้าโศกและไว้อาลัยให้กับผู้นำศาสนา ในนิกายของตน โดยในวันที่ 1-9 เป็นการแต่งกายแบบปกติซึ่งจะเหมือนกับทุกวัน ส่วนวันที่ 10 ซึ่งถือเป็นวันเสียชีวิตของอิมามฮุเซน มุสลิมนิกายชีอะห์ จะให้ความสำคัญในส่วนของการแต่งกาย โดยเอาผ้ากัฟนี ซึ่งถือเป็นผ้าที่ใช้ในการห่อศพ มาใส่เพื่อแสดงถึงความรู้สึกเสียใจ และรำลึกถึงผู้นำของตน

2.3 ภาษาที่ใช้ในพิธี

ในการประกอบพิธีแห่งเจ้าเซ็นมุสลิมนิกายชีอะห์มีการแบ่งการใช้ภาษา 3 ภาษา ซึ่งได้ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (เสนีย์ อากาหะยี. สัมภาษณ์. 2546) คือ ภาษาอาหรับ ภาษาฟาร์ซี และภาษาอูรดู โดยในเรื่องการตกแต่งสถานที่ การใช้อุปกรณ์ในเรื่องความศรัทธา เช่น กรอบรูป ซึ่งเป็นชื่อของอิมามทั้ง 12 คน จะใช้ภาษาอาหรับ ส่วนการกล่าวถึงเรื่องราวหรือการบรรยายใช้ภาษาฟาร์ซี การอ่านมัจฮีซใช้ปนกันระหว่างภาษาฟาร์ซี อาหรับและอูรดู การสวดใช้ภาษาอาหรับและอูรดู การสวดในขณะหนุ่นเดินเป็นภาษาฟาร์ซี และในส่วนของการเขียน

ภาษามักจะเขียนคำอ่านซึ่งเป็นภาษาไทย เพื่อให้สัทบุรุษสามารถอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง และในการเขียนและอ่าน มีข้อสังเกตดังนี้

การใช้ตัว ห และ ฮ มักใช้ด้วยหรือแทนกันได้

เมื่อมี จุด อยู่ที่ตัวใด จะไม่ออกเสียงพยัญชนะตัวนั้น และออกเสียงคำนั้น เป็นวรรณยุกต์ ตรี เช่น อะห ออกเสียงเป็น อ๊ะ

การสะกดด้วย ร เช่น กัร อ่านออกเสียงเป็น กระ

ในขั้นตอนพิธีซึ่งมีการใช้ภาษา 3 ภาษาปนกัน เช่นในการอ่านมรรเขียเพื่อให้เกิดความสวยงามของภาษา รวมทั้ง บทอ่านมรรเขียซึ่งใช้ร้อง เดินและเดิน มีการสัมผัสสระเพื่อให้เกิดความไพเราะและจดจำได้ง่ายขึ้น

2.4 องค์ประกอบของพิธี

องค์ประกอบในพิธีแห่เจ้าเซ็น ประกอบด้วย อุปกรณ์ที่ใช้ในพิธีซึ่งมีการใช้แตกต่างกันดังนี้

1. อุปกรณ์ที่มีประดับตกแต่งตามความศรัทธา ได้แก่

1. พระบันหย่า (มือเงิน , มือทอง) - ประดับอยู่บนส่วนกลางของแผงกะหนดซึ่งมีลักษณะเป็นฉากสีทอง และนำพระบันหย่า ออกแห่โดยตั้งอยู่บนยอดเสาทรงกลมขนาดใหญ่ ซึ่งประดับด้วยดอกกระดังงาสลับกับดอกกรักร้อยเป็นอุบะยาวตลอดเสา มีลักษณะเป็นแผ่นเงินและทองรูปมือ ซึ่งตรงกลางสลักพระนามของผู้สะอาตบริสุทธ์ทั้งห้า

2. ดาบออกศึก (ซูลฟีกอร์) - มีลักษณะเป็นคู่ติดกัน ดาบออกศึกวันปกติตั้งอยู่กลางโตะหมูและจะนำออกใช้แห่เมื่อมีการแห่ โดยตั้งอยู่บนยอดเสาทรงกลมซึ่งประดับด้วยดอกมะลิร้อยเป็นอุบะยาวทั้งเสา ส่วนดาบขนาดเล็กใช้ประดับร่วมกับดรัมบัต , ฉัตร , จันดัล และด้านริมแผงกะหนด

3. ธงแดง และ ธงเขียว - ประดับไว้ด้านหลังของโตะหมูและนำออกแห่

4. ชะด้า - มี 2 ลักษณะ คือ 1. มีรูปร่างคล้ายหัวสัทประรดใช้ในการออกแห่ โดยตั้งอยู่บนเสาขนาดเล็ก 2. รูปร่างมี

มูมแหลมที่ปลายทั้งสามและส่วนโค้งที่ยื่นออกมา ด้านข้าง ซึ่งมีทั้งหมด 5 มูม ใช้ในการออกแห่โดย ตั้งอยู่บนเสาขนาดกลาง 2 เสา และชะต่าขนาดเล็ก ใช้ในการประดับบนแผงกระหนาด จันดัล และดัว บัด

5. แผงกระหนาด

- ตั้งอยู่บริเวณใจกลางอาคารด้านในมีลักษณะเป็น ฉากสีทองมีลวดลายของชะต่าด้วยสีทองสลักสีแดง ส่วนบนของแผงกระหนาด มีกรอบสลักชื่อของอิมามทั้ง 12 ท่าน

2. อุปกรณ์ที่มีการประดับตกแต่งตามความหมายของแต่ละวัน ได้แก่

1. อ่างแก้ว

- เป็นแท่นก่อกุญอยู่กลางลานกุฎิโดยในวันที่ 1-9 มี ผ้าคลุมสีดาดตรงกลางประดับเสาธงสีดาดส่วนในวันที่ 10 มีการปลดธงดาด และใช้ผ้าคลุมด้วยสีแดง

2. โคมเทียน

- ตั้งอยู่ภายในอาคารด้านหน้าของโตะห่มุ มีเทียนปัก อยู่ 12 เล่ม โดยวันที่ 1-9 ใช้เทียนสีเขียว ส่วนวันที่ 10 ใช้เทียนสีแดง มีการจุดโคมเทียนในช่วงการเดิน มัจญ์นูน

3. พุ่มดอกไม้

4. ผ้ายักฟณี

- เป็นผ้าสีขาวยาวประมาณเอวถึงเข่า โดยฉีกกลางผ้า แล้วใช้ดล้องศรีษะในวันที่ 10

3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการแห่ ได้แก่

1. ธงสีต่าง ๆ

2. ธงอะลัมดัว

- เป็นธงสีดาดผืนใหญ่ ปักอยู่บนแท่นภายในอาคาร และนำออกแห่ โดยนำหน้าขบวน

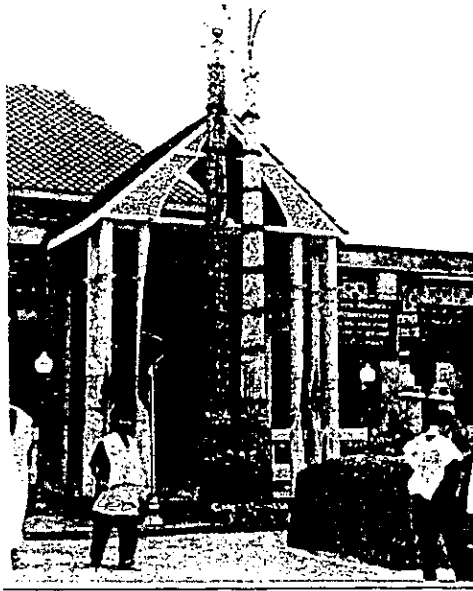
3. ดัว บัด

- เป็นแท่นไม้ขนาดใหญ่ตัวดัว บัด เป็นแท่นสี่เหลี่ยม ซ้อนกันขึ้นไป ตรงกลางเป็นที่บรรจุคัมภีร์อัลกุรอาน ด้านบนตั้งฉัตร มีเครื่องตกแต่งหลากสี ส่วนยอดดัว บัดมีชะต่าประดับอยู่มากมาย รวมทั้งดาบออกศึก ประดับอยู่ทั่วไป

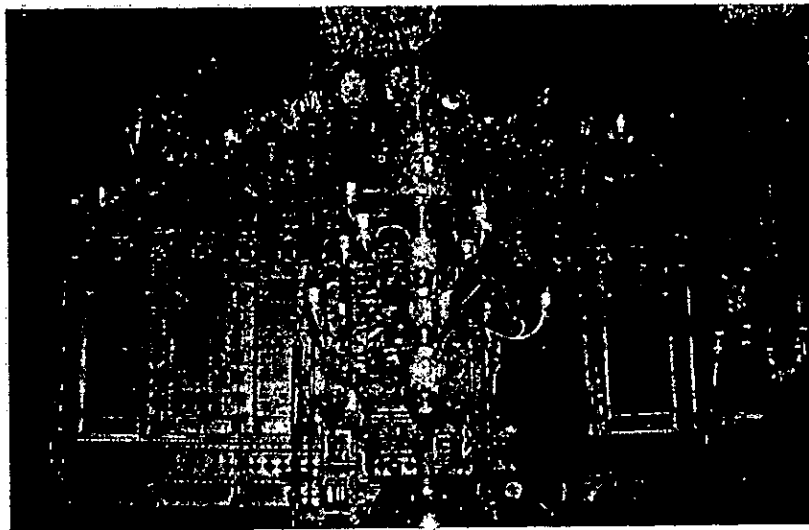
4. จันดัล - มีลักษณะเหมือนศาลขนาดเล็ก โดยใช้เครื่องตกแต่งด้วยผ้า และดอกไม้สีทอง ประดับจันดัลด้วยตาบและชะดำ ซึ่งตั้งอยู่ด้านในอาคารและนำออกแห่ โดยมีคนทูลขึ้นเหนือศรีษะ และการเดินจะเดินสลับเท้าไปมา
5. ฉัตร - เป็นฉัตร 5 ชั้น มีซุลฟีกอร์ประดับอยู่บนยอดฉัตรซึ่งมีทั้งหมด 4 ฉัตร โดยตั้งไว้ด้านข้างของโต๊ะหมู่ และนำออกแห่ โดยมีจัญญูนหรือหนูเป็นผู้ถือ
6. ระบัน - เป็นเครื่องหอมซึ่งประกอบด้วย อ้อยหวาน ใบชะลูด จันทร์หอม กัลปังกา กายาน น้ำตาลทรายแดงนำมาคลุกเคล้าด้วยไฟ ในพิธีใช้โรยในพานที่จุดไฟ เพื่อให้กลิ่นหอม โดยตั้งที่ฐานโต๊ะหมู่และนำออกแห่
7. กลด - มีสีแดงและสีเหลือง ใช้ร่วมในพิธีอัญเชิญหีบ
8. หางนกยูง - มีผู้ถือ 4 คนซึ่งยืนคุมม้า ใช้ในการเดินขบวนแห่
9. เสาดาบออกศึก (ซุลฟีกอร์)
10. เสาพระบันหย่า
11. เสาธนู

การใช้อุปกรณ์มีการประดับทั้งภายในและนอกอาคาร และ อุปกรณ์ที่แสดงถึงความศรัทธามีการนำมาใช้ในการแห่ ได้แก่ เสาดาบออกศึก (ซุลฟีกอร์) เสาพระบันหย่า เสาชะดำ เสาธนู และในการแห่มีการใช้อุปกรณ์ที่แสดงถึงเหตุการณ์การสู้รบของผู้นำที่ได้เสียชีวิต ได้แก่ ธงอะลัมดาร์ ดัรบัต จันดัล ส่วนอุปกรณ์คือ ฉัตร กลด หางนกยูง ซึ่งทั้ง 3 อุปกรณ์นี้เข้ามามีองค์ประกอบในพิธี เนื่องจากมุสลิมนิกายชีอะห์สมัยก่อนมีความใกล้ชิดกับกษัตริย์ จึงทำให้อุปกรณ์ดังกล่าวเข้ามาใช้ในพิธีด้วย

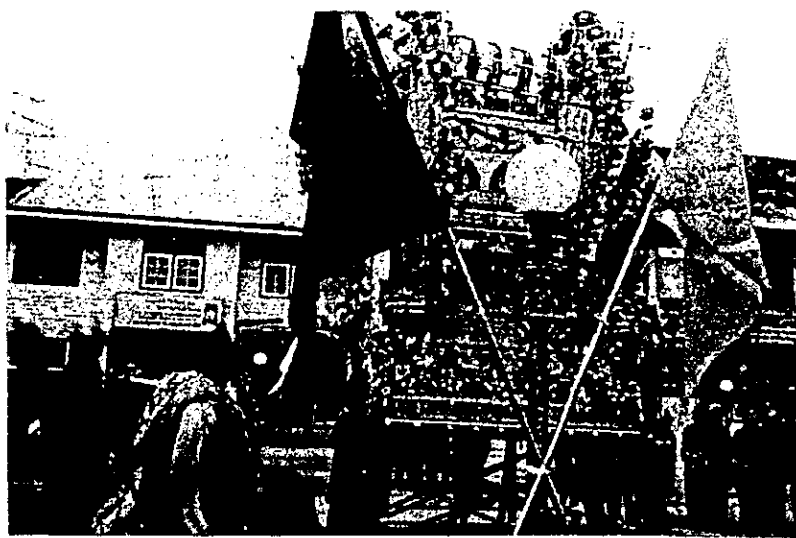
ภาพองค์ประกอบในพิธี

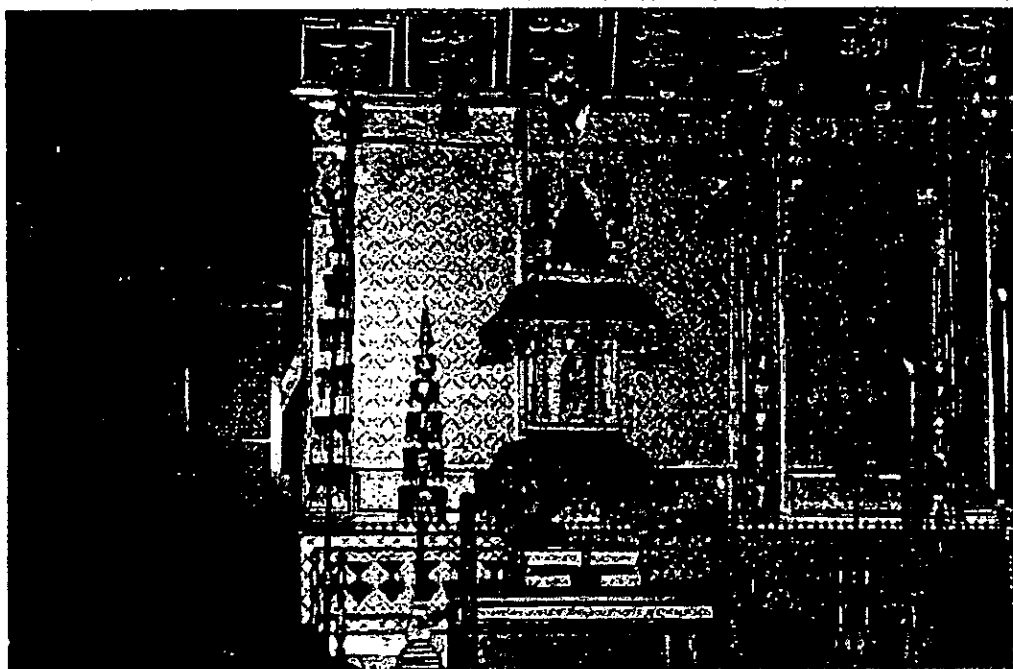
ภาพประกอบ 15 เสาพระบันหย่าเงิน ,เสาซูลฟิกอร์

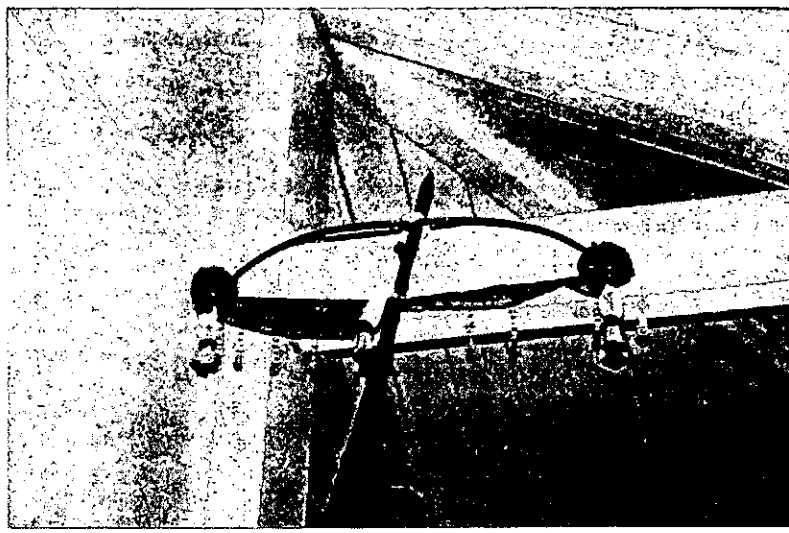
ภาพประกอบ 16 แผงกะหนาด้านบนประดับ
ด้วย ชะด้า ,ตรงกลางประดับโคมเทียน

ภาพประกอบ 17 ตีรบัด

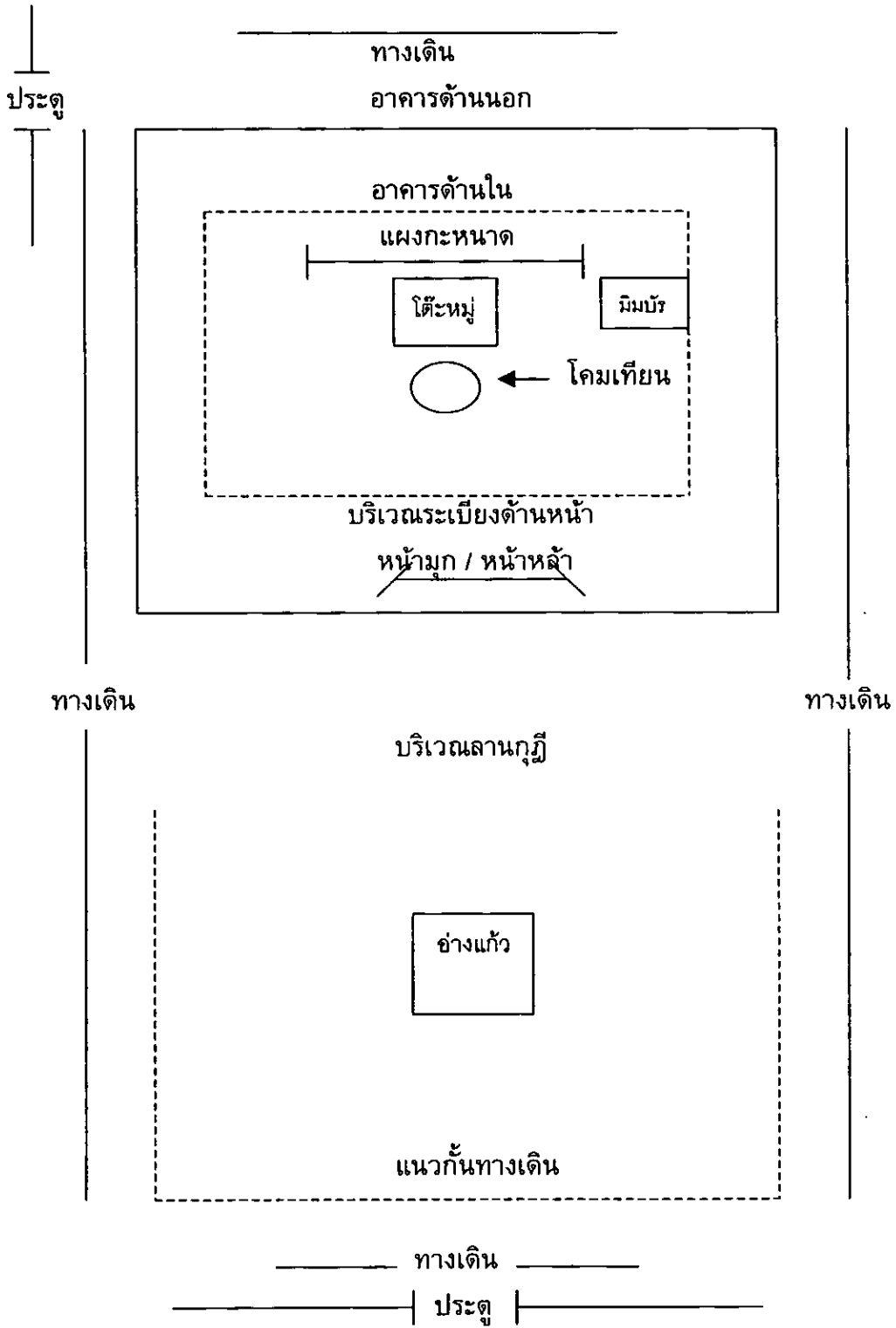

ภาพประกอบ 18 จันตล

ภาพประกอบ 19 เสาชนู

แผนผังบริเวณการประกอบพิธี

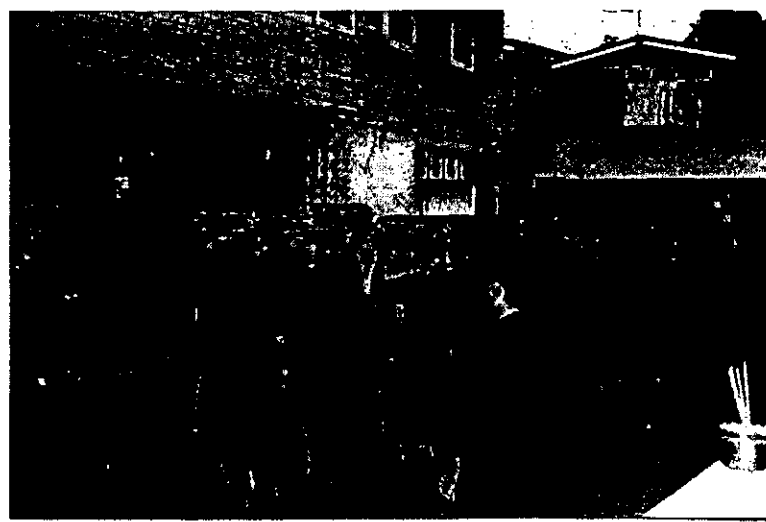
2.5 กระบวนการ หรือ ขั้นตอนในพิธี

กระบวนการหรือขั้นตอนในพิธี ทั้ง 10 วัน ได้บันทึกจากพิธีกรรมจริง ในวันที่ 15 มีนาคม ถึง วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ 2545 โดยมีความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีและขั้นตอนการประกอบพิธีแก่เจ้าเซินดังต่อไปนี้

วันที่ 1

- ช่วงเย็น (เริ่มเวลา 16.00 น) โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เริ่มจากนำหีบจากบ้านของอิมาม ซึ่งมีอุปกรณ์อันเป็นสัญลักษณ์ความศรัทธาจำนวน 7 หีบ จากบ้านอิมาม นำหีบทูลขึ้นศรีษะ 2คนต่อ 1หีบ เรียงเป็นแถวโดยมีธงสีเขียวและแดงนำหน้าเข้ามาภายในอาคารหรือด้านหน้าของพิธี นำพระปั้นหย่ามาพรมน้ำศักดิ์สิทธิ์จากขวดน้ำคอละวาด หรือขวดน้ำสุหร่าย แล้วย้ายขึ้นมระบันแล้วนำขึ้นไปประดิษบนกึ่งกลางของแผงกะหนด โดยมีชะดำ ตั้งเรียงอยู่ด้านข้าง ส่วนดาบออกศึกประดิษไว้บนโต๊ะหมู่ แล้วหนูเชิญพวงมาลัยมาถวาย

ภาพประกอบ 21 ขั้นตอนการอัญเชิญหีบ

2. หลังจากที่อิมามสวดเสร็จ แล้วจึงจุดโคมเทียนทั้ง 12เล่มพร้อมกับสวดเพื่อสาปแช่งศัตรู ขณะนั้นหนูเดินมาจากด้านในแล้วก้มหน้าจรดพื้นหน้าโต๊ะหมู่แล้วจึงเดินออกไปบริเวณลานกุฎีเพื่อเดินรอบอ่างแก้ว (ดูจากแผนผัง 20 บริเวณการประกอบพิธี)โดยกลองทัดจะตีจังหวะจากเข้าไปเร็วเพื่อให้สัญญาณการเดินออกไป แล้วตีจังหวะธรรมดาในขณะที่เดิน จากนั้นตีจังหวะเร็วเพื่อให้หนู กลับเข้าด้านในหลังจากสังเกตว่าอิมามจุดเทียนใกล้จะหมด

ภาพประกอบ 22 ขณะกำลังเดินมััจญ์นูน

- ช่วงกลางคืน (เริ่มเวลา ประมาณ 21.00 น)มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เริ่มจากการอ่านมัรเศียหน้ากระถางรูปใช้บทในการอ่าน มีชื่อบทหรือเรียกว่า "ตัน"คือบทมุฮัรรอหมเยกเมน การอ่านมีลักษณะลากเสียงยาว คล้ายกับการร่ายยาว โดยผู้นำอ่านจะร้องทำนอง (เบส)นำสัปบุรุษก่อนที่สัปบุรุษจะร้องตาม หลังจากนั้นสัปบุรุษจึงร้องตาม ซึ่งการร้องจะร้องสลับระหว่างผู้นำ กับ สัปบุรุษ โดยสัปบุรุษจะร้องเนื้อร้องเดิมซ้ำกันทุกครั้ง ส่วนเนื้อร้องของผู้นำจะเปลี่ยนไป

2. หลังจากขั้นตอนที่ 1 ต่อไปเป็นการอ่านเรื่องราวในเหตุการณ์หรือบุคคลในประวัติศาสตร์ เรียกว่า "การอ่านโระยาฮ"โดยมีการใส่ทำนอง เหมือนการอ่านทำนองเสนาะ คือมีการเอื้อนทำนอง ต่อจากนั้นเป็นการบรรยายหรือเล่าเหตุการณ์หรือบุคคลในประวัติศาสตร์ โดยมีชัยยิด หรือเซคเป็นผู้บรรยาย และมีผู้แปลเป็นภาษาไทย

3.หลังจากจบขั้นตอนข้างต้นต่อไปเป็นการอ่านมัรเศียซึ่งจะแตกต่างจากการอ่านมัรเศียในตอนแรก ทั้งเรื่องทำนองการอ่าน เนื้อร้อง และจะมีการมาตัมไปด้วย โดย จะแบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงที่ 1 เป็นการอ่านมัรเศียข้างมิบบัร มีการร้องสลับระหว่างผู้นำ และ สัปบุรุษ ลักษณะของทำนองมีเสียงสูง ต่ำ มากขึ้นกว่าการอ่านมัรเศียในตอนแรก แต่ไม่มีกระสวนจังหวะที่แน่นอน โดยใช้บทอ่านยารับบาฮักเกมา

4. ต่อไปช่วงที่ 2 เป็นการอ่านมัรเศียพร้อมกับการมาตัมซึ่งยังนั่งอยู่ด้านใน เป็นทำนองที่ชัดเจน และเร็วขึ้น ซึ่งมีกระสวนจังหวะที่แน่นอน โดยใช้ทำนองบอซิน

5. หลังจากร้องมัรเศียจบต่อไปเป็นขั้นตอนที่เรียกว่า "พิธินาหย่า"โดยสัปบุรุษแต่ละบ้านจะนำเอาผลไม้หรือขนมมาตั้งเรียงกันด้านหน้า อิมามอ่าน ฟาติฮัต เพื่ออุทิศให้กับ

ท่านสุเซนและผู้ร่วมชะตากรรม แล้วใช้เครื่องประพรมพรมอาหารเหล่านั้นพร้อมกับกล่าวสรรเสริญท่านศาสดามุฮัมมัด และบรรดาญาติของท่าน เสร็จแล้วจึงแจกจ่ายให้กับชาวบ้าน

ในขั้นตอนของพิธีที่เป็นการอ่านมัจเซยหน้ากระดานรูป การอ่านโระยาฮ และการบรรยาย การอ่านมัจเซยข้างมิมบ์ และการร้องทำนองบอซัน จะมีความหมายถึงศาสดามุฮัมมัด และการต่อสู้กับอุปสรรคอันยากลำบากในการเผยแผ่ศาสนา

วันที่ 2

- ช่วงเย็น (เริ่มเวลาประมาณ 18.00 น) โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

หลังจากที่อิมามสวดเสร็จ แล้วจึงจุดโคมเทียนทั้ง 12 เล่มพร้อมกับสวดเพื่อสาปแช่งศัตรู ขณะนั้นหนูเดินมาจากด้านในแล้วก้มหน้าจรดพื้นหน้าโต๊ะหมู่แล้วจึงเดินออกไปบริเวณลานกุฎีเพื่อเดินรอบอ่างแก้ว (ดูจากแผนผัง 20 บริเวณการประกอบพิธี) โดยกลองทัดจะตีจังหวะ (เหมือนกับวันที่ 1) คือ ตีจากซ้ายไปเร็วเพื่อให้สัญญาณการเดินออกไป แล้วตีจังหวะธรรมดาในขณะที่เดิน จากนั้นตีจังหวะเร็วเพื่อให้หนู กลับเข้าด้านในหลังจากสังเกตว่าอิมามจุดเทียนใกล้จะหมด

- ช่วงกลางคืน (เริ่มเวลา ประมาณ 21.00 น) มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เริ่มจากการอ่านมัจเซยหน้ากระดานรูปใช้บทในการอ่าน มีชื่อบทหรือเรียกว่า "ตัน" คือบทที่เอฟาเดมาฮ การอ่านมีลักษณะลากเสียงยาว คล้ายกับการร่ายยาว โดยผู้นำอ่านจะร้องทำนอง (เบส) นำสัปบุรุษก่อนที่สัปบุรุษจะร้องตาม หลังจากนั้นสัปบุรุษจึงร้องตาม ซึ่งการร้องจะร้องสลับระหว่างผู้นำ กับ สัปบุรุษ โดยสัปบุรุษจะร้องเนื้อร้องเดิมซ้ำกันทุกครั้ง ส่วนเนื้อร้องของผู้นำจะเปลี่ยนไป

2. หลังจากขั้นตอนที่ 1 ต่อไปเป็นการอ่านเรื่องราวในเหตุการณ์หรือบุคคลในประวัติศาสตร์ เรียกว่า "การอ่านโระยาฮ" โดยมีการใส่ทำนอง เหมือนการอ่านทำนองเสนาะ คือมีการเอื้อนท้ายคำ ต่อจากนั้นเป็นการบรรยายหรือเล่าเหตุการณ์หรือบุคคลในประวัติศาสตร์ โดยมีชัยยิด หรือเชคเป็นผู้บรรยาย และมีผู้แปลเป็นภาษาไทย

3. หลังจากจบขั้นตอนข้างต้นต่อไปเป็นการอ่านมัจเซยซึ่งจะแตกต่างจากการอ่านมัจเซยในตอนแรก ทั้งเรื่องทำนองการอ่าน เนื้อร้อง และจะมีการมาตัมไปด้วย โดย จะแบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงที่ 1 เป็นการอ่านมัจเซยข้างมิมบ์ มีการร้องสลับระหว่างผู้นำ และ สัปบุรุษ ลักษณะของทำนองมีเสียงสูง ต่ำ มากขึ้นกว่าการอ่านมัจเซยในตอนแรก แต่ไม่มีกระสวนจังหวะที่แน่นอน โดยใช้บทอ่านเอมาดะรัม

4. ต่อไปช่วงที่ 2 เป็นการอ่านมัจเซยพร้อมกับการมาตัมโดยเริ่มจากการเดินออกไปด้านหน้าอาคารเพื่อเดินรอบอ่างแก้ว โดยเป็นทำนองที่ชัดเจน และเร็วขึ้น ซึ่งมีกระสวนจังหวะที่แน่นอน การร้องใช้ทำนองกอซอันชะมานชะวา

ภาพประกอบ 23 ขณะอ่านหรือร้องมัจฉะียประกอบการเดิน

5. หลังจากร้องมัจฉะียจบต่อไปเป็นขั้นตอนที่เรียกว่า “พิธีนาคยา” โดยสัปบุรุษ แต่ละบ้านจะนำเอาผลไม้หรือขนมมาตั้งเรียงกันด้านหน้า อิมามอ่าน ฟาติฮัต เพื่ออุทิศให้กับ ท่านสุเซนและผู้ร่วมชะตากรรม แล้วใช้เครื่องปะพรมพรหมอาหารเหล่านั้นพร้อมกับกล่าว สรรเสริญท่านศาสดามุฮัมมัด และบรรดาญาติของท่าน เสร็จแล้วจึงแจกจ่ายให้กับชาวบ้าน

ในขั้นตอนของพิธีที่เป็นกรอ่านมัจฉะีย การอ่านโระยาฮ และการบรรยาย การอ่านมัจฉะียข้างมิมบัวร์ และการร้องทำนองกอซันชะมานชะรา วันนี้มีความหมายถึงฟาฎิมะฮ์ (พระธิดามุฮัมมัด) และความทุกข์ยากและการถูกศัตรูกลั่นแกล้งจนล้มป่วย

วันที่ 3

มีลำดับขั้นตอนในการประกอบพิธีเหมือนกับวันที่ 1 และ 2 แต่มีข้อแตกต่างดังต่อไปนี้

1. การอ่านมัจฉะียหน้ากระดานรูปใช้บทอ่านซาเฮเมาลานา
2. การอ่านมัจฉะียข้างมิมบัวร์ใช้บทอ่านยาอับบะตาเฮตุ
3. การอ่านมัจฉะียสำหรับเดินและเดิน รองอย่างแก้วใช้บทร็องบัวร์คอนเนกับจุนอา

ความหมายของทำนองที่ใช้ในการอ่านมัจฉะีย ทั้ง 3 ขั้นตอนและเนื้อหาของกรบรรยาย การอ่านโระยาฮ ในวันนี้ มีความหมายถึงอะลี (ลูกพี่ลูกน้องและลูกเขยของท่านศาสดามุฮัมมัดและ ท่านอะลีได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้นำต่อจากท่านศาสดา ทำให้ถูกมุอาวิยะห์ฝ่ายตรงข้ามซึ่ง ต้องการความเป็นใหญ่เช่นฆ่าอะลีและครอบครัว

วันที่ 4

- ช่วงเย็น (เริ่มเวลา 18.00 น) โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

หลังจากที่อิหม่ามสวดเสร็จ แล้วจึงจุดโคมเทียนทั้ง 12 เล่มพร้อมกับสวดเพื่อสาปแช่งศัตรู ขณะนั้นหนูเดินมาจากด้านในแล้วก้มหน้าจรดพื้นหน้าโต๊ะหมู่แล้วจึงเดินออกไปบริเวณลานกุฎีเพื่อเดินรอบอ่างแก้ว (ดูจากแผนผัง 20 บริเวณการประกอบพิธี) โดยกลองทัดจะตีจังหวะจากซ้ายไปขวาเพื่อให้สัญญาณการเดินออกไป แล้วในขณะที่เดินจะตีจังหวะสลับไม้และเน้นจังหวะมากขึ้น โดยจะตีเร็วและดังขึ้น จากนั้นตีจังหวะรัวเพื่อให้หนู กลับเข้าด้านในหลังจากสังเกตว่าอิหม่ามจุดเทียนใกล้จะหมด

- ช่วงกลางคืน (เริ่มเวลา ประมาณ 21.00 น)มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เริ่มจากการอ่านมัจฮีซหน้ากระถางรูปใช้บทในการอ่าน มีชื่อบทหรือเรียกว่า "ตัน"คือบทเอมูฮิบาน การอ่านมีลักษณะลากเสียงยาว คล้ายกับการร่ายยาว โดยผู้นำอ่าน จะร้องทำนอง (เบส)นำสัปบุรุษก่อนที่สัปบุรุษจะร้องตาม หลังจากนั้นสัปบุรุษจึงร้องตาม ซึ่งการร้องจะร้องสลับระหว่างผู้นำ กับ สัปบุรุษ โดยสัปบุรุษจะร้องเนื้อร้องเดิมซ้ำกันทุกครั้ง ส่วนเนื้อร้องของผู้นำจะเปลี่ยนไป

2. หลังจากขั้นตอนที่ 1 ต่อไปเป็นการอ่านเรื่องราวในเหตุการณ์หรือบุคคลในประวัติศาสตร์ เรียกว่า "การอ่านโระยาฮ"โดยมีการใส่ทำนอง เหมือนการอ่านทำนองเสนาะ คือมีการเอื้อนทำยคำ ต่อจากนั้นเป็นการบรรยายหรือเล่าเหตุการณ์หรือบุคคลในประวัติศาสตร์ โดยมีชัยยิด หรือเชคเป็นผู้บรรยาย และมีผู้แปลเป็นภาษาไทย

3. หลังจากบรรยายเสร็จ เป็นการแห่รอบอาคาร ซึ่งขบวนแห่ประกอบไปด้วยเสาธนู ธงสีต่าง ๆ ธงอะลัมดัตร์ รับบัน ผู้นำอ่าน สัปบุรุษชาย โดยมีวงปี่ กลองและฉาบ นำขบวน การตีกลองและฉาบเป็นลักษณะการประโคม คือ ตีแล้วหยุด ส่วนปี่และทำนองอ่าน ใช้บทวาหัทชะระดา ซึ่งเป็นทำนองคล้ายกับการร่ายยาว

ภาพประกอบ 24 วงปี่กลองและฉาบบรรเลงนำขบวนแห่

4.หลังจากจบการแห่ แล้วจึงร้องทำนองอัลเวดา เอกุชตาเยอัลมา และเอจร์เคคาฟีลี ประกอบการเดินทางและเดินพร้อมกับการมาดัมรอบอ่างแก้วหลังจึงต่อด้วยพิธีนาหย่าภายในอาคาร

ในขั้นตอนของพิธีที่เป็นการอ่านมัวร์เขียนหน้ากระถางรูป การอ่านโระยาย การบรรยาย บทอ่านวาห้ชะระดา และการร้องทำนองอัลเวดา เอกุชตาเยอัลมา และเอจร์เคคาฟีลี โดยในวันที่ 4 จะมีความหมายถึงสะซัน (ลูกของอะลี) และถูกวางยาพิษจนเสียชีวิตและถูกศัตรูขับไล่ก็อดกันไม่ให้นำพระศพไปฝังใกล้กับพระศพของท่านศาสดา โดยการยิงธนู

วันที่ 5

มีลำดับขั้นตอนในการประกอบพิธีเหมือนกับวันที่ 2 และ3 แต่มีข้อแตกต่างดังต่อไปนี้

1. กลองทัดดีเป็นจังหวะแบบเดียวกับวันที่ 4
2. การอ่านมัวร์เขียนหน้ากระถางรูปใช้บทอ่านฮายเยฮาย
3. การอ่านมัวร์เขียนข้างมิบบัวร์ใช้บทอ่านเอกุเฟยานะจูน
4. การอ่านมัวร์เขียนสำหรับเดินและเดิน ร้องอ่างแก้ว การร้องใช้ทำนองทัวซิมจะขอ

ความหมายของทำนองที่ใช้ในการอ่านมัวร์เขียน ทั้ง 3 ขั้นตอนและเนื้อหาของการบรรยาย การอ่านโระยาย ในวันที่ 5 มีความหมายถึงมุสลิม (พี่น้องกับอะลี) และมุสลิมเป็นตัวแทนของท่านฮุเซนไปเผยแพร่ศาสนายังเมืองกูพะฮ์และถูกศัตรูฆ่าอย่างเหี้ยมโหด

วันที่ 6

มีลำดับขั้นตอนในการประกอบพิธีเหมือนกับวันที่ ,2, 3 และ5 แต่มีข้อแตกต่างดังต่อไปนี้

1. กลองทัดดีเป็นจังหวะแบบเดียวกับวันที่ 4และ5
2. การอ่านมัวร์เขียนหน้ากระถางรูปใช้บทอ่านกาโฮอา
3. การอ่านมัวร์เขียนข้างมิบบัวร์ใช้บทอ่านเอโด
4. การอ่านมัวร์เขียนสำหรับเดินและเดิน ร้องอ่างแก้ว การร้องใช้ทำนองเอมูนีเซ

ความหมายของทำนองที่ใช้ในการอ่านมัวร์เขียน ทั้ง 3 ขั้นตอนและเนื้อหาของการบรรยาย การอ่านโระยาย ในวันที่ 6 มีความหมายถึง มุฮัมหมัดและอับรอฮีม (ลูกของมุสลิม) หลังจากที่ท่านฮุเซนเสียชีวิตแล้ว ท่านทั้งสองถูกขับไล่เป็นเชลยและถูกตัดคอ

วันที่ 7

มีลำดับขั้นตอนในการประกอบพิธีเหมือนกับวันที่ 4 แต่มีข้อแตกต่างดังต่อไปนี้

1. กลองทัดตีเป็นจังหวะคล้ายกับวันที่ 4 - 6 ขณะที่ตีเป่าคล้ายทำนองสวด พร้อมกลองแขกและฉาบตีแล้วมีการหยุดจังหวะ
2. การอ่านมंत्रเขียนหน้ากระดานรูปใช้บทอ่านมุขรอมชุนกัน
3. ไม่มีการอ่านมंत्रเขียนข้างมิมบร์ (เฉพาะในคืนที่มีการแห่)
4. หลังจากจบการบรรยาย จัดขบวนแห่ ซึ่งประกอบด้วย ธงสีต่าง ๆ ธงอะลัมดร์ ม้าจันดัล เส้าพระปั้นหย่า เส้าซูลฟีกอร์ (ดาบออกศึก) ถาดระบัน ผู้นำอ่าน อิมาม สัปบุรุษชาย โดยมีวงปี่กลองและฉาบนำขบวน การตีกลองและฉาบเป็นลักษณะการประโคม คือ ตีแล้วหยุด ส่วนปี่และทำนองอ่านใช้บทอ่านคูนัมดร์ ซึ่งเป็นทำนองคล้ายกับการร่ายยาว การอ่านบทอ่าน (มंत्रเขียน)ผู้นำจะอ่านสลับกับสัปบุรุษชายที่ร่วมในขบวนแห่
5. หลังจากการแห่จบลงสัปบุรุษชายมีการลุยไฟเสร็จแล้วจึงมีการอ่านมंत्रเขียนโดยมีการเดินรอบอ่างแก้ว พร้อมกับการทูปอก โดยใช้บทร้องเอซี อิมซิบ ฮายเย และอักนูน โดยเสียงร้องดังและเร็วขึ้นหลังจากนั้นจึงจบด้วยพิธีนาหย่าเหมือนเช่นทุกคืน

ในขั้นตอนของพิธีที่เป็น การอ่านมंत्रเขียนหน้ากระดานรูป การอ่านโระยาฮ การบรรยายบทอ่านคูนัมดร์ และการร้องทำนองเอซี อิมซิบ ฮายเย และอักนูน วันนี้มีความหมายถึงสุเชน การเดินทางของกองคาราวานสุเชน มาถึงกัระลา ซึ่งเป็นสนามรบระหว่างสุเชนกับกองทัพมุอาวิยะห์

วันที่ 8

มีลำดับขั้นตอนในการประกอบพิธีเหมือนกับวันที่ 2, 3, 5 และ 6 แต่มีข้อแตกต่างดังต่อไปนี้

1. กลองทัด วงปี่กลองและฉาบ ตีจังหวะ และบรรเลงแบบเดียวกับวันที่ 7
2. การอ่านมंत्रเขียนหน้ากระดานรูปใช้บทอ่านกัมชุนกุมลา
3. การอ่านมंत्रเขียนข้างมิมบร์ใช้บทอ่านเอฮูรตุรอจูนมีระวัต
4. การอ่านมंत्रเขียนสำหรับเดินและเดิน ร้องอ่างแก้ว การร้องใช้ทำนองจูนคูน

ความหมายของทำนองที่ใช้ในการอ่านมंत्रเขียน ทั้ง 3 ขั้นตอนและเนื้อหาของ การบรรยาย และการอ่านโระยาฮมีความหมายถึงฮูร (ทหาร) ฮูรเป็นทหารซึ่งกลับใจมาเป็นฝ่ายสุเชนและเสียชีวิตในการรบ

วันที่ 9

มีลำดับขั้นตอนในการประกอบพิธีเหมือนกับวันที่ 8 แต่มีข้อแตกต่างดังต่อไปนี้

1. การอ่านมัจฉะหน้ากระถางรูปใช้บทอ่านกัมชะดอสุระกะฮน
2. การอ่านมัจฉะข้างมิมบร์ใช้บทอ่านกอซิมกุเลเนาคัย
3. การอ่านมัจฉะสำหรับเดินและเต็น รองอ่างแก้ว การร้องใช้ทำนองกอซิมและกิซดี

ความหมายของทำนองที่ใช้ในการอ่านมัจฉะ ทั้ง 3 ขั้นตอนและเนื้อหาของการบรรยาย และการอ่านโรยาศมีความหมายถึงกอซิม (ลูกของสะซัน) อุณและมุฮัมหมัด (ลูกของชัยนับซึ่ง เป็นน้องของฮุเซ็น) และรับอาสาอกรบ และเสียชีวิตจาก การถูกฆ่า

วันที่ 10

- ช่วงเย็น (เริ่มเวลา 17.00 น) โดยมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. เริ่มจากการแห่หน้าตริบัตออกมาจากโรงสุซัยนียะฮ์ เพื่อนำไปตั้งไว้ใจกลางกุฎีบนอ่างแก้วซึ่งมีผ้าคลุมสีดำ ก่อนการแห่มีการทำพิธีบวงสรวงพระอัลลอฮ์โดยการเชือดแพะแล้วนำแพะเดินวนไปทางซ้ายรอบหลังจากที่อิมามสวดเสร็จ โดยมีวงปี่กลองและฉาบนำขบวน พร้อมกับ การอ่านมัจฉะของผู้นำและสัปบุรุษ โดยใช้บทอ่านฮัยวาล์ วัยลา ต่อจากนั้น เป็นปฏิบัติเหมือน วันที่ 7,8 และ 9

- ช่วงกลางวัน (เริ่มเวลา ประมาณ 24.00 – 1.00 น) มีลำดับขั้นตอนเหมือนกับวันที่ 4 และ 7 ซึ่งเป็นวันที่มีการแห่ แต่มีข้อแตกต่างบางประการดังต่อไปนี้

1. การอ่านมัจฉะหน้ากระถางรูปใช้บทอ่านกัตตะเลซัรวัร
2. ไม่มีการอ่านมัจฉะข้างมิมบร์ (เฉพาะในคืนที่มีการแห่)
3. หลังจากจบการบรรยาย จัดขบวนแห่ ซึ่งประกอบด้วย ตริบัต ธงสีต่าง ๆ ธงอะลัมดัว ม้า จันดัล เสาพระบันหย่า เสาซุลฟีกือร (ดาบออกศึก) ถาดระบัน ผู้นำอ่าน อิมาม สัปบุรุษชาย โดยมีวงปี่กลองและฉาบนำขบวน การตีกลองและฉาบเป็นลักษณะการประโคม คือ ดีแล้วหยุด (เหมือนกับในวันที่ 4 และ 7) ส่วนปี่และทำนองอ่าน ใช้บทอ่านซับบะกัตเร ซึ่งเป็นทำนองคล้ายกับการร่ายยาว การอ่านบทอ่าน(มัจฉะ)ผู้นำจะอ่านสลับกับสัปบุรุษชายที่ร่วมในขบวนแห่
4. ไม่มีการลุยไฟ
5. หลังจากแห่มีการอ่านมัจฉะสำหรับเดินและเต็น รอบตริบัตซึ่งอยู่ใจกลางกุฎี การร้องใช้ทำนองกัตเลซา เอซุบ ส่วนทำนองเอรูซึ่งเป็นทำนองช้า ขณะร้องจะนั่งอยู่หน้าหล้า (ดูภาพประกอบ 20)

ภาพประกอบ 25 การร้องมนต์ขณะนั่งหน้าหล้า

- ช่วงเช้า (เริ่มเวลา 8.00น)มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. มีการจัดขบวนแห่ โดยก่อนการแห่มีจัญญูนหรือหนูล้มตัวแล้วลึงไปกับพื้น แล้วจึงเริ่มแห่ ซึ่งประกอบด้วย ตัรบัต ธงสีต่าง ๆ ธงอะลัมตัม ม้า จันดัล ฉัตร ถาดระบัน ผู้นำอ่าน อิมาม สัปบุรุษชายซึ่งใส่ผ้ากัฟนี โดยมีวงปี่กลองและฉาบนำขบวน การตีกลองและฉาบยังคงเป็นลักษณะการประโคม คือ ตีแล้วหยุด(เหมือนกับในวันที่ 4และ7) ส่วนปี่และทำนองอ่าน ใช้บทอ่านอัลเวดา ซึ่งเป็นทำนองคล้ายกับการร่ายยาว การอ่านบทอ่าน(มนต์เขีย)ผู้นำจะอ่านสลับกับสัปบุรุษชายที่ร่วมในขบวนแห่

2.หลังจากแห่สัปบุรุษเข้าไปรวมกันในอาคารเพื่อฟังการบรรยายแล้วจึงทำการกรีดศรีษะซึ่งจะกรีดเฉพาะสัปบุรุษชาย การปฏิบัติเพื่อรำลึกถึงผู้นำคือท่านฮุเซน หลังจากนั้นสัปบุรุษชายจึงออกมาทำการอ่านมนต์เขียพร้อมกับการทูปอกและเดินรอบตัรบัตซึ่งตั้งอยู่ใจกลางกุฎี โดยร้องมีเสียงดังและเร็วขึ้นในบางช่วง ส่วนการเดินและทูปอกมีการปฏิบัติที่แรงขึ้น การร้องใช้ทำนอง ฮายฮาย

- ช่วงเวลาสิบโมง มีลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. เริ่มจากการแห่ โดยมีองค์ประกอบ เหมือนกับการแห่ในช่วงเช้า โดยที่ท่วงทำนองและลีลาของวงปี่กลองและฉาบ มีการบรรเลงผสมวงให้สอดคล้องระหว่างปี่ กลองและฉาบ ที่จังหวะเร็วขึ้น จังหวะของกลองและฉาบติดต่อเนื่องไม่มีการหยุด การอ่าน(บทมนต์เขีย)ของผู้นำกับสัปบุรุษใช้ทำนองฮายฮาย ซึ่งเป็นทำนองที่ใช้ในมนต์เขียที่มีการเดิน

2. หลังจากแห่จะเป็นการอ่านมนต์เขียประกอบการเดินรอบตัรบัต บทร้องใช้ทำนองฮายฮาย ตัรออน อักนูนและ เบดุน(ใช้ร้องขณะนั่งหน้าหล้า)หลังจากจึงเป็นการอัญเชิญหีบเพื่อเก็บ

- ช่วงบ่าย มีลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

เริ่มจากการฟังการบรรยาย แล้วออกแห่ซึ่งการแห่มีม้าเพียงตัวเดียว ผู้นำอ่านและ สัปบุรุษชายซึ่งการแห่ไม่ใช้การเดินแต่เป็นลักษณะของการวิ่งวนรอบอาคารแล้วไปที่โรงสุชัยนี้ ยะฮ์พร้อมกับม้าหลังจากที่มีการเก็บต๋รับัดแล้ว หลังจากนั้นจึงมีการอ่านมัจเซียบพร้อมกับการเดิน และทูปอกอย่างแรง บทร้องจะใช้ทำนองกัตเรละ มันอุม อีกวัก ยาอัลลอฮ์ และสุชัยเนมันซึ่งเป็น ทำเร็ว หลังจากนั้นจบด้วยพิธีนาหย่า

ภาพประกอบ 26 การอ่านหรือร้องมัจเซียบพร้อมกับการเดินที่โรงสุชัยนี้ยะฮ์

ในขั้นตอนของพิธีที่เป็นกรอ่านมัจเซียบหน้ากระตางรูป การอ่านโระยาฮ การบรรยาย บทอ่านและทำนองของปีในการแห่ และการร้องทำนองทั้งช่วงเย็น กลางคืน เช้า สิบโมง และ ช่วงบ่ายโดยจะแบ่งความหมายออกเป็น 4 ช่วงตามขั้นตอนในแต่ละเวลาดังนี้

- ช่วงกลางคืน มีความหมายถึง อับบาส (น้องชายต่างมารดาของสุเซ็น)ซึ่งตีฝ่าวง ล้อมข้าศึกออกไปให้เด็กและ สตรี ในภาวะของทะเลทรายทำให้อับบาสถูกฆ่าโดย การตัดร่างเป็น ท่อนๆ
- ช่วงเช้า มีความหมายถึง อลีอัศการ์ (ลูกวัยหกเดือนของสุเซ็น)ถูกตัดรูยึงด้วยธนู ขณะที อุ้มไปขอน้ำ
- ช่วงสิบโมง มีความหมายถึง อลีอัคบัร (ลูกของอะลี) เสียชีวิตในสนามรบกับระลา
- ช่วงบ่าย มีความหมายถึง สุเซ็นและการต่อสู้ในสนามรบกับระลาทำให้เสียชีวิต

การปฏิบัติขั้นตอนในพิธีทุกขั้นตอน เป็นการปฏิบัติเพื่อสื่อความหมายของสงครามที่เกิดขึ้นของผู้นำ เพื่อให้สัปบุรุษได้รำลึกถึงเหตุการณ์นั้น และเสมือนว่าตนได้อยู่ในเหตุการณ์นั้นจริง ซึ่งจะทำให้สัปบุรุษได้แสดงการรำลึก และแสดงความรู้สึกเสียใจ วันที่ 10 จะมีขั้นตอนการประกอบพิธีมากที่สุด

3. ลักษณะของดนตรีที่ใช้ในประกอบพิธีแห่เจ้าเซ่น

การประกอบพิธีแห่เจ้าเซ่นทั้ง 10 วัน มีการใช้ดนตรีเข้ามาประกอบในขั้นตอนของพิธีคือ

1. ใช้ประกอบการเดินมัจฉานุ
 2. ใช้ในขบวนแห่
 3. ใช้ขับร้องประกอบการเดิน นั่ง และเต้น
- โดยดนตรีมีลักษณะดังต่อไปนี้

3.1 เครื่องดนตรี ที่ใช้ในการประกอบพิธี

แบ่งเครื่องดนตรีออกเป็น 2 ประเภทคือ

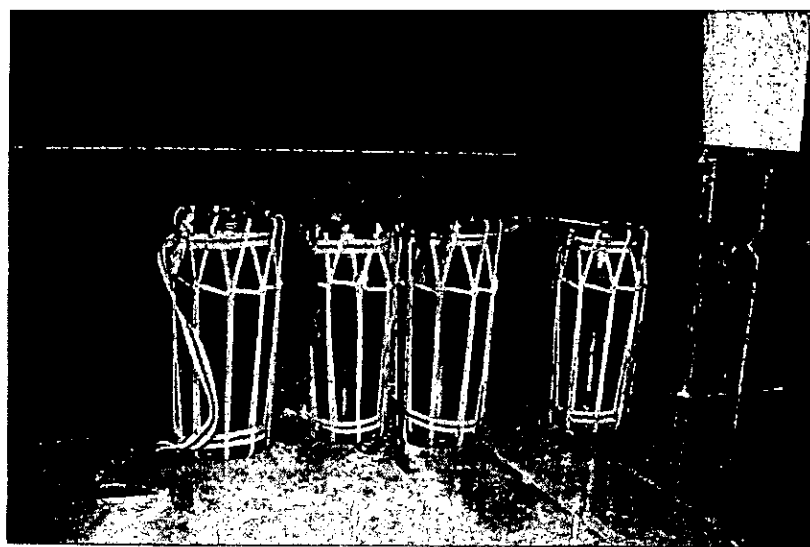
1. ประเภทเดี่ยว ได้แก่กลองทัด ซึ่งมีการบรรเลงเพียงชิ้นเดียว โดยกลองทัด ในพิธีมีใบเดียว ไม้ตีมี 2 อัน

ภาพประกอบ 27 กลองทัด

2. ประเภทวงดนตรี ประกอบด้วยเครื่องดนตรี คือ

1. กลองแขก มีจำนวน 4 ใบ แต่ละใบมี 2 หน้า และมี 2 เสียงโดยหน้ากลองที่มีขนาดเล็กเสียงจะสูง ส่วนหน้าที่มีขนาดใหญ่เสียงจะต่ำ กลองมีไม้สำหรับตี 1 อัน ซึ่งมีผ้าสีแดงผูกไว้ที่กลอง
2. ฉาบ 1 คู่ มีขนาดกลาง ไม่ใหญ่และเล็กจนเกินไป โดยจะมีผ้าสีแดงผูกไว้กับที่จับ
3. ปี่ชวา ซึ่งเป็นปี่ที่มีเสียงแหลม มีช่วงปี่ที่มีขนาดเล็ก

ภาพประกอบ 28 กลองแขกและฉาบ

3.2 จังหวะ

การตีจังหวะประกอบในพิธีแห่เจ้าเข็น เป็นรูปแบบจังหวะที่มีลีลาไม่ซับซ้อน เป็นรูปแบบธรรมดา เนื่องจากมีการถ่ายทอดแบบ मुखपाฐหรือปากต่อปาก นักดนตรีบรรเลงหรือตีได้จากการเห็นและได้ยินมาตั้งแต่ยังเล็กและกระทำเป็นประจำทุกปี เมื่อโตขึ้นจึงสามารถทำได้ โยแบ่งจังหวะออกเป็น 2 ประเภทตามการใช้ในพิธี

1. จังหวะ ตีในการประกอบการเดินของมัจฉานุ โดยมึรูปแบบจังหวะแตกต่างกันในเรื่องของการเน้นจังหวะ ซึ่งในพิธีทั้ง 10 วัน แบ่งการตีออกเป็น 3 แบบดังนี้

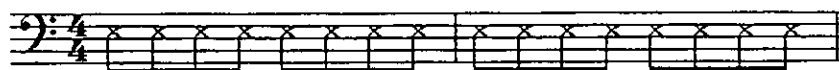
แบบที่ 1 ตีจังหวะในวันที่ 1 – 3

แบบที่ 2 ตีจังหวะในวันที่ 4 – 6

แบบที่ 3 ตีจังหวะในวันที่ 7 – 10

แบบที่ 1 (ตีจังหวะวันที่ 1 - 3) ซึ่งเป็นการตีจังหวะกลองทัดโดยมีรูปแบบจังหวะดังนี้
ช่วงหนูเดินออก มีรูปแบบกระสวนจังหวะดังนี้

Tempo = 58

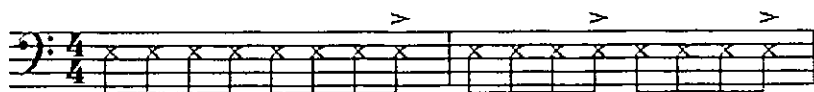
accelerando จาก ช้า → เร็ว

ขณะที่หนูเดิน มีรูปแบบกระสวนจังหวะที่มีการเน้นจังหวะดังนี้

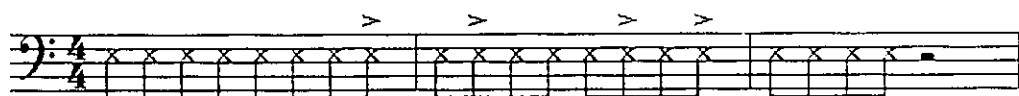
รูปแบบที่ 1

Tempo = 132

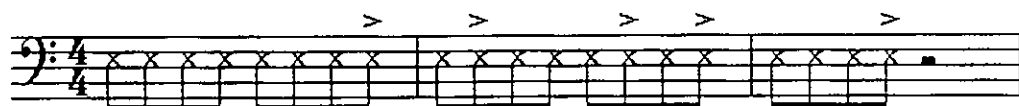
เน้นจังหวะ

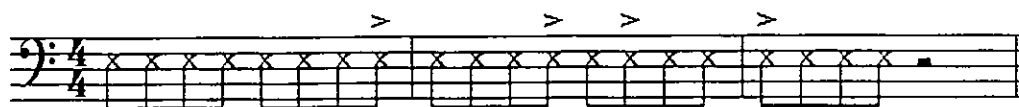
รูปแบบที่ 2

รูปแบบที่ 3

รูปแบบที่ 4

กลองแขก 1

ตาบ
กลองแขก 2

กลองแขก 1 เป็นการจังหวะของกลองแขก 1 โใบ เรียกว่า โจ่ง หรือ ต้วน่า กลองแขก 2 เป็นจังหวะของกลองแขก 3 โใบซึ่งจะตีพร้อมกัน ส่วนฉาบตีจังหวะพร้อมกับกลองแขก 2 และ โน้ตตัวบน เป็นเสียงการตีกลองแขกเสียงสูง (หน้าเล็ก) ส่วนโน้ตตัวล่าง เป็นเสียงการตีกลองแขกเสียงต่ำ (หน้าใหญ่)

2. จังหวะ ตีในการแห่ประกอบพิธีวันที่ 4 , 7 และ 10 การตีจังหวะของกลองแขกและฉาบแตกต่างกันโดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบดังนี้

2.1 วันที่ 4 และ 7 การตีจังหวะมีรูปแบบคือ

ตี 3 รอบแต่ละรอบหยุดตี ประมาณ 5 วินาที

กลองแขก 1

ตาบ
กลองแขก 2

กลองแขก 1

ตาบ
กลองแขก 2

2.2 วันที่ 10 มีการตีจังหวะโดยตีร่วมกับการเป่าปี่ชวา เป็นลักษณะการผสมวง โดยมีรูปแบบจังหวะดังนี้

The musical score consists of three staves. The top staff is the melody in treble clef, G major, 4/4 time, with a key signature of one sharp (F#). It features a melodic line with a long slur over measures 1-8. Measures 2, 3, and 4 contain triplets. The middle staff is labeled 'กลองซอก 1' and the bottom staff is labeled 'กลองซอก 2'. Both drum parts show a consistent rhythmic pattern with 'x' marks for snare and 'o' for cymbal.

3.3 บทเพลงที่ใช้ประกอบพิธีแห่เจ้าเซิน

ในการประกอบพิธีแห่เจ้าเซินทั้ง 10 วันพบว่าท่อนมฺวฺเรเชียที่ใช้ในการเดิน เดินรอบ อ่างแก้ว มีการใช้ทำนองซ้ำกันในวัน ซึ่งจะแบ่งทำนองที่มีบทเพลงซ้ำกันได้ 12 ทำนองดังนี้

ทำนองที่ 1 ใช้ในการเดิน เดิน และนั่งหน้าหล้า เป็นทำนองที่ซ้ำกันของบทร้องในแต่ละวันดังนี้

- บทร้องบอชินจะโชระะชัต (วันที่ 1)
- “ กอชอันชะมานชะรา (วันที่ 2)
- “ บัรคอเนกัมจุนอา (วันที่ 3)
- “ เอจฺรเคกะกาฟลี (วันที่ 4)
- “ ทฺรชัมจะซอ (วันที่ 5)

- “ เอมุนิซเซ (วันที่ 6)
- “ จุนคูน (วันที่ 8)
- “ กอซิม (วันที่ 9)
- “ กิซติ (วันที่ 9)
- “ มั่นอุม (วันที่ 10)
- “ เอซุบ (วันที่ 10)
- “ อิกวัก (วันที่ 10)

มีลักษณะของท่านองซึ่งบันทึกโน้ตได้ดังนี้

1 2 3 4

เอ จัร ฆะกา นี ลี ฌ ะ บี ตา เตถัร ตาเอ อັช กิน ะ รอ ณะริน ฌ ตับ ภา ขอ เตถัร ตาเอ

ท่านองที่ 2 ใช้ในการเดิน หลังจากจบการร้องบทมรเขียแห่ จะขึ้นท่านองเพื่อเดินรอบอาคาร มาเข้าวงในบริเวณลานกุฎี คือ บทร้องอัลเวตา (วันที่ 4) มีลักษณะท่านองซึ่งบันทึกโน้ตได้ดังนี้

1 2 3 4

อิล เว ตา รัน นี ฆร ะ ฆะ ตัร ฌุน ภา เล อัย รุน ฌ ฆา ฌ ตัร นัร ฌุน

5 6 7 8

ตึช ฌ ลับเป ตี ร ะ ฮั เฮ ตัร ฆัร ฌุน ฆล ฌ ฌุน ฌอ ฌ โอ ฆา ตับ ตัร ฌุน

9

อิล เว ตา รัน นี ฆร

ท่านองที่ 3 ใช้ในการเดิน รอบอ่างแก้ว คือบทร้องเอกุช (วันที่ 4) มีลักษณะของท่านองซึ่งบันทึกโน้ตได้ดังนี้

- บทร้องฮาย ฮาย (วันที่ 10)
- บทร้องดัวออน (วันที่ 10)
- บทร้องยาอัลลลอฮ์ (วันที่ 10)

มีลักษณะของทำนองซึ่งบันทึกโน้ตได้ดังนี้

ฮาย ฮาย ะ รอดูก อา เม ะ บา เร บาฮ บัร ฮาย ฮาย ะ ฮิด ลา กอ ก อะมาน เร ชัร บัร

ทำนองที่ 10 ใช้ในการเดินในโรงสุซัยนียะฮ์ คือบทร้องสุซัยเนมัน (วันที่ 10) มีลักษณะของทำนองซึ่งบันทึกโน้ตได้ดังนี้

ฮุ ซัย เน มัน ฮุ ซัย เน มัน ฮุ ซัย เน บา ะ บา เน มัน

ทำนองที่ 11 ใช้ในการเดินในโรงสุซัยนียะฮ์ คือบทร้องกัตเลระฮาบัวร์ (วันที่ 10) มีลักษณะของทำนองซึ่งบันทึกโน้ตได้ดังนี้

กั ต เล ะ ฮา บัวร์ ฮาย อา ะ บา รัย ลา ชิบ เอะ บัวร์ วัล ฮาย อา ะ บา รัย ลา

ทำนองที่ 12 ใช้ในการอ่านขณะนั่งหน้าหล้า คือบทร้องเบดุนยาเคัร (วันที่ 10) มีลักษณะของทำนองซึ่งบันทึกโน้ตได้ดังนี้

1 2 3 4 5

เบตุน ธา เก็ธ ะตัต บิ ฐน อุช็ย บัช อี อุช็ย บัช อี

วันที่มีการร้องทำนองของบทมรเชียวมาตัมมากที่สุด คือ วันที่ 10 คือมีทั้งหมด 7 ทำนอง รองลงมาคือวันที่ 7 มี 4 ทำนอง และวันที่ 4 มี 3 ทำนอง นอกนั้นคือวันที่ 1 , 2 , 3 , 5 , 6 , 8 , 9 , มีวันละ 1 ทำนอง

การที่มีการร้องทำนองในอิริยาบถการเดิน เดิน หรือนั่ง โดยดูจากความหมายของเนื้อร้องที่สื่อถึงบุคคลหรือเหตุการณ์ช่วงใด ก็จะมีการเดิน นั่งหรือเดินพร้อมกับร้องบทมรเชียวช่วงนั้น

4. วิเคราะห์บทเพลงที่ใช้ในการประกอบพิธีแห่เจ้าเซิน

การวิเคราะห์บทเพลงผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบดนตรีของทำนองการร้องบทมรเชียวมาตัม เพื่อให้เห็นถึงลักษณะหรือเอกลักษณ์ของดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีแห่เจ้าเซินโดยแบ่งตามหัวข้อดังนี้

1. โครงสร้างของเพลง
2. การเคลื่อนที่ของทำนอง ซึ่งแบ่งเป็น
 - 2.1 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่เรียงกันเป็นลำดับขั้นและการซ้ำโน้ต
 - 2.2 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่ผสมระหว่างการเรียงลำดับขั้นกับการข้ามขั้น
3. ช่วงกว้างของเสียง
4. การเรียงลำดับของเสียง
5. ภาระสวนจังหวะ

วิเคราะห์บทร้อง : ทำนองที่ 1

1. โครงสร้างของเพลง

ทำนองที่ 1 พบว่ามีแบ่งวรรคเพลงออกเป็น 2 วรรค วรรคที่ 1 ได้แก่ ห้องที่ 1 และ 2 วรรคที่ 2 ได้แก่ ห้องที่ 3 และ 4

2. การเคลื่อนที่ของทำนอง

2.1 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่เรียงกันเป็นลำดับขั้นและการซ้ำโน้ต พบว่ามีจำนวน 3 ห้องคือ

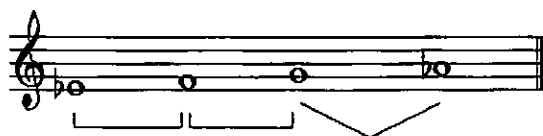

2.2 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่ผสมกันระหว่างการเรียงลำดับขั้นและการข้ามขั้น พบว่ามีจำนวน 1 ห้องคือ

3. ช่วงกว้างของเสียง

พบว่าทำนองที่ 1 มีช่วงกว้างของเสียงจากต่ำสุดไปถึงเสียงสูงสุด จากเสียง มีแฟลต ไปถึง เสียงลาแฟลต โดยห่างกัน คู่ 4 เปอร์เฟกต์ (perfect)

4. การเรียงลำดับของเสียง

พบว่าทำนองที่ 1 การเรียงลำดับของเสียง มีลักษณะดังนี้

ม๖ ฟ ช ล๖

5. กระสวนจังหวะ ทำนองที่ 1 พบว่ามีรูปแบบของกระสวนจังหวะ ทั้งหมด 4 รูปแบบ โดยเป็นทำนองที่มีรูปแบบไม่ซ้ำกัน

แบบที่ 1

แบบที่ 2

แบบที่ 3

แบบที่ 4

วิเคราะห์บทร้อง : ทำนองที่ 2

1. โครงสร้างของเพลง

ทำนองที่ 2 พบว่ามีแบ่งวรรคเพลงออกเป็น 4 วรรค 1 วรรคมี 2 ห้อง วรรคที่ 1 ได้แก่ ห้องที่ 2 และ 3 วรรคที่ 2 ได้แก่ ห้องที่ 4 และ 5 วรรคที่ 3 ได้แก่ ห้องที่ 6 และ 7 วรรคที่ 4 ได้แก่ ห้องที่ 8 และ 9 ส่วนห้องที่ 1 เป็นวรรคต้นของบทเพลง สังเกตได้ว่า ห้อง ที่ 2 , 4 และ 6 ซึ่งเป็นห้องที่ 1 ของวรรคเพลงที่ 1 , 2 และ 3 มีทำนองและจังหวะเหมือนกัน และห้องที่ 3 , 7 และ 9 ซึ่งเป็นห้องที่ 2 ของวรรคที่ 1 , 3 และ 4 มีทำนองและจังหวะเหมือนกัน

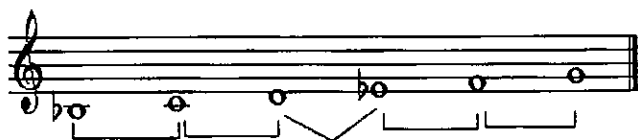
2. การเคลื่อนที่ของทำนอง

2.1 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่เรียงกันเป็นลำดับขั้นและการซ้ำโน้ต พบว่ามีจำนวน 1 ห้องคือ

2.2 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่ผสมกันระหว่างการเรียงลำดับขั้นและการข้ามขั้น พบว่ามีจำนวน 8 ห้อง คือ

3. ช่วงกว้างของเสียง

พบว่าทำนองที่ 2 มีช่วงกว้างของเสียงจากต่ำสุดไปถึงเสียงสูงสุด จากเสียง ทีแฟลต ไปถึง เสียงซอล โดยห่างกัน คู่ 6 เมเจอร์(Major)

4. การเรียงลำดับของเสียง

พบว่าพบว่าทำนองที่ 2 การเรียงลำดับของเสียง มีลักษณะดังนี้

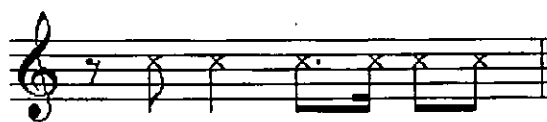
ด ร ม๑ ฟ ซ ท๑

5. กระสวนจังหวะ ทำนองที่ 2 พบว่ามีรูปแบบของกระสวนจังหวะ ทั้งหมด 3 รูปแบบ และรูปแบบที่พบมากที่สุด มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 , 2 รองลงมาคือ รูปแบบที่ 3 มีลักษณะดังนี้

แบบที่ 1

แบบที่ 2

แบบที่ 3

วิเคราะห์ท่วงทำนอง : ทำนองที่ 3

1. โครงสร้างของเพลง

ทำนองที่ 3 พบว่ามีการแบ่งวรรคเพลงออกเป็น 2 วรรค 1 วรรคมี 2 ห้องเพลง วรรคที่ 1 ได้แก่ ห้องที่ 1 และ 2 วรรคที่ 2 ได้แก่ ห้องที่ 3 และ 4 สังเกตได้ว่า ห้องที่ 2 และ 4 ซึ่งเป็นห้องที่ 2 ของวรรคที่ 1 และ 2 มีลักษณะของจังหวะเหมือนกัน

2. การเคลื่อนที่ของทำนอง 3

2.1 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่เรียงกันเป็นลำดับขั้นและการซ้ำโน้ต พบว่ามีจำนวน 2 ห้องคือ

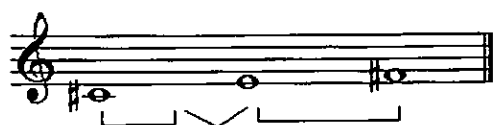

2.2 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่ผสมกันระหว่างการเรียงลำดับขั้นและการข้ามขั้น พบว่ามีจำนวน 2 ห้อง คือ

3. ช่วงกว้างของเสียง 3

พบว่าทำนองที่ 3 มีช่วงกว้างของเสียงจากต่ำสุดไปถึงเสียงสูงสุด จากเสียง โดชาร์ป ไปถึง เสียงฟาชาร์ป โดยห่างกัน คู่ 4 เปอร์เฟกต์ (perfect)

4. การเรียงลำดับของเสียง

พบว่าพบว่าทำนองที่ 3 การเรียงลำดับของเสียง มีลักษณะดังนี้

ด# ม ฟ#

5. กระสวนจังหวะ ทำนองที่ 3 พบว่ามีรูปแบบของกระสวนจังหวะ ทั้งหมด 3 รูปแบบ และรูปแบบที่พบมากที่สุด คือ รูปแบบที่ 1 รองลงมา คือรูปแบบที่ 2 และ 3 มีลักษณะดังนี้

แบบที่ 1

แบบที่ 2

แบบที่ 3

วิเคราะห์บทร้อง : ทำนองที่ 4

1. โครงสร้างของเพลง

ทำนองที่ 4 พบว่ามีการแบ่งวรรคเพลงออกเป็น 4 วรรค ตามลักษณะของเครื่องหมายการแบ่งวรรค โดย 1 วรรคมีประมาณ 2 ห้องเพลง และ วรรคที่ 4 มีลักษณะของทำนองคล้ายกับวรรคที่ 1 แต่มีกระสวนของจังหวะต่างกัน

2. การเคลื่อนที่ของทำนอง 4

2.1 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่เรียงกันเป็นลำดับขั้นและการซ้ำโน้ต พบว่ามีจำนวน 6 ห้องคือ

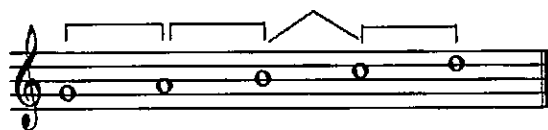

2.2 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่ผสมกันระหว่างการเรียงลำดับขั้นและการข้ามขั้น พบว่ามีจำนวน 2 ห้อง คือ

3. ช่วงกว้างของเสียง

พบว่าทำนองที่ 4 มีช่วงกว้างของเสียงจากต่ำสุดไปถึงสูงสุด จากเสียง ซอล ไปถึง เสียง เร โดยห่างกัน คู่ 5 เปอร์เฟกต์ (Perfect)

4. การเรียงลำดับของเสียง

พบว่าทำนองที่ 4 การเรียงลำดับของเสียง มีลักษณะดังนี้

ซ ล ท ด ร

5. กระสวนจังหวะ ทำนองที่ 4 พบว่ามีรูปแบบของกระสวนจังหวะ ทั้งหมด 5 รูปแบบ และรูปแบบที่พบมากที่สุด มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 , 2 รองลงมาคือ รูปแบบที่ 3 ,4 และ 5 มีลักษณะดังนี้

แบบที่ 1

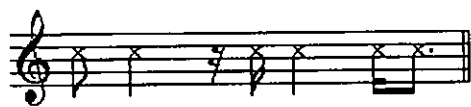
แบบที่ 2

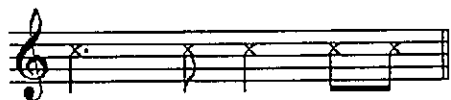
แบบที่ 3

แบบที่ 4

แบบที่ 5

วิเคราะห์หีบทรวง : ทำนองที่ 5

1. โครงสร้างของเพลง

ทำนองที่ 5 พบว่ามีการแบ่งวรรคเพลงออกเป็น 3 วรรค วรรคที่ 1 ได้แก่ ห้องที่ 1 และ 2 วรรคที่ 2 ได้แก่ ห้องที่ 3 และ 4 ส่วนวรรคที่ 4 ได้แก่ห้องที่ 5 ซึ่งถือเป็นวรรคจบของบทเพลง สังเกตได้ว่า วรรคที่ 1 และ 2 มีลักษณะของจังหวะเหมือนกัน ทั้ง 2 ห้อง แต่มีทำนองต่างกัน

2. การเคลื่อนที่ของทำนอง

2.1 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่เรียงกันเป็นลำดับขั้นและการซ้ำโน้ต พบว่ามีจำนวน 3 ห้องคือ

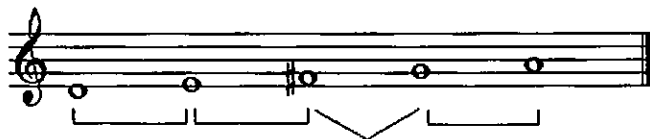

2.2 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่ผสมกันระหว่างการเรียงลำดับขั้นและการข้ามขั้น พบว่ามีจำนวน 2 ห้อง คือ

3. ช่วงกว้างของเสียง

พบว่าทำนองที่ 5 มีช่วงกว้างของเสียงจากต่ำสุดไปถึงสูงสุด จากเสียงเร ไปถึง เสียงที่ โดยห่างกัน คู่ 6

4. การเรียงลำดับของเสียง

พบว่าทำนองที่ 5 การเรียงลำดับของเสียง มีลักษณะดังนี้

ร ม ฟ# ช ล ท

5. กระสวนจังหวะ ทำนองที่ 5 พบว่ามีรูปแบบของกระสวนจังหวะ ทั้งหมด 3 รูปแบบ และรูปแบบที่พบมากที่สุด มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 , 2 รองลงมาคือ รูปแบบที่ 3 มีลักษณะดังนี้

แบบที่ 1

แบบที่ 2

แบบที่ 3

วิเคราะห์ท่วงทำนอง : ทำนองที่ 6

1. โครงสร้างของเพลง

ทำนองที่ 6 พบว่ามีการแบ่งวรรคเพลงออกเป็น 2 วรรค วรรคที่ 1 ได้แก่ ห้องที่ 1 และ 2 วรรคที่ 2 ได้แก่ ห้องที่ 3 และ 4 สังเกตได้ว่าห้องที่ 1 และ 3 ซึ่งเป็นห้องที่ 1 ของวรรคที่ 1 และ 2 มีลักษณะของจังหวะคล้ายกัน

2. การเคลื่อนที่ของทำนอง

2.1 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่เรียงกันเป็นลำดับขั้นและการซ้ำโน้ต พบว่ามีจำนวน 2 ห้องคือ

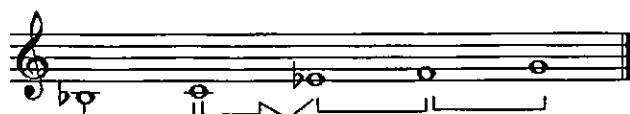

2.2 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่ผสมกันระหว่างการเรียงลำดับขั้นและการข้ามขั้น พบว่ามีจำนวน 2 ห้อง คือ

3. ช่วงกว้างของเสียง

พบว่าทำนองที่ 6 มีช่วงกว้างของเสียงจากต่ำสุดไปถึงสูงสุด จากเสียงที่แฟลต ไปถึงเสียงซอล โดยห่างกัน คู่ 6 เมเจอร์ (Major)

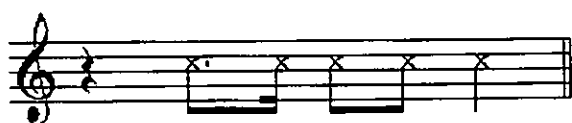
4 การเรียงลำดับของเสียง

พบว่าทำนองที่ 6 การเรียงลำดับของเสียง มีลักษณะดังนี้

ม๖ ฟ ช ท๖ ด

5. กระสวนจังหวะ ทำนองที่ 6 พบว่ามีรูปแบบของกระสวนจังหวะ ทั้งหมด 2 รูปแบบ และรูปแบบที่พบมากที่สุด มี 1 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 รองลงมาคือ รูปแบบที่ 2 มีลักษณะดังนี้

แบบที่ 1

แบบที่ 2

วิเคราะห์ท่อนร้อง : ทำนองที่ 7

1. โครงสร้างของเพลง 7

ทำนองที่ 7 พบว่า มีการแบ่งวรรคเพลงออกเป็น 2 วรรค วรรคที่ 1 ได้แก่ ห้องที่ 1 และ 2 และ วรรคที่ 2 ได้แก่ ห้องที่ 3 และ 4 สังเกตได้ว่า ห้องที่ 2 และ 4 ซึ่งเป็นห้องที่ 2 ของวรรค เพลงมีลักษณะของทำนองและจังหวะเหมือนกัน

2. การเคลื่อนที่ของทำนอง

2.1 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่เรียงกันเป็นลำดับขั้นและการซ้ำโน้ต พบว่ามีจำนวน 2 ห้องคือ

2.2 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่ผสมกันระหว่างการเรียงลำดับขั้นและการข้ามขั้น พบว่ามีจำนวน 2 ห้อง คือ

3. ช่วงกว้างของเสียง

พบว่าทำนองที่ 7 มีช่วงกว้างของเสียงจากต่ำสุดไปถึงสูงสุด จากเสียงโด ไปถึง เสียงฟา โดยห่างกัน คู่ 4 เปอร์เฟกต์ (perfect)

4. การเรียงลำดับของเสียง

พบว่าทำนองที่ 7 การเรียงลำดับของเสียง มีลักษณะดังนี้

ม๖ ฟ ด

5. กระจวนจ้งหะ ทำนองที่ 7 พบว่ามีรูปแบบของกระจวนจ้งหะ ทั้งหมด 3 รูปแบบ และรูปแบบที่พบมากที่สุด มี 1 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 รองลงมาคือ รูปแบบที่ 2 และ 3 มีลักษณะดังนี้

แบบที่ 1

แบบที่ 2

แบบที่ 3

วิเคราะห์ท่อน : ทำนองที่ 8

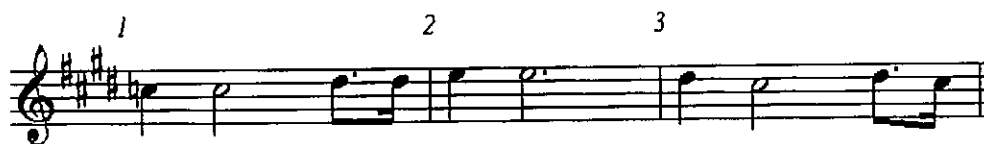

1. โครงสร้างของเพลง

ทำนองที่ 8 พบว่า มีการแบ่งวรรคเพลงออกเป็น 2 วรรค วรรคที่ 1 ได้แก่ ห้องที่ 1 และ 2 วรรคที่ 2 ได้แก่ ห้องที่ 3 และ 4 สังเกตได้ว่า ห้องที่ 1 และ 3 ซึ่งเป็นห้องที่ 1 ของวรรคเพลงมีลักษณะของจังหวะเหมือนกัน

2. การเคลื่อนที่ของทำนอง

2.1 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่เรียงกันเป็นลำดับขั้นและการซ้ำโน้ต พบว่ามีจำนวน 3 ห้องคือ

2.2 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่ผสมกันระหว่างการเรียงลำดับขั้นและการข้ามขั้น พบว่ามีจำนวน 1 ห้อง คือ

3. ช่วงกว้างของเสียง 8

พบว่าทำนองที่ 8 มีช่วงกว้างของเสียงจากต่ำสุดไปถึงเสียงสูงสุด จากเสียง โด ไปถึงเสียงมี โดยห่างกัน คู่ 3 เมเจอร์ (Major)

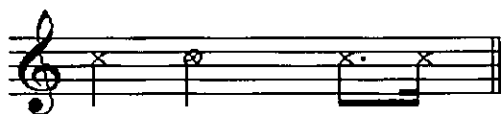
4. การเรียงลำดับของเสียง

พบว่าทำนองที่ 8 การเรียงลำดับของเสียง มีลักษณะดังนี้

ด# ร# ม

5. กระสวนจังหวะ ทำนองที่ 8 พบว่ามีรูปแบบของกระสวนจังหวะ ทั้งหมด 3 รูปแบบ และรูปแบบที่พบมากที่สุด มี 1 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 รองลงมาคือ รูปแบบที่ 2 และ 3 มีลักษณะดังนี้

แบบที่ 1

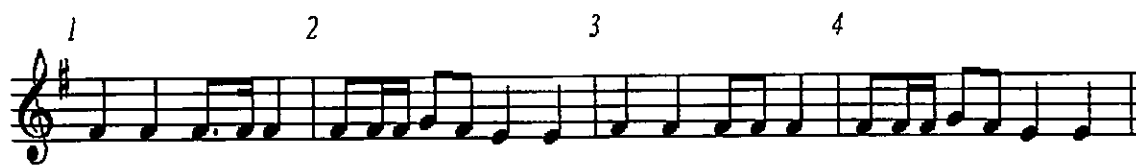
แบบที่ 2

แบบที่ 3

วิเคราะห์บทร้อง : ทำนองที่ 9

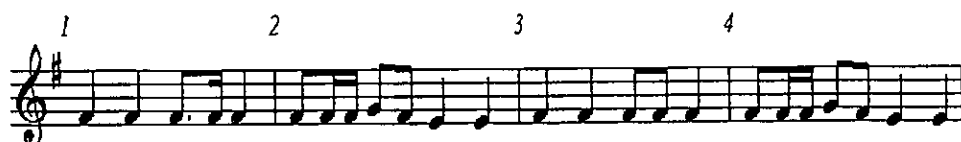

1. โครงสร้างของเพลง 9

ทำนองที่ 9 พบว่า มีการแบ่งวรรคเพลงออกเป็น 2 วรรค วรรคที่ 1 ได้แก่ ห้องที่ 1 และ 2 วรรคที่ 2 ได้แก่ ห้องที่ 3 และ 4 สังเกตได้ว่า ห้องที่ 2 และ 4 ซึ่งเป็นห้องที่ 2 ของวรรคเพลง มีลักษณะของทำนองและจังหวะเหมือนกัน

2. การเคลื่อนที่ของทำนอง

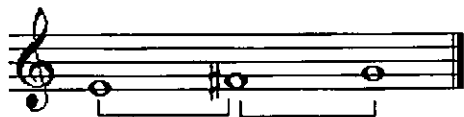
2.1 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่เรียงกันเป็นลำดับขั้นและการซ้ำโน้ต พบว่ามีจำนวน 4 ห้องคือ

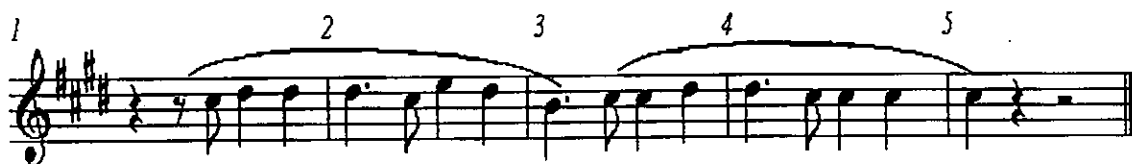
2.2 ไม่พบแนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่ผสมกันระหว่างการเรียงลำดับขั้นและการข้ามขั้น

3. ช่วงกว้างของเสียง

พบว่าทำนองที่ 9 มีช่วงกว้างของเสียงจากต่ำสุดไปถึงสูงสุด จากเสียงมี ไปถึง เสียงซอล โดยห่างกัน คู่ 3 เมเจอร์ (Major)

วิเคราะห์บทร้อง : ทำนองที่ 10

1. โครงสร้างของเพลง

ทำนองที่ 10 พบว่า มีการแบ่งวรรคเพลงออกเป็น 2 วรรค ตามลักษณะของเครื่องหมายการแบ่งวรรค 1 วรรคมีประมาณ 2 ห้องเพลง โดยทั้ง 2 วรรคมีลักษณะของจังหวะเหมือนกัน

2. การเคลื่อนที่ของทำนอง

2.1 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่เรียงกันเป็นลำดับขั้นและการซ้ำโน้ต พบว่ามีจำนวน 3 ห้องคือ

2.2 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่ผสมกันระหว่างการเรียงลำดับขั้นและการข้ามขั้น พบว่ามีจำนวน 1 ห้อง คือ

3. ช่วงกว้างของเสียง

พบว่าทำนองที่ 10 มีช่วงกว้างของเสียงจากต่ำสุดไปถึงสูงสุด จากเสียงโดซาร์ป ไปถึงเสียงมี โดยห่างกัน คู่ 3 ไมเนอร์ (Minor)

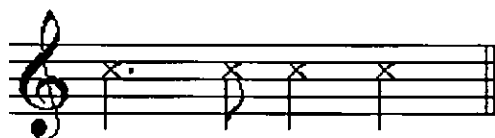
4 การเรียงลำดับของเสียง

พบว่าทำนองที่ 10 การเรียงลำดับของเสียง มีลักษณะดังนี้

ด# ร# ม

5. กระสวนจังหวะ ทำนองที่ 10 พบว่ามีรูปแบบของกระสวนจังหวะ ทั้งหมด 2 รูปแบบ และรูปแบบที่พบมากที่สุด มี 1 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 รองลงมาคือ รูปแบบที่ 2 มีลักษณะดังนี้

แบบที่ 1

แบบที่ 2

วิเคราะห์บทร้อง : ทำนองที่ 11

1. โครงสร้างของเพลง

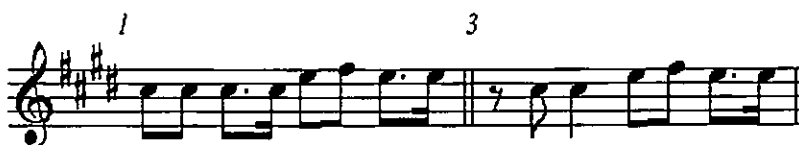
ทำนองที่ 11 พบว่า มีการแบ่งวรรคเพลงออกเป็น 2 วรรค วรรคที่ 1 ได้แก่ ห้องที่ 1 และ 2 วรรคที่ 2 ได้แก่ ห้องที่ 3 และ 4 สังเกตได้ว่า ห้องที่ 2 และ 4 ซึ่งเป็นห้องที่ 2 ของวรรคเพลง มีลักษณะของทำนองและจังหวะเหมือนกัน

2. การเคลื่อนที่ของทำนอง

2.1 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่เรียงกันเป็นลำดับขั้นและการซ้ำโน้ต พบว่ามีจำนวน 2 ห้องคือ

2.2 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่ผสมกันระหว่างการเรียงลำดับขั้นและการข้ามขั้น พบว่ามีจำนวน 2 ห้อง คือ

3. ช่วงกว้างของเสียง

พบว่าทำนองที่ 11 มีช่วงกว้างของเสียงจากต่ำสุดไปถึงเสียงสูงสุด จากเสียงโดซาร์ปไปถึง เสียงฟาซาร์ป โดยห่างกัน คู่ 3 ไมเนอร์ (Minor)

4. การเรียงลำดับของเสียง

พบว่าทำนองที่ 11 การเรียงลำดับของเสียง มีลักษณะดังนี้

ด# ร# ม ฟ#

5. กระสวนจังหวะ ทำนองที่ 11 พบว่ามีรูปแบบของกระสวนจังหวะ ทั้งหมด 3 รูปแบบ และรูปแบบที่พบมากที่สุด มี 1 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 รองลงมาคือ รูปแบบที่ 2 และ 3 มีลักษณะดังนี้

แบบที่ 1

แบบที่ 2

แบบที่ 3

วิเคราะห์บทร้อง : ทำนองที่ 12

1. โครงสร้างของเพลง 12

ทำนองที่ 12 พบว่า มีการแบ่งวรรคเพลงออกเป็น 2 วรรค ตามลักษณะของเครื่องหมายการแบ่งวรรค โดย 1 วรรค มีประมาณ 2 ห้องเพลง โดยในวลีสุดท้ายของทั้ง 2 วรรค มีลักษณะของทำนองและจังหวะเหมือนกัน

2. การเคลื่อนที่ของทำนอง

2.1 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่เรียงกันเป็นลำดับขั้นและการซ้ำโน้ต พบว่ามีจำนวน 3 ห้องคือ

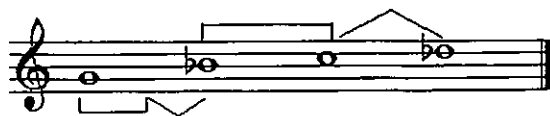

2.2 แนวทำนองที่มีการเคลื่อนที่ผสมกันระหว่างการเรียงลำดับขั้นและการข้ามขั้น พบว่ามีจำนวน 1 ห้อง คือ

3. ช่วงกว้างของเสียง

พบว่าทำนองที่ 12 มีช่วงกว้างของเสียงจากต่ำสุดไปถึงสูงสุด จากเสียง ซอล ไปถึงเสียงเรแฟลต โดยห่างกัน คู่ 5 ไมเนอร์ (Minor)

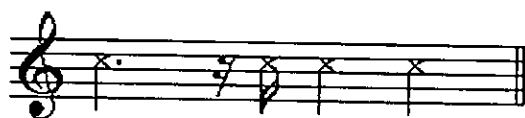
4. การเรียงลำดับของเสียง

พบว่าทำนองที่ 12 การเรียงลำดับของเสียง มีลักษณะดังนี้

ท๒ ด ร๒ ช

5. กระจวนจ้งหะ ทำนองที่ 12 พบว่ามีรูปแบบของกระจวนจ้งหะ ทั้งหมด 3 รูปแบบ และรูปแบบที่พบมากที่สุด มี 1 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 รองลงมาคือ รูปแบบที่ 2 และ 3 มีลักษณะดังนี้

แบบที่ 1

แบบที่ 2

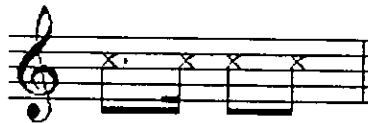

แบบที่ 3

จากผลการวิเคราะห์ทำนองบทร้องทั้ง 12 ทำนองพบว่า

1. โครงสร้างของบทเพลง ส่วนใหญ่เป็นประโยคเพลงสั้น ๆ โดย 1 วรรคมี 2 ห้องเพลง โดยในแต่ละเพลงมีจำนวน 2 วรรค และในบทร้องที่ 2 , 3 , 7 , 9 , 11 และ 12 เป็นบทร้องที่มีลักษณะของทำนองและจังหวะในห้องที่ 2 หรือ วลีที่ 2 ของวรรค เหมือนกัน
2. บทร้องในแต่ละทำนองส่วนใหญ่มีการเคลื่อนที่ของทำนองที่มีเรียงกันเป็นลำดับขั้น และมีการซ้ำโน้ต จึงทำให้ลักษณะของทำนองสามารถจดจำได้ง่าย
3. มีช่วงเสียงของบทร้องตั้งแต่คู่ 3 ถึง คู่ 6 โดยพบคู่ 4 มากที่สุด
4. บทเพลงมีการเรียงลำดับของเสียง ตั้งแต่ 3 – 6 เสียงโดยพบว่าการเรียงลำดับของเสียง 3 เสียงมีมากที่สุด
5. ภาวการณ์ที่พบมากในแต่ละบทร้อง ทั้ง 12 บทร้อง มีลักษณะแตกต่างกัน หรือ เป็นทำนองที่มีภาวการณ์ที่พบมากในแต่ละบทร้อง ไม่ซ้ำกัน แต่พบว่าภาวการณ์ที่พบมากในแต่ละแบบมีการใช้ภาวการณ์ที่พบมากที่มีลักษณะดังนี้อยู่ในรูปแบบมากที่สุด

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องดนตรีในพิธีแห่เจ้าเซ่น ของศาสนสถานกุฎีเจริญพาศน์โดยมี

ความมุ่งหมาย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและวัฒนธรรมในพิธีแห่เจ้าเซ่น
2. เพื่อศึกษาดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีแห่เจ้าเซ่น
3. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีแห่เจ้าเซ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องพิธีแห่เจ้าเซ่น กรณีศึกษาดนตรีและพิธีแห่เจ้าเซ่นของชาวมุสลิมในกายซอห์ ในพื้นที่ชุมชนของกุฎีเจริญพาศน์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาจากการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความรู้เกี่ยวกับพิธีแห่เจ้าเซ่น ตลอดจนผู้อาวุโส ซึ่งล้วนแต่มีความรู้เรื่องพิธีแห่เจ้าเซ่นทั้งสิ้น ทั้งนี้ยังได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำรา รวมไปถึงงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และยังได้ออกปฏิบัติภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาสภาพต่างๆ ของพื้นที่ๆ ประกอบพิธีแห่เจ้าเซ่น และวัฒนธรรมต่างๆ ที่ยังคงมีอยู่ จากนั้นยังได้รวบรวมข้อมูลที่ได้ให้มาวิเคราะห์เรียบเรียงเป็นงานวิจัยโดยกำหนดวิธีการศึกษาไว้ดังนี้

การศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ระดับได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ แยกออกตามเนื้อหา 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชนและข้อมูลในส่วนของวัฒนธรรมทางดนตรี

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของชุมชนได้แก่ ประวัติและความเป็นมาของชุมชน และลักษณะที่ตั้ง ศาสนาและความเชื่อ วิธีการศึกษาโดยการสำรวจ สังเกต สัมภาษณ์ พูดยุค สอบถาม จากผู้อาวุโสของชุมชน และบุคคลในชุมชน

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางดนตรี ได้แก่ ประวัติความเป็นมาพิธี กระบวนการหรือขั้นตอนในพิธี เครื่องดนตรีที่ใช้ ลักษณะของดนตรี บทเพลงที่ใช้ โอกาสในการบรรเลง การศึกษาข้อมูลทางดนตรีได้ใช้วิธีการบันทึกเสียง บันทึกภาพ สอบถาม สัมภาษณ์ จากชาวบ้านและผู้อาวุโสในชุมชน รวมไปถึงผู้ให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้มาจากการรวบรวมเอกสารต่างๆ ได้แก่บทความ วรรณกรรม รายงาน การวิจัย ตำรา หนังสือต่างๆ ทางวิชาการ

สรุปผล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทางเอกสารและข้อมูลทางภาคสนาม มารวบรวมแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และตามทฤษฎีที่อ้างอิงโดยสรุปผลการวิจัยตามหัวข้อดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของชุมชน

1.1 ประวัติที่มาชาวมุสลิมนิกายชีอะห์

ศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์เกิดขึ้นจากการแบ่งแยกผู้นำหลังจากที่ศาสดามุฮัมมัดสิ้นชีวิตลง การเสียชีวิตของฝ่ายท่านอะลี ท่านอะซัน และ ท่านฮุเซน ได้สร้างให้จำนวนของผู้นับถือศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์มีมากขึ้น และมีการแผ่ขยายมาในทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งรวมทั้งประเทศไทยในสมัยอยุธยา ช่วงของสมัยของพระเอกาทศรถ โดยเริ่มต้นจากการที่มีพ่อค้าชาวอาหรับเข้ามาค้าขาย และได้ช่วยกิจการราชสำนัก จนตั้งหลักแหล่งอยู่ในประเทศไทย มีการแต่งงานกับคนไทยและมีการสืบสกุลจากรุ่นต่อรุ่น จนมาถึงสมัยปัจจุบัน

1.2 ลักษณะที่ตั้ง

มุสลิมนิกายชีอะห์มีการตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้กับศาสนสถาน หรือ กุฎี หรือ มัสยิด ซึ่งมีศาสนสถานทั้ง 4 แห่ง ตั้งอยู่บริเวณฝั่งธน ซึ่งไม่ไกลกันมากนัก เนื่องจากในยุคต้นรัตนโกสินทร์ มีชาวมุสลิมนิกายชีอะห์การมาตั้งหลักแหล่งใหม่ หลังจากเสียกรุงศรีอยุธยาแล้วย้ายขึ้นมาอยู่ที่กรุงธนบุรี ทำให้กลายเป็นชุมชนของมุสลิมนิกายชีอะห์ โดยกุฎีเจริญพาศน์ถือเป็นศาสนสถานแห่งที่ 2

1.3 ศาสนาและความเชื่อ

มุสลิมนิกายชีอะห์ มีความศรัทธาในบุคคลทั้ง 5 คือ ศาสดามุฮัมมัด พระนางฟาติมะฮ์ ท่านอะลี ท่านอะซัน และท่านฮุเซน และมีความเชื่อต่อโลกหลังความตาย เมื่อผู้ใดรำลึกถึงและแสดงความเคารพต่อบุคคลทั้ง 5 ผู้นั้นก็จะได้รับการเมตตาจากพระอัลเลาะห์ และมลาอิกะฮะจะพาไปยังสวรรค์

2. ลักษณะทั่วไปของพิธี

2.1 ความเป็นมาของพิธี

พิธีแห่เจ้าเข็นเป็นพิธีที่ปฏิบัติขึ้นเพื่อรำลึกถึงและแสดงความรู้สึกละอายใจ ต่อการเสียชีวิตของผู้นำ โดยมีเป้าหมายในวันที่ 10 ที่รำลึกถึงท่านฮุเซ็น และกองคาราวาน ที่ได้ต่อสู้ตามวิถีทางของพระอัลเลาะห์ โดยเริ่มกระทำเมื่อประมาณ พ. ศ 2506 ประเทศอิรัก และชาวอาหรับที่เข้ามายังประเทศไทย ได้มีการปฏิบัติพิธีนี้กันทุกปี

2.2 การแต่งกายในพิธี

ในการประกอบพิธีทั้ง 10 วัน สัปบุรุษทุกคนจะสวมเสื้อผ้าชุดดำ เพื่อการไว้อาลัยต่อการเสียชีวิตของผู้นำ และแต่งกายเพื่อสื่อความหมาย ให้สัปบุรุษทุกคนรำลึกถึงเหตุการณ์และบุคคลที่เสียชีวิต

2.3 ภาษาที่ใช้ในพิธี

ในการประกอบพิธีมีการใช้ภาษาอาหรับ ฟาราซี และอูรดู ทั้งในเรื่องการอ่านหรือร้องมัจเซย การสวด และการประดับตกแต่งในบริเวณพิธี

2.4 องค์ประกอบที่ใช้ในพิธี

องค์ประกอบในพิธีในด้านอุปกรณ์ เป็นการใช้อุปกรณ์เพื่อการสื่อความหมายให้รำลึกถึงบุคคลที่มีการกำหนดไว้ในแต่ละวัน และการใช้สัญลักษณ์ของความศรัทธาในบุคคล ทั้ง 5 รวมทั้งการปฏิบัติเพื่อให้สัปบุรุษได้รับรู้ถึงเหตุการณ์ต่างๆ ก่อนที่ผู้นำจะเสียชีวิต เพื่อให้เกิดความรู้สึกเสียใจ และมีการแสดงความรู้สึกต่างๆ คือ การร้องไห้ การตบอก

2.5 กระบวนการหรือขั้นตอนในพิธี

ในการประกอบพิธีทั้ง 10 วัน มีการปฏิบัติเหมือนกันในวันที่ 1, 2, 3, 5, 6, 8, 9 แต่จะมีการขั้นตอนการแห่เพิ่มมาในวันที่ 4, 7 และ 10 และในวันที่ 10 มีขั้นตอนการปฏิบัติมากที่สุด ซึ่งเป็นวันที่ สื่อให้เห็นถึงช่วงเหตุการณ์การเสียชีวิตของท่านฮุเซ็น และ บรรดากองคาราวานของท่าน

3. ลักษณะดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีแห่เจ้าเซ่น

3.1 เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีที่ใช้ในพิธีแห่เจ้าประกอบด้วย กลองทัด ปี่ชวา กลองแขก 4 ใบ และฉาบในพิธีมีการนำปี่ชวา กลองแขก และฉาบ มาบรรเลงร่วมกับกลองทัด เพื่อต้องการให้เกิดความรู้สึกอีกทีก็ยิ่งขึ้นโดยเป็นการสื่อถึงเหตุการณ์และบุคคลในประวัติศาสตร์

3.2 จังหวะ

การตีจังหวะในขั้นตอนของการเดินहु่ม มีจังหวะธรรมดาโดยการสลับไม้ และสร้างสีสัน โดยการเน้นจังหวะ ซึ่งในวันที่ 7- 10 มีการเน้นจังหวะมากกว่าวันอื่น และมีการตีจังหวะของ กลองแขกและฉาบเข้ามาผสมกัน ส่วนการตีจังหวะในช่วงแห่วันที่ 1 – 10 (ช่วงเย็นและกลางคืน) เป็นจังหวะช้า มีการตีแล้วหยุดเป็นช่วง ๆ และกลองแขก 3 ใบหรือ ตัวตามจะตีจังหวะโดยการฟังจังหวะจากกลองแขกที่เป็นตัวนำ ส่วนการแห่ในวันที่ 10 ในช่วงสายและบ่าย ตีจังหวะเร็วขึ้น และตีต่อเนื่องโดยมีการผสมวงโดยปี่บรรเลงพร้อมกับกลองแขกและฉาบ

3.3 บทเพลงที่ใช้

บทเพลงในการร้องหรืออ่านมฺร์เซียไปพร้อมกับการเดิน เดินหรือนั่งนั้น ในแต่ละวันจะใช้เนื้อร้องต่างกัน แต่มีการใช้ทำนองซ้ำกัน โดยมีการแบ่งทำนอง ออกเป็น 12 ทำนอง ซึ่งทำนองที่ 1 มีการใช้ร้องในพิธีมากที่สุด

4. วิเคราะห์ดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีแห่เจ้าเซ่น

4.1 โครงสร้างของเพลง

โครงสร้างของบทเพลง ส่วนใหญ่เป็นประโยคเพลงสั้นๆ โดย 1 วรรคมี 2 ห้องเพลง โดยในแต่ละเพลงมีจำนวน 2 วรรค และในบทร้องที่ 2, 3, 7, 9, 11 และ 12 เป็นบทร้องที่มีลักษณะของทำนองและจังหวะในห้องที่ 2 หรือ วลีที่ 2 ของวรรค เหมือนกัน

4.2 การเคลื่อนที่ของทำนอง

บทร้องในแต่ละทำนองส่วนใหญ่มีการเคลื่อนที่ของทำนองที่มีเรียงกันเป็นลำดับขั้นและมีการซ้ำโน้ต จึงทำให้ลักษณะของทำนองสามารถจดจำได้ง่าย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย เรื่อง การศึกษาดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีแห่เจ้าเข็น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไปดังนี้

1. การประกอบพิธีแห่เจ้าเข็น ยังมีศาสนสถานอื่น ที่มีการประกอบพิธี และ มีการปฏิบัติที่เหมือนกัน ซึ่งสามารถทำการวิจัยเกี่ยวกับความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมได้
2. สามารถทำการวิจัยที่เกี่ยวเนื่องกับประวัติศาสตร์ของไทยเนื่องจากมุสลิมนิกายชีอะห์มีประวัติที่มาที่เก่าแก่ และในบางเรื่องยังต้องการข้อมูลที่แท้จริง
3. ในด้านดนตรีสามารถทำวิจัยที่เป็นการเปรียบเทียบระหว่างดนตรีในพิธีของศาสนสถานที่มีการใช้ดนตรีได้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- โกมารกุลมนตรี, พระยา (2512). *เจกอะหมัด พิมพ์ในพิธีบรรณาการในงานพระราชทานเพลิงศพหลวงชลาไลยไกลกล. ม.ป.พ.*
----- (ม.ป.ป.). *“เจกอะหมัด ฉบับของพระยาโกมารกุลมนตรี” อรรถวิ
ภาะฮ. ม.ป.พ.*
- คณาจารย์จากคณะอุศุลตุดีน สถาบันดะรอเอออัก เมืองกุม. (2540). *รากฐานศาสนาอิสลาม.
แปลโดย เซคชัยนุลาอบิติน. ม.ป.พ.*
- คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. (ม.ป.ป.). *“ความเป็นมาของมุสลิมในประเทศไทย” อรรถวิ
ภาะฮ. ม.ป.พ.*
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2534). *องค์ประกอบทางกายภาพกรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ :*
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์. (2520). *ตอนที่ 2 : ศาสนาอิสลาม. กรุงเทพฯ : คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ชลาทร ชิดานูวัตร์ .เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุภาพรณ พลอยบุษย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ณ ภูมิเจริญ
พาศน์.เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2546
- ชาติรี นนทเกษ. (2545). *ภูมิเจริญพาศน์. กรุงเทพฯ : บริษัท ออฟเซ็ท ครี เอชชั่น.*
----- .เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุภาพรณ พลอยบุษย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ณ ภูมิเจริญ
พาศน์. เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545
- เชคอะลิมุฮัมมัด อะลีคัยยิล. (2537). *อัตชีวประวัติอิมามมะศูมีน 1 อิมามอะลี(อ). แปล
โดย อัยยูบ ยอมใหญ่. กรุงเทพฯ : จัดพิมพ์โดยสถานศึกษาดารุล อิลม อิมามคูอีย์.*
- ซัดยิด อะลี อัสมอร์ รัชวี (2542). *ชำระประวัติศาสตร์อิสลามและมุสลิม ค.ศ.570 ถึง 661.
แปลโดยสถาบันส่งเสริมการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม. กรุงเทพฯ : 14
พับลิเคชั่น (สถาบันส่งเสริมการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม).*
- ณรุทธ์ สุขทจิตต์. (2538). *สังคตินิยม ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก. พิมพ์ครั้งที่ 4
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- ดวงรัตน์ ทรัพย์ประดิษฐ์. (2544). *พิธีรำเจ้าพ่อของชาวมอญ : กรณีศึกษาดนตรีและพิธีรำ
เจ้าพ่อของชาวมอญ. ปรินูญานิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา) กรุงเทพฯ.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2511). *อิสลามสมัยแรก. ม.ป.พ.*
- แน่นน้อย คักดีศรี, ม.ร.ว. (2534). *องค์ประกอบทางกายภาพ กรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ :*
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประยูรศักดิ์ ชลายนเดชะ. (ม.ป.ป.). "สัมพันธ์ภาพของไทยมุสลิมในภาคใต้และภาคกลาง"
อิร-รอบีฎาะฮ. ม.ป.พ.

เพ็ญศรี กาญจนโนมัย. (2538). "บทบาทของมุสลิมในสมัยกรุงศรีอยุธยาและการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม" เจ้าพระยาบวรราชนายกกับประวัติศาสตร์สยาม. 60 – 66.
กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม โดยความร่วมมือของ
ศูนย์วัฒนธรรม สาธารณรัฐอิสลามแห่งอิหร่าน.

พรรณาราย คำโสภา. (2542). การวิเคราะห์เพลงพื้นบ้านกันตรึมของหมู่บ้านดงมัน
จังหวัดสุรินทร์. ปรินฎยานิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา) กรุงเทพฯ.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พลับพลึง คงชนะ. (2538). "ชุมชนเปอร์เซียในอยุธยา" เจ้าพระยาบวรราชนายกกับ
ประวัติศาสตร์สยาม. 89 – 97. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการศึกษาและวิจัย
เกี่ยวกับอิสลาม.

มุหลิน ญะฮ์. (ม.ป.ป.) ความสำคัญของมุฮัรรอหม. ม.ป.พ.

มุฮัมหมัด ตัมฮีดี. (2538). "คำปราศรัยของคุณมุฮัมหมัด ตัมฮีดี อุกุตต์วัฒนธรรม
สาธารณรัฐแห่งอิหร่าน" เจ้าพระยาบวรราชนายกกับประวัติศาสตร์สยาม.
13 – 16. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับอิสลาม.

เมาดูดี อุบล อะลา. (2525). อิสลามในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : อัล-ญิฮาด.

เรวดี อังโพธิ์. (2545). การศึกษาดนตรีในพิธีงเด็ก แบบอนันนิกาย กรณีศึกษาคณะ
ดนตรีของวัดโลกานุเคราะห์. ปรินฎยานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศรันย์ นักรบ. (2541). ดนตรีชาวเขาเผ่าเหยา : กรณีศึกษาหมู่บ้านผ่าเตือ อ. แม่ฟ้าหลวง
จ. เชียงราย. ปรินฎยานิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา) กรุงเทพฯ.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ศิริศักดิ์ คุ่มรักษา. (2542). "คนฝั่งธน" เพื่อความเข้าใจในแผ่นดินธนบุรี. สุดารา
มัจฉายา. 139 – 166. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพฯ.

เสนีย์ อากาหะ. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุภาพรรณ พลอยบุษย์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ณ กุฎีเจริญ
พาศน์ เมื่อเดือน มีนาคม พ.ศ. 2545

เสาวนีย์ จิตต์หมวด. (2521). "กุฎีเจริญพาศน์กับแขกเจ้าเซ็น" ธนบุรีถิ่นของเรา. ม.ป.พ.

----- (2535). วัฒนธรรมอิสลาม. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : กองทุนสง่า รุจิระอัมพร.

อับลอรอซิด ฮัจยีดีน. (ม.ป.ป.). "ประวัติความเป็นมาของศาสนาอิสลามในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้"
อิร- รอบีฎาะฮ. ม.ป.พ.

อับดุลลอฮ์ อัลกอรี. (2537). *สี่เคาะลีฟะฮ์ ผู้ทรงธรรม*. แปลโดย ดลมนรรัตน์ บากา.

กรุงเทพฯ : อิสลามิก อะเคเดมี.

อารีรัตน์ เรื่องกำเนิด. (2543). *การศึกษาวงโหม่งครีမ် : ดนตรีสำหรับงานศพ ในจังหวัด*

ชุมพร. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (มานุษยวิทยา) กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ฮัม มุดะฮ์ อับตะละตี. (2533). *ศาสนาอิสลาม*. แปลโดย ฮามีน บินกาซัน. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์ ฮ. วงศ์เสงี่ยม.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวสุภาพรรณ พลอยบุษย์
วัน เดือน ปี เกิด	3 กุมภาพันธ์ 2520
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลพระปิ่นเกล้า
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 27/25 หมู่ 10 ซอยศิริมิตร ถนนเลียบคลองภาษีเจริญฝั่งเหนือ แขวงหนองแขม เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน มัธยมวัดหนองแขม
พ.ศ. 2538	ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน มัธยมวัดหนองแขม
พ.ศ. 2542	การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการศึกษา เอกดนตรีศึกษา (คบ.) ครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2547	การศึกษาระดับปริญญาโท สาขามานุษยดุริยางควิทยา (ศป.ม.) ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร